

รายงานฉบับสมบูรณ์

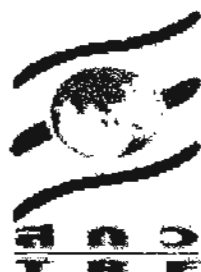
โครงการ “กระบวนการโรงเรียนชาวนาเกษตรอินทรีย์ และการ
ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมเยาวชน อ.เลิงนกทา จ.ยโสธร”

โดย

วิไลลักษณ์ เกตุกุลและคณะ

สนับสนุนโดย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

ระยะที่ 1 ธันวาคม 2550

ศกว. ฝ่ายวิจัยและสื่อสาร
เลขที่..... C162
วันที่ 13 มิ.ย. 2551

รายงานฉบับสมบูรณ์

โครงการ “กระบวนการโรงเรียนชาวนาเกษตรอินทรีย์ และการ
ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมเยาวชน อ.เลิงนกทา จ.ยโสธร”

โดย

วิไลลักษณ์ เกศกุลและคณะ

สนับสนุนโดย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

ระยะที่ 1 ธันวาคม 2550

สัญญาเลขที่ PDG50E0016

รายงานฉบับสมบูรณ์

โครงการ “กระบวนการโรงเรียนชาวนาเกษตรอินทรีย์ และการ
ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมเยาวชน อ.เลิงนกทา จ.ยโสธร”

คณะผู้วิจัย

1. นางวิไลลักษณ์ เกศกุล
2. นางจุฑารัตน ดาเลิศ
3. นายทองอินทร์ โพธิ์พาด
4. นางหนูพร สิงห์ชู

สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

ชุดโครงการเกษตรอินทรีย์ จ.ยโสธร

คำนำ

เด็กและเยาวชนเป็นทรัพยากรที่มีค่า เป็นผู้กำหนดอนาคตของสังคมไทย
คุณภาพของเด็กและเยาวชนเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จ ความล้มเหลว
ของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ปัจจุบันปัญหาเยาวชนมีความรุนแรง ซับซ้อน และ
แพร่กระจายอย่างรวดเร็ว จะเห็นได้ว่าเด็กเยาวชนมีความสำคัญต่อสังคมทั้งในปัจจุบัน
และอนาคตจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้ความสำคัญ หันมาศึกษามูลเหตุ ปัจจัย
ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาเด็กและเยาวชนอย่างจริงจัง รวมทั้งค้นหารูปแบบการส่งเสริม
คุณธรรม จริยธรรมที่เหมาะสม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการป้องกัน แก้ไขปัญหาต่อไป

โครงการวิจัย กระบวนการโรงเรียนชาวนาเกษตรอินทรีย์ และการส่งเสริม
คุณธรรม จริยธรรมเยาวชนอ.เลิงนกทา จ.ยโสธร ชุดโครงการเกษตรอินทรีย์ จังหวัด
ยโสธร ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น
(สกว.) ได้ใช้กระบวนการโรงเรียนชาวนาซึ่งเป็นอีกเครื่องมือหนึ่งในการศึกษาหา
แนวทางส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมในเด็กและเยาวชน โดยได้รับความร่วมมือและ
ความอนุเคราะห์จากผู้ปกครอง ทีมวิจัยเด็กเยาวชน คณะครู พระสงฆ์ ผู้ใหญ่บ้าน
สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ฯลฯ ในพื้นที่บ้านท่าลาด บ้านสร้างมิ่ง บ้านนาจาน
บ้านศรีเจริญชัย บ้านม่วงกาชัย บ้านแยะ รวมทั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสวาท
และผู้อำนวยการโรงเรียนม่วงกาชัย (โรงเรียนขยายโอกาส) คณะทีมวิจัย
ขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

คณะทีมวิจัย

28 มกราคม 2551

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อศึกษาถึงรูปแบบการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กและเยาวชนผ่านวิถีชีวิตเกษตรกรรมในกลุ่มเด็กและเยาวชน 43 ครอบครัว จาก 6 หมู่บ้าน 2 ตำบล ในอำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร เป็นการศึกษาบริบทชุมชนโดยการศึกษาประวัติหมู่บ้าน ศึกษาสภาพปัญหา สาเหตุ ปัจจัย เงื่อนไขที่ทำให้เกิดปัญหาเด็กและเยาวชน และศึกษารูปแบบการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในเด็กและเยาวชน โดยใช้กระบวนการโรงเรียนชาวนาซึ่งเป็นเวทีแลกเปลี่ยน และลงมือปฏิบัติการจริง ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการจัดเวทีโสเหล่ มีการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ การสำรวจชุมชน การสังเกตสถานการณ์จริง และการประชุมกลุ่มย่อย สาเหตุปัญหาเยาวชนเนื่องมาจาก รูปแบบ วิธีการเลี้ยงดู การดูแลเอาใจใส่ของครอบครัว ระบบการศึกษาที่ไม่เอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพด้านการคิดวิเคราะห์ และตัวเยาวชนเอง ซึ่งปัจจัยที่มีผลต่อปัญหาเด็กเยาวชน แยกเป็นปัจจัยภายนอกคือ พฤติกรรมเลียนแบบสื่อ แรงกดดันจากครอบครัว ชุมชน สังคมและระบบการศึกษา ส่วนปัจจัยภายในคือเป็นช่วงวัยที่มีความสับสนในตัวเอง ให้ความรู้สึกมากกว่าเหตุผล ฐานคิดประสบการณ์ที่ไม่เท่าทัน ขาดการพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ การใช้เครื่องมือที่มีอัลกอริธึม และการใช้สารเสพติด ฯลฯ จากงานวิจัยพบว่า 5 % ทำร้ายร่างกายผู้อื่นด้วยเหตุผลเพียงไม่ชอบหน้า 50 % ไม่ยกมือไหว้ครูที่ไม่ชอบ 7 % ไม่เข้าเรียนในวิชาที่ไม่ชอบ 20 % โดดเรียนในภาคบ่ายอย่างต่อเนื่อง 2 % เข้าเรียนสายเป็นประจำ 15 % แต่งกายไม่เหมาะสม 50 % ไม่มีความรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย 8 % ขับขี่รถจักรยานยนต์แข่ง 10 % ดื่มเครื่องดื่มมีแอลกอฮอล์ และสูบบุหรี่ 5 % มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ฯลฯ จากการวิจัยเบื้องต้น พบว่าขั้นตอนการศึกษาประวัติชุมชน ทีมวิจัยเยาวชนได้แสดงบทบาทสมมติโดยเป็นผู้ตั้งคำถาม แทนบทบาทในชีวิตจริงที่ถูกถาม ถูกคาดคั้น ผู้เฒ่าผู้แก่ในฐานะผู้ให้ข้อมูลได้เล่าเรื่องราวความหลัง ทำให้ลดช่องว่างระหว่างวัยลง การที่พื้นที่วิจัย 6 หมู่บ้านทำให้เห็นพฤติกรรมการยอมรับกันเฉพาะกลุ่มบ้าน และมีการปรับตัวยอมรับกันเพิ่มมากขึ้นในระยะต่อมา ส่วนหนึ่งอาจมาจากกิจกรรมในแปลงเกษตรที่ต้องทำงานหนัก เช่นการปักดำนา การเกี่ยวข้าว การสำรวจแปลง การวางผัง ขนแกลบ ขุดดิน ส่วนหนึ่งมีการสะท้อนมุมมองงานวิจัยผ่านบทกลอนร่ำ ซึ่งเป็นศิลปะท้องถิ่นอีสาน การได้ฟังเนื้อหาจากบทกลอนทำให้เกิดการทบทวนว่าเหตุการณ์นั้นเกี่ยวข้องกับเราแค่ไหนเพียงไร รวมทั้งการเขียนบทละคร การแสดงละครที่สื่อถึงกระบวนการวิจัยที่ได้ทำมาด้วยตัวของทีมวิจัยเอง มีการรับฟังกัน มีการแสดงความคิดเห็น มีการแสดงบทบาทผู้นำ ผู้ตาม มีการปรับสถานการณ์นอกบท ซึ่งเป็นการสังเคราะห์บทเรียนที่ได้จากงานวิจัยไปในตัว เหล่านี้อาจใช้เป็นรูปแบบในการสร้างคุณธรรมจริยธรรมให้กับเยาวชนอีกทางหนึ่ง ซึ่งคงต้องมีความต่อเนื่องและยกระดับการมีส่วนร่วมกับผู้เกี่ยวข้องคือผู้ปกครอง ครู ชุมชน ฯลฯ

บทนำ

1. ความเป็นมา ความสำคัญของปัญหา

ประชากรส่วนใหญ่ของไทยอยู่ในภาคการเกษตร ซึ่งเป็นภาคการผลิตที่เลี้ยงดูคนทั้งประเทศ หรือส่วนใหญ่ของโลก ในขณะเดียวกันที่เกษตรกรไทยต้องแบกรับภาระจากระบบการผลิตอันเป็นผลพวงจากการพัฒนาประเทศมายาวนานกว่า 50 ปี ตั้งแต่เริ่มมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทำให้ต้องดิ้นรน ต่อสู้ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงยุคโลกาภิวัตน์ สิ่งที่มาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ คือ ช่องว่างภายในครอบครัว เปิดโอกาสให้ลัทธิทุนนิยม บริโภคนิยม เข้ามารุมเร้า ทำลายความสามารถในการพึ่งตนเอง ทำลายความเชื่อมั่น ความศรัทธาในภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เลือนลางลง โดยป็นิ่งในการทำลายล้างคือเด็กและเยาวชน เด็กและเยาวชนในปัจจุบันไม่ตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากร มรดกทางปัญญาของบรรพบุรุษถูกตีค่าเป็นแค่ทรัพย์สินที่แปรเปลี่ยนเป็นเงินตราได้ เพื่อนำมาตอบสนองความต้องการภายนอกอย่างไม่สิ้นสุด

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหา สถานการณ์ปัญหาของเด็กและเยาวชนว่าเป็นอย่างไร มีสาเหตุเงื่อนไขมาจากอะไร
2. เพื่อศึกษาศักยภาพของโรงเรียนชวนาเกษตรอินทรีย์ในการพัฒนาเด็กและเยาวชนในด้านการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม
3. เพื่อศึกษารูปแบบแนวทางการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีคุณธรรม จริยธรรมอย่างมีส่วนร่วม

3. คำถามหลักของการวิจัย

กระบวนการโรงเรียนชวนาเกษตรอินทรีย์จะสามารถพัฒนาคุณภาพด้านคุณธรรมจริยธรรมของเด็กเยาวชน อ.เล็งนกทา จ.ยโสธร ได้อย่างไร

4. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทีมวิจัยและชุมชนได้ทราบสาเหตุเงื่อนไข สภาพ สถานการณ์ปัญหาของเด็กและเยาวชน
2. ทำให้ทราบถึงศักยภาพด้านคุณธรรมและจริยธรรมของเด็กและเยาวชน
3. ทำให้ทราบรูปแบบแนวทางการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีคุณธรรม จริยธรรมอย่างมีส่วนร่วม

5. ระยะเวลาที่ใช้จากการวิจัย

เดือนกรกฎาคม 2550 - เดือนธันวาคม 2550

7. กรอบแนวคิดจากการวิจัย

การศึกษาเชิงชาติพันธุ์วรรณา หลักการเกษตรธรรมชาติ เกษตรยั่งยืน หลักการเกษตรอินทรีย์ งานวิจัยเพื่อท้องถิ่น กระบวนการมีส่วนร่วม การพึ่งตนเอง นิเวศวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น

8. นิยามศัพท์เฉพาะในการวิจัย

จริยธรรม หมายถึง การดำเนินชีวิต ความเป็นอยู่ การครองชีวิต การใช้ชีวิต การเคลื่อนไหวของชีวิตทุกด้าน ทุกระดับทั้งทางกาย ทางวาจา ทางใจ ทั้งด้านส่วนตัว ด้านสังคม ด้านอารมณ์ ด้านจิตใจ ด้านปัญญานำไปใช้ในทางที่ถูกต้อง

คุณธรรม หมายถึง ธรรมที่เป็นคุณ ความดีงาม และสภาพที่เกื้อกูล

โสเครตีส เห็นว่า คุณธรรมที่แท้จริงมีคุณค่าภายในตัวของมัน คือ ทำให้ผู้ครอบครองความดีเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เพลิดเพลินว่า คุณธรรมต้องตั้งอยู่บนความรู้ สิ่งที่ยึดถือว่าเป็นคุณธรรม เช่น ความกล้าหาญ ความพอคิ ความยุติธรรม และศาสนกิจ จะไม่เป็นคุณธรรม หากสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้นไม่มีความรู้เป็นส่วนประกอบที่สำคัญ สังคมที่คนในสังคมไม่มีคุณธรรมจริยธรรม ก็จะเป็นสังคมไร้ระเบียบ มีการเบียดเบียนละเมิดและขัดแย้งกัน

โรงเรียนชาวนา หมายถึง การเรียนรู้ในระบบที่เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง โดยกระบวนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับฤดูกาลและระบบการผลิต

เกษตรอินทรีย์ หมายถึง ระบบการเกษตรที่ผลิตอาหารและเส้นใยด้วยความยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อม สังคม และเศรษฐกิจ โดยเน้นที่หลักการปรับปรุงบำรุงดิน การเคารพต่อศักยภาพทางธรรมชาติของพืช สัตว์ และนิเวศการเกษตร เกษตรอินทรีย์จึงลดการใช้ปัจจัยการผลิตจากภายนอก และหลีกเลี่ยงการใช้สารเคมีสังเคราะห์ เช่น ปุ๋ย สารกำจัดศัตรูพืช และเวชภัณฑ์สำหรับสัตว์ แต่ในขณะเดียวกันก็พยายามประยุกต์ใช้ธรรมชาติในการเพิ่มผลผลิต และพัฒนาความต้านทานต่อโรคของพืช และสัตว์เลี้ยง หลักการเกษตรอินทรีย์นี้เป็นหลักการสากลที่สอดคล้องกับเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคม ภูมิอากาศ และวัฒนธรรมของท้องถิ่นด้วย

ทบทวนเอกสารงานวิจัยและงานพัฒนาที่ผ่านมา

แนวคิดหรือทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัยและพัฒนา

ทฤษฎี فروยด์แนวใหม่ (Neo – Freudian or psychoanalytic theory)

อีริกสัน(Erickson,1920-1994) มีความเห็นว่า ลักษณะพัฒนาการชีวิตมนุษย์ทุกวัยได้รับอิทธิพลจากสังคมที่เด็กอาศัยอยู่ โดยมีแนวคิดแตกต่างไปจาก فروยด์ 4 ประการ ได้แก่

1.เขาเห็นว่าพัฒนาการเป็นเรื่องของจิตสังคม (Psychosocial) มิได้สนองความพึงพอใจทางด้านสรีระ (Psychosexual)

2.ไม่นับพลังจิตที่ใช้เหตุผลของจิต แต่เน้นพลังจิตที่มีเหตุผลของอีโกะและพลังจิตที่พัฒนาขึ้น

3.ให้ความสำคัญในวัยเด็กซึ่งเป็นวัยของการเรียนรู้ประสบการณ์รอบตัว ถ้าเด็กมีพัฒนาการที่เต็มไปด้วยความสุขจะเกิดความคิดว่า โลกนี้น่ารื่นรมย์ ถ้าประสบการณ์ของเด็กเป็นไปตามในเชิงลบก็จะเกิดความทุกข์หรือความยุ่งยากในชีวิต 4.เขาเชื่อว่าพัฒนาการทางบุคลิกภาพเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในทุกช่วงของชีวิต อีริกสันจึงเสนอพัฒนาการทางจิตสังคม (Psychosocialdevelopment) ไว้ 8 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่1 ความรู้สึกไว้วางใจกับการไม่ไว้วางใจ (sense of trust versus sense of mistrust) ในขวบแรกของชีวิตเป็นขั้นตอนพัฒนาความรู้สึกของทารกที่มี มั่นใจต่อพ่อแม่ เมื่อเด็กรับรู้ว่ามีแม่รักเลี้ยงดู โอบอุ้ม สัมผัส กอด พูดยุขอย่างใกล้ชิดอบอุ่น จะเกิดความมั่นใจตนเองไว้นับถือใจต่อโลก เด็กจะมีความสุข กล้า และกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้โลก ในทางตรงข้ามเด็กที่ได้รับประสบการณ์ไม่ดีไม่ได้รับความเอาใจใส่ดูแล การเลี้ยงดูที่ไม่คงเส้นคงวาเขาจะกลายเป็นเด็กที่หวาดระแวง ตื่นกลัวว่าเขารู้สึกถูกทอดทิ้ง ไม่เชื่อถือใครขาดความเชื่อมั่น ไม่ไว้วางใจใคร มีปัญหาการปรับตัวต่อไป

ขั้นที่ 2 ความรู้สึกเป็นอิสระกับความอายหรือสงสัย (sense of autonomy versus of doubt and shamy) ช่วงอายุ 2 -3 ปี เป็นระยะที่เด็กจะพัฒนาความเป็นตัวของตัวเองหรือความเป็นอิสระ (autonomy) หรือความละอายไม่แน่ใจ (doubt and shame) สืบเนื่องมาจากเด็กช่วยตัวเองได้มากขึ้น ทั้งการกิน การเดิน พุด ควบคลุมกลั้นเนื้อหูดของอวัยวะขับถ่ายได้ซึ่งขับถ่ายได้เป็นเวลา พยายามใช้คำพูดของตนเองและสำรวจโลกรอบตัว หากเด็กพัฒนาไปได้ดี จะเป็นคนที่มีพลังความตั้งใจทำสิ่งต่างๆ และสามารถควบคุมตนเองได้ เมื่อได้รับการส่งเสริมจากพ่อแม่ให้ฝึกช่วยตนเองก็จะมีความสามารถอย่างอิสระ แต่หาพ่อแม่ห้ามปรามกีดกัน ปกป้อง จะเกิดความรู้สึกอึดอัดสงสัยไม่แน่ใจในตนเอง กลัวถูกลงโทษ ไม่กล้าตัดสินใจ อาย เก็บกด และวิตกกังวล

ขั้นที่ 3 ความคิดริเริ่มกับความรู้สึกผิด(sense of initiative versus sense of guilt) เป็นพัฒนาการของเด็กช่วงอายุ3 -6 ปี ระยะนี้เด็กมีพัฒนาการทางกายดีมากสามารถทำกิจกรรมประจำวันได้เกือบทุกอย่าง ทั้งเดิน วิ่ง กระโดด เด็กจะเรียนรู้แบบผู้อื่นและพยายามทำสิ่งต่างๆด้วยตนเอง สามารถใช้ภาษาพูดสื่อสารได้มากขึ้น หากเด็กได้รับการส่งเสริมช่วยเหลือให้เด็กมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ด้วยตนเอง การให้เวลาตอบคำถามของเด็ก ไม่แสดงอาการเบื่อรำคาญ ไม่กีดกันการเล่น การเล่นของเด็กเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องเสริมการมีจินตนาการสูงขึ้นและการให้โอกาสเด็ก

เผชิญและแก้ปัญหาต่างๆ ด้วยตนเอง ในทางตรงกันข้ามหากพ่อแม่เข้มงวดควบคุมมากเกินไป ทำให้ไม่กล้าสำรวจ ไม่กล้าแสวงหาหาความพยายามที่จะทำกิจกรรมได้ให้สำเร็จ ขาดความภาคภูมิใจในตนเอง

ขั้นที่ 4 ความรู้สึกว่าคุณประสบความสำเร็จกับความรู้สึกด้อย (sense of industry versus of inferiority) ในช่วงอายุ 6-12 ปี ระยะเวลาี้เด็กมีทักษะทางด้านร่างกายและสังคมสูงมากขึ้น เด็กสามารถทำกิจกรรมต่างๆ หรือมีส่วนร่วมทำกิจกรรมกับผู้ใหญ่ได้ทุกอย่าง เมื่อมีโอกาสทำงานสำเร็จช่วยเสริมสร้างความภาคภูมิใจและมีความตั้งใจทำกิจกรรมต่อไปอย่างตั้งใจและทุ่มเทร่วมกับเครื่องจักรในโรงงาน ชอบทำงานและแข่งขันกันทำงานและทำงานร่วมกับเพื่อนได้ ต้องการเป็นที่ยอมรับของเพื่อน ลักษณะการเล่นของเด็กระยะนี้เป็นการนำสภาพจริงในสังคมมาเป็นการเล่น หากเด็กไม่ได้รับความสนใจในการส่งเสริมให้กำลังใจเมื่อเด็กทำงานต่างๆ ได้สำเร็จ จะไม่ภาคภูมิใจ พัฒนาความรู้สึกต่ำต้อย ขาดจุดมุ่งหมาย

ขั้นที่ 5 การรู้เอกลักษณ์ตนเองกับการสับสนในเอกลักษณ์ตนเอง (sense of identity versus sense of identity diffusion) ระยะเวลาอยู่ในช่วงอายุ 12 – 21 ปี เด็กเจริญเติบโตและมีวุฒิภาวะเข้าสู่วัยรุ่น ซึ่งเป็นระยะแห่งการสิ้นสุดความเป็นเด็ก และเตรียมพร้อมเข้าสู่การเป็นผู้ใหญ่ มีการเปลี่ยนแปลงในชีวิตหลายด้านทั้งทางร่างกาย อารมณ์ ความคิด สังคม การเรียนรู้ เป็นระยะแห่งการทดลองปฏิบัติ และแก้ปัญหาเพื่อเตรียมตัวไปสู่ความเป็นผู้ใหญ่ซึ่งควรได้รู้จักการจัดเวลาให้คุ้มค่า การสร้างความมั่นใจ กล้าเผชิญปัญหาและจัดการปัญหาทดลองบทบาทต่างๆ ทางสังคม ตั้งเป้าหมายความสำเร็จของงาน ปฏิบัติตนตามบทบาททางเพศ ให้เหมาะสมกับกฎเกณฑ์และค่านิยมทางสังคม การฝึกเป็นผู้นำ และผู้ตามที่ดีร่วมทั้งการสร้างอุดมการณ์แห่งตน ใครที่เข้าใจการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจะสามารถยอมรับปรับตัวและพอใจในวัยและเพศของตน แต่วัยรุ่นที่สับสนไม่สามารถยอมรับปรับตัวและพอใจในวัยและเพศของตน แต่วัยรุ่นที่สับสนไม่สามารถยอมรับการเปลี่ยนแปลง ทำให้คิดและมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาได้ไม่สามารถเลือกแนวทางชีวิตที่เหมาะสมกับตนเองได้

ขั้นที่ 6 ความรู้สึกว่าคุณมีเพื่อน กับความรู้สึกอ้างว้างโดดเดี่ยว (sense of intimacy versus of isolation) ระยะเวลาเป็นช่วงอายุ 27-40 ปี ช่วงระยะวัยรุ่นตอนปลายต่อกับวัยผู้ใหญ่ตอนต้น วัยรุ่นที่มีพัฒนาการด้านการปรับตัวมาดีมีความเข้าใจตนเอง เข้าใจบทบาทสถานภาพของตน ย่อมพัฒนาต่อไปสู่ความผูกพันใกล้ชิดเชิงมิตรภาพกับผู้อื่นและสำหรับเพื่อนต่างเพศก็จะพัฒนาเป็นความรักอันเป็นพื้นฐานสำคัญของสัมพันธภาพในครอบครัวต่อไป แต่หากวัยรุ่นไม่ประสบความสำเร็จในการปรับตัวจะรู้สึกไม่ไว้วางใจผู้อื่น ไม่มีความผูกพัน แยกตัวออกจากสังคม รู้สึกโดดเดี่ยวอ้างว้าง

ขั้นที่ 7 ความสามารถรับผิดชอบแบบผู้ใหญ่กับความรู้สึกเฉื่อยชา (sense of generativity versus sense of stagnation) ช่วงนี้อยู่ในระหว่างอายุ 40-65 ปี บุคคลวัยนี้คำนึงถึงการมีลูกหลาน มีความรับผิดชอบที่จะเลี้ยงดูบุตรหลานให้มีความสุข มุ่งความสนใจไปที่สามี ภรรยา บุตรธิดา รู้จักบทบาทหน้าที่ของตน คิดสร้างประโยชน์แก่สังคม หากบุคคล ระยะเวลาไม่ประสบความสำเร็จในชีวิต

จะรู้สึกว่าคุณเองด้อย ไม่สามารถสร้างสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่น ไม่ทำหน้าที่ตามบทบาทสำหรับการเป็นพ่อแม่ ขาดความรับผิดชอบครอบครัวและสังคม ไร้หาความสุขเฉพาะตน วิตกกังวล ขาดความมั่นใจ หมกมุ่นกับตนเอง ขาดความกระตือรือร้นในการพัฒนาและครอบครัว

ขั้นที่ 8 ความรู้สึกมั่นคงในชีวิตกับความรู้สึกสิ้นหวัง (sense of ego integrity versus sense of despair) เป็นช่วงสุดท้ายของบุคคล มีอายุตั้งแต่ 65 ปีขึ้นไป จัดเป็นวัยสูงอายุหากบุคคลได้ผ่านประสบการณ์ชีวิตของการทำงานและการมีชีวิตครอบครัวมาอย่างดี ภายใต้อารมณ์ยอมรับการเปลี่ยนแปลงตามสภาพจริงได้ทั้ง การเจ็บ การแก่ หรือความตาย มีความภาคภูมิใจในชีวิต และความสำนึกของบุตรหลาน พอใจการถ่ายทอดประสบการณ์ให้แก่บุคคลรุ่นหลังมีความมั่นคงทางจิตใจ หากบุคคลวัยนี้มีอดีตที่ล้มเหลว ก็จะสิ้นหวัง ไม่พอใจในชีวิตท้อแท้หมดอาลัยในชีวิต มักมีความรู้สึกกลัวตาย มีปัญหาสุขภาพจิตไม่สามารถพัฒนาชีวิตในวัยสูงอายุให้มีความสุข รู้สึกสิ้นหวังและโลกไม่น่าเบื่อ

ทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) หมายถึงหลักที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลาง คือความพอประมาณ หมายถึงความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่นการผลิตและบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ ความมีเหตุมีผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียงนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุมีผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นอย่างรอบคอบ การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ ของสถานการณ์ต่างๆที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต ทั้งใกล้และไกล

งานวิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับโรงเรียนชาวนา เคยมีการจัดทำมาก่อนในหลายพื้นที่ เช่น โรงเรียนชาวนาที่จังหวัดสุพรรณบุรี (มุลนิธิข้าวขวัญ) มีจุดแข็งคือมีกระบวนการสร้างการเรียนรู้เชิงลึกด้านเทคนิค มีความต่อเนื่อง มีบุคลากรผู้จัดกระบวนการที่มีทักษะ ความรู้ ประสบการณ์ โครงการทางเลือกที่เหมาะสมในการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ของโรงเรียนชาวนาเกษตรอินทรีย์บ้านคอนหมู ตำบลขามเปี้ย อำเภอดงระกำพิษณุ จังหวัดอุบลราชธานี โครงการโรงเรียนชาวนาในการสนับสนุนของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) โรงเรียนเกษตรกรโดยกรมส่งเสริมการเกษตรสนับสนุนผ่านศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีประจำตำบล และอีกหลายแห่ง ซึ่งการเรียนรู้มุ่งเน้นการวิจัยและพัฒนาด้านเทคนิควิธีการผลิต และพัฒนาเทคโนโลยี ส่วนโครงการวิจัยกระบวนการโรงเรียนชาวนาเกษตรอินทรีย์ และการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมเยาวชน อ.เลิงนกทา จ.บึงกาฬ เป็นการศึกษาเพื่อค้นหารูปแบบการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมโดยใช้กระบวนการผลิตทางการเกษตรเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้

ปัญหาความเดือดร้อนด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรมในสังคมปัจจุบัน ปฏิเสธไม่ได้ว่า ส่วนหนึ่งมีผลมาจากระบบการศึกษา ทั้งในและนอกระบบ ธุรกิจการศึกษาที่เจริญรุ่งเรือง แต่บ้านเมืองเต็มไปด้วยปัญหาที่ซับซ้อน กระบวนการที่คนคิดเอาตัวเองเป็นศูนย์กลางจึงเกิดการเรียกร้องให้ผู้อื่นมีหน้าที่ต้องตอบสนองต่อตัวเอง สังคมเป็นไปตามกระแสทุนนิยม บริโภคนิยม ชุมชนเต็มไปด้วยปัญหาหนี้สิน เด็กและเยาวชนถูกมอมเมาจากสื่อด้วยคุณภาพ รับเอาค่านิยมลึนคิดเข้ามาในชุมชนทั้งการอุปโลก บริโภค การแต่งกาย วัฒนธรรมประเพณีถูกบิดเบือน การเมืองไม่มีเสถียรภาพ

สังคมไทยไม่เคยขาดแคลนคนเก่ง (มูลค่า) แต่คนเก่งเหล่านั้นขาดแคลนความดี (คุณค่า) สิ่งที่จะคอยกำกับความดี ความเหมาะสมนั้นพื้นฐานคือคุณธรรม จริยธรรม โครงการกระบวนการโรงเรียนชาวนาเกษตรอินทรีย์ และการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้กับเยาวชน อ.เล็งนกทา จ.ยโสธร จึงตระหนักเห็นความสำคัญในการที่จะศึกษารูปแบบ วิธีการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ในเด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นอนาคตของชาติ เพื่อเป็นทางเลือกในการค้นหาทางออกของปัญหาสังคม ที่นับวันจะซับซ้อนและทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น

วิธีการดำเนินการวิจัย

กระบวนการเรียนรู้

โครงการโรงเรียนชาวนาเกษตรอินทรีย์ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมและเยาวชนอยู่ในชุดโครงการเกษตรอินทรีย์ภายใต้การสนับสนุนของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) รูปแบบงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นเริ่มจากฐานของการขับเคลื่อนงานพัฒนา ทีมวิจัยค่อนข้างมีข้อจำกัดด้านประสบการณ์งานวิจัย การดำเนินงานวิจัยจึงเต็มไปด้วยข้อสงสัยมากมาย แต่เป้าหมายเดียวกันก็คือต้องการค้นหาคำตอบที่อาจเป็นทางรอดให้ตนเองและชุมชนขณะเดียวกับคำว่า “วิจัยเพื่อท้องถิ่น” ก็เป็นสิ่งที่ทุกคนต้องการค้นหาและทำความรู้จัก วิจัยคืออะไร ทำอย่างไร ทำไปแล้วถ้าไม่ปฏิบัติตามที่คาดจะทำอย่างไรและอีกมากมายหลายคำถามของคนที่จะทำวิจัย

ทีมวิจัยหลักเริ่มต้นที่บ้านท่าลาด จากนางหนูพร สิงห์ชู ที่รวบรวมทีมวิจัยเยาวชนได้ประมาณ 22 คน ผู้ใหญ่ 3 คน ด้วยความกังวลถึงความรุนแรงของปัญหาเด็กเยาวชนในพื้นที่ เราพูดคุยกันทุกวันเสาร์ อาทิตย์ ถึงการทำวิจัยโดยใช้โรงเรียนชาวนาเป็นเครื่องมือ เด็กๆให้ความร่วมมือในการแสดงความคิดเห็นและทำกิจกรรมค่อนข้างดี มีคนที่มาประจำหลักๆ เรียนในระดับมัธยม 2-3 จำนวน 2 คน ม.6 กศน. 1 คน ส่วนที่เหลือเป็นนักเรียนชั้นประถมปีที่ 2 ถึงปีที่ 6

การพัฒนาโครงการ

ปี 2545 - 2548 มีการจัดกระบวนการเรียนรู้โรงเรียนชาวนา เกษตรอินทรีย์ขึ้น ภายในกลุ่มสมาชิกสหกรณ์เกษตรอินทรีย์เล็งนกทาและไทยเจริญจำกัด ประเด็นเนื้อหาส่วนใหญ่เป็นเรื่องการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้านเทคนิคในการทำแปลงทดลอง การวิเคราะห์การจัดการแปลง ผ่านกระบวนการกลุ่ม

ปี 2550 สกว.ยโสธรภายใต้ชุดโครงการเกษตรอินทรีย์ มีการพูดคุยกันอีกครั้งเรื่อง การจัดโรงเรียนแต่ถ้าทำในลักษณะงานวิจัยเราจะทำอย่างไร อย่างไรถึงจะเรียกว่างานวิจัยโดยเฉพาะวิจัยเพื่อท้องถิ่น จึงจัดเวทีพูดคุยระดมปัญหาขึ้นมีแกนนำเกษตรกรจากบ้านท่าลาดคือนางหนูพร สิงห์ชู บ้านศรีเจริญชัยคือนายทองอินทร์ โพธิ์พาด บ้านแยกคือนางร่อน วงศ์สมักร และนางทองหล่อ ชาลี โสมน เป็นแกนหลัก ปัญหาที่หนักอกของชุมชนคือปัญหาที่มีสาเหตุจากเด็กและเยาวชน และมีคำถามต่อว่าทำไมเด็กและเยาวชนจึงเป็นส่วนหนึ่งของปัญหาหลายคนเห็นตรงกันว่า เพราะขาดคุณธรรมและจริยธรรม แล้วถ้าขาด...เราจะสร้างหรือทำให้มีขึ้นต้องทำอะไร คำตอบจากเวทีคือส่งเสริมให้เกิดขึ้น แล้วเราจะใช้อะไรเป็นเครื่องมือ...ทุกคนอึ้ง เมื่อทบทวนทุนเดิมในการเรียนรู้ที่มีอยู่ ก็มีเพียงการจัดการเรียนรู้โรงเรียนชาวนา ซึ่งก็นั่นปฏิบัติการเป็นหลักถ้าจะต้องทำงานวิจัย จะต้องทำอย่างไร เป็นเรื่องที่สร้างความกังวลใจให้กับทีมวิจัยไม่น้อย ทางที่เลี้ยงให้คำแนะนำว่าลองเขียนโครงร่างงานวิจัยดูก่อน หลังจากนั้นก็ส่งโครงการเข้ามายังศูนย์ประสานงานวิจัยฯ มีการพัฒนาโครงการและปรับแก้ถึง 4 ครั้ง

ครั้งที่ 1.ถูกตั้งคำถามว่าถ้าทำโรงเรียนชาวนาอยู่แล้วจะทำทำไม กิจกรรมก็เข้าข่ายงานพัฒนา

ครั้งที่ 2.ปรับโจทย์เรื่องคุณธรรม จริยธรรมด้านการเกษตร ไปเป็นคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งกว้างมาก

ครั้งที่ 3.ปรับวัตถุประสงค์ให้สอดคล้องกับโจทย์ ปรับระยะเวลาและงบประมาณจาก 1 ปีเป็น 6 เดือน

ครั้งที่ 4.ได้รับอนุมัติ

การหาทีมวิจัยเพิ่ม

2 เดือนผ่านไปลงพื้นที่หลายครั้งกระบวนการส่วนใหญ่เป็นการทำความเข้าใจงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นยังมองไม่เห็นหนทางได้ข้อมูลประวัติหมู่บ้านเบื้องต้น ข้อมูลมือสองที่เก็บมามีเพียง 5 บรรทัด มองไม่เห็นบริบทของชุมชน บรรเจิดซึ่งเป็นทีมวิจัยเยาวชนได้แนะนำกลุ่มเยาวชนรักถิ่นบ้านคำแก้งว่าเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมปลาย ม.4-6 โรงเรียนเล็งนกทาจึงไปจัดเวทีพูดคุย ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 12 ส.ค. 50 ปรากฏว่ากลุ่มเยาวชนสนใจโรงเรียนชาวนาแต่ยังไม่เข้าใจงานวิจัย และระเบียบของกลุ่มคือถ้าจะต้องทำอะไรจะต้องผ่านการอนุญาตเห็นพร้อมจากพระเจ้า(หลวงปู่ชวน) และผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านคำแก้ง ซึ่งเป็นที่ปรึกษาโครงการพุทธบุตรและผู้ปกครองเสียก่อน ทางทีม

วิจัยเห็นวาระเวลาในโครงการเป็นช่วงสั้นคือ 6 เดือน และดำเนินมาแล้ว 2 เดือน ถ้าจะต้องรอดตามขั้นตอนอาจจะล่าช้าออกไป ลองเปิดโอกาสให้พื้นที่อื่นดูบ้างพอดีกับแกนนำทีมวิจัยนายทองอินทร์ โพธิ์พาดซึ่งเป็นผู้ใหญ่บ้านบ้านศรีเจริญชัยและเป็นหนึ่งในกรรมการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนบ้านม่วงกาจ (โรงเรียนขยายโอกาส) มีนักเรียนทั้งหมดประมาณ 273 คน มีครู 19 คนทางผู้อำนวยการโรงเรียน นายพายุ์ สาระจันทร์เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องเกษตรอินทรีย์ จึงเป็นช่องทางให้ทีมวิจัยได้เข้าไปพูดคุยกับนักเรียนระดับชั้นม.1-ม.3 โดยอาจารย์สุรศักดิ์ เนตรวงศ์ อาจารย์ฝ่ายปกครองเป็นผู้รวบรวมนักเรียนที่สนใจเข้าร่วมฟังการชี้แจงโครงการวิจัยในวันที่ 3 กันยายน 2550 ทั้งภาคบ่ายและภาคค่ำที่โรงเรียนบ้านม่วงกาจ มีผู้เข้าร่วมคือนายกอบต. สวาท ผู้อำนวยการโรงเรียน ครู นักเรียน ผู้ปกครอง พร้อมทั้งที่ปรึกษาโครงการ จำนวน 75 คน จึงได้ทีมวิจัยเยาวชนเข้าร่วมโครงการเพิ่มขึ้นเป็น 41 คน

ขั้นตอนในการเรียนรู้

เนื่องจากทีมวิจัยมีตั้งแต่ ป.2-ม.3 จึงให้ความสำคัญกับขั้นตอนการชี้แจงทำความเข้าใจงานวิจัยนี้ค่อนข้างมาก เนื่องจากพื้นฐานความรู้ความแตกต่างระหว่างวัยของผู้เข้าร่วม ชำนาญแตกต่างด้านพื้นที่คือ 4 หมู่บ้านต่อมาขยายเป็น 6 หมู่บ้านจึงได้เน้นย้ำกับขั้นตอนการทำความเข้าใจ โดยพยายามชวนกันคิดจากเรื่องใกล้ตัวเช่นมีการชวนพูดคุยเรื่องคุณสมบัตินักวิจัย เครื่องมือในการเก็บข้อมูล การออกแบบสอบถาม การทำความเข้าใจคำถามในแบบสอบถาม วิธีการตั้งคำถามในการเก็บข้อมูล เกณฑ์ในการสัมภาษณ์ การจดบันทึกข้อมูล

การเก็บข้อมูล

เนื่องจากทีมวิจัยไม่มีประสบการณ์ในการเก็บข้อมูลที่เป็นกิจจะลักษณะมาก่อน บวกกับความเป็นวัยรุ่นวัยคะนอง ส่วนใหญ่จะพูดคุยแลกเปลี่ยนกับคนวัยใกล้เคียงกัน น้อยครั้งที่จะพูดคุยกับผู้หลักผู้ใหญ่ จึงเป็นปัญหาในการที่จะได้มาซึ่งข้อมูลในการทำวิจัย ซึ่งข้อมูลแรกตามแผนงานคือข้อมูลประวัติหมู่บ้าน ครั้งแรกของการออกแบบสอบถามซึ่งสืบค้นอ้างอิงจากคู่มือของ สกว.ซึ่งมีรายละเอียดมาก มีความแข็งตัว การทำงานในพื้นที่กว้างในเวลาจำกัดทั้งทีมวิจัยก็ยังไม่เข้าใจวิธีการตั้งคำถามทำให้ได้ข้อมูลไม่ครบทุกด้านข้อมูลที่ได้จึงไม่ครอบคลุม จึงมีการทบทวนวัตถุประสงค์และปรับเครื่องมือการเก็บข้อมูลเป็นการสัมภาษณ์รายบุคคล และเปิดเวทีโศกเหล่า ส่วนข้อมูลสาเหตุปัจจัยเงื่อนไขปัญหาเยาวชนมีมติไปสัมภาษณ์เจาะลึก จากคณะกรรมการหมู่บ้าน ผู้ปกครอง ครู ผู้ประกอบการร้านค้าในหมู่บ้าน สถานีตำรวจ โรงพยาบาล ฯลฯ เพิ่มเติม จากที่ระดมกันภายในทีมวิจัย

การศึกษาบริบทชุมชน

ประวัติความเป็นมาของบ้านแะ ต.สวาท อ.เลิงนกทา จ.ยโสธร

จำความได้ ตอนยายเรียนอยู่ชั้น ป.4 มีผู้ใหญ่เล่าให้ฟังว่า สมัยก่อนมีกลุ่มคนได้แตกบ้านแตกเมืองหนีอพยพมาจากประเทศลาว เนื่องจากสาเหตุหลายประการ เช่น เกิดความแห้งแล้งอย่างหนัก เกิดโรคระบาด ขาดแคลนอาหาร และปัจจัยสี่ในการดำรงชีวิต ชาวบ้านได้รับความเดือดร้อนอย่างหนัก ซึ่งระหว่างเดินทางชาวบ้านมีเพียงผ้าขาวม้าเก่า ๆ ขาด ๆ ติดตัวมาคนละผืน ผู้ชายยังไม่มีเสื้อผ้าใส่เลย ทนแดด ทนฝน เดินทางข้ามโขงมาเรื่อย ๆ ซึ่งเป็นระยะทางที่แสนไกล ระหว่างทางก็มีการเกิดโรคระบาดหนัก และขาดแคลนอาหาร เมื่อน้ำล้นคลองตามหมู่บ้านเน่าเสีย ขาดน้ำดื่ม ลูกหลานเกิดไข้ป่าและมีชีวิตกันลำบากมาก เมื่อข้ามมาถึงฝั่งไทย ชาวบ้านได้อาศัยตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนอยู่ตามริมแม่น้ำ ลำคลองที่มีความอุดมสมบูรณ์ สามารถดำรงชีวิตครอบครัวอยู่ได้ ต่อมา มีการขยายตัวของประชากร ก็เริ่มมีการแยกหมู่บ้าน ขยายที่อยู่อาศัยออกไปเรื่อย ๆ ตามสภาพความอุดมสมบูรณ์ของท้องถิ่นนั้น ๆ หมู่บ้านใดมีพืชพันธุ์แหล่งน้ำอุดมสมบูรณ์ ก็จะมีประชากรมาก และมีการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ ทำไร่ ทำนา เพื่อเลี้ยงชีพวัน ๆ ต่อมาประชาชนชาวบ้านเริ่มหากินอด ๆ อยาก ๆ ทำนาก็ได้ผลผลิต เลี้ยงสัตว์ก็ล้มตาย เนื่องจากภาวะแห้งแล้ง และเกิดโรคระบาดอีกครั้ง บ้านเมืองแถบริมโขงต่างเกิดความเดือดร้อนหนัก ระหว่างนั้นมีผู้นำคนหนึ่งชื่อ ท้าววรกุมาร อาสาพาชาวบ้านบางกลุ่มที่เป็นลูกหลาน เพื่อนพ้อง ญาติ ๆ ของตน ตัดสินใจหนีอพยพเดินทางมาเรื่อย ๆ อีกครั้งหนึ่ง เพื่อความอยู่รอดของอีกหลายชีวิตที่กำลังจะตาย จนถึงริมฝั่งแม่น้ำเซบาย ซึ่งเป็นที่ตั้งของวัดป่าวังน้ำทิพย์ปัจจุบัน สมัยก่อนสถานที่นี้มีแม่น้ำไหลผ่าน มีความอุดมสมบูรณ์อีกที่หนึ่ง ท้าววรกุมารได้พาชาวบ้านเดินทางข้ามน้ำข้ามห้วย หนองคลอง บึง ไปตามริมแม่น้ำเซบาย จนไปตั้งบ้านเรือนอยู่ที่หมู่บ้านกุดกาซัง ปัจจุบันเรียกว่า กุดกาซัง เป็นวัดร้างและหมู่บ้านเก่าแก่ของสมัยก่อน หลังจากนั้นชาวบ้านได้ทำไร่ สวน ปลูกพืชผัก และเลี้ยงสัตว์ เป็นอาชีพหลักในการดำเนินชีวิต และถือว่าเป็นหมู่บ้านเล็ก ๆ ที่มีความอุดมสมบูรณ์ของป่าไม้ ซึ่งล้อมรอบด้วยแม่น้ำลำคลอง ชาวบ้านได้อาศัยอยู่บ้านกุดกาซังแห่งนี้ ถือได้ว่ามันคงที่สุดกว่าที่เคยได้ตั้งหมู่บ้านมา และอาศัยอยู่เป็นระยะเวลาหลายปีมาก ถือได้ว่าหลายชั่วอายุคน ต่อมาประชากรของหมู่บ้านเริ่มขยายตัวมากขึ้นอีกครั้ง ลูกหลานเต็มบ้านเต็มเมือง แต่ชาวบ้านไม่ยอมแยกหนีออกจากกัน ด้วยความรักความผูกพันเครือญาติที่ไม่ยอมจากกันไป สร้างหมู่บ้านใหม่สร้างสังคมใหม่ และด้วยเหตุผลหลาย ๆ ด้านเช่นกัน

ต่อมาในที่สุดเคราะห์ซ้ำกรรมซัด หมู่บ้านเกิดความแห้งแล้งอีกครั้ง น้ำลำคลองเกิดโรคระบาด มีเชื้อโรค ชาวบ้านขาดน้ำดื่ม น้ำใช้ เกิดโรคฝีดาษ โรคไข้ป่า ชาวบ้านเดือดร้อนอย่างหนัก ในที่สุดทุกคนตัดสินใจแตกบ้านแตกเมืองอีกครั้ง ซึ่งแยกกันไปคนละทิศคนละทาง กลุ่มหนึ่งไปตั้งบ้านอยู่ทางทิศเหนือปัจจุบันคือบ้านแะ ทางทิศตะวันออกปัจจุบันคือบ้านนาจาน ส่วนบ้านม่วง

ตั้งอยู่ระหว่างกลางของบ้านแยกกับบ้านนาจาน และแยกออกไปเป็นบ้านจีฮื่นหรือโคกสว่าง และบ้านหนองโสน ในที่สุดบ้านกุดกาซังก็กลายเป็นบ้านร้างอีกครั้ง ซึ่งเรียกกันมาจนถึงปัจจุบันนี้

กล่าวถึงสภาพสังคมช่วงแรกที่มีการจัดตั้งหมู่บ้านต่าง ๆ คือช่วงนั้นหมู่บ้านม่วง, บ้านแยก, นาจาน, โคกสว่าง, หนองโสน ชาวบ้านสมัยนั้นถือว่าทุกคนมีความสามัคคีกัน และมีความอดทนที่จะพัฒนาหมู่บ้านของตนให้ดีขึ้น และปลอดภัยจากอุทกภัย โรคภัย ปัญหาต่าง ๆ ที่จะตามมา ชาวบ้านเริ่มเรียนรู้กระบวนการวางแผน ป้องกัน แก้ไข ในที่สุดปัญหาโรคภัยต่าง ๆ ก็หมดไป แต่ด้วยสภาพสังคมที่เข้าสู่การพัฒนาการขยายอาณาเขต การฉวยโอกาสทางการเมือง ซึ่งสมัยนั้นเรื่องของกฎหมายยังไม่เข้าถึงประชาชนมากนัก จึงเกิดการได้เปรียบเสียเปรียบทางสังคม และเริ่มเข้าสู่ยุคคอมมิวนิสต์ ยุคแห่งความป่าเถื่อน ซึ่งช่วงนั้นรัฐบาลได้เข้ามาช่วยเหลือชาวบ้าน ทั้ง 4-5 หมู่บ้านของเราคือส่งเสริมให้ชาวบ้านรู้จักใช้ปืนป้องกันตัว ความรุนแรงเริ่มทวีมากขึ้นเรื่อย ๆ จนถึงปัจจุบัน คอมมิวนิสต์ขึ้นยึดโรงพักตำรวจ เขตอำเภอเลิงนกทาและเผาโรงพักเป็นข่าวทั่วประเทศ รวมทั้งเป็นการฆ่าชาวบ้าน ตำรวจเป็นว่าเล่น

ปัญหาสังคม สภาพความเป็นอยู่ของหมู่บ้านแยก, ม่วง, นาจาน และบ้านโคกสว่าง บ้านหนองโสนหลังจากเผชิญปัญหากระบวนการปกครองของคอมมิวนิสต์ มาเป็นระยะเวลาที่ยาวนาน ต่อมาระบบคอมมิวนิสต์จึงสิ้นสุดลงประมาณช่วง พ.ศ. 2506 ระบบการปกครองของบ้านเมืองเริ่มดีขึ้น ได้รับการพัฒนาขึ้นในช่วงที่ จอมพล ถนอม กิตติขจร ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี หลังจากนั้นหมู่บ้านแยกของเราเริ่มมีการพัฒนาขึ้นมาเรื่อย ๆ และได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาลจนมีสภาพมาจนถึงวันนี้

สรุปบ้านแยกตั้งหมู่บ้านมานานถึง 109 ปี สาเหตุที่อพยพเพราะพื้นที่อยู่อาศัยเกิดโรคระบาด ทำให้ผู้คนล้มตายจึงเกิดการอพยพหาที่อยู่ใหม่ ย้ายมาครั้งแรก 15 ครอบครัวมีตระกูลเนตรวงศ์ ทั้ง 15 ครอบครัวตั้งนามสกุลเหมือนกันหมดเพราะว่าตั้งตามผู้นำหมู่บ้าน รูปแบบการตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนมุงหลังคาด้วยหญ้าคา หญ้าแฝกแฉกด้วยฝาพื้นไม้ บ้านสองชั้น ข้างล่างเป็นคอกวัว-ควายสภาพโบราณสถานเป็นสถานที่เก่าแก่ คือ กุดกาซัง เป็นสถานที่สำคัญเคยเป็นและเป็นวัดเก่าของหมู่บ้านแยกในสมัยก่อนที่จะอพยพมาตั้งถิ่นฐานที่โนนเก่ากลางและทุกปีในช่วงเดือนเมษายนก็มีการไปทำพิธีกรรมต่างๆเช่นก่อกองทรายและผู้หลักผู้ใหญ่ทำพิธีการต่างๆตอนกลับได้มีการแห่ดอกไม้เรียกพิธีนี้ว่า ไปเนาไปเนา

ประเพณีในอดีตจนถึงปัจจุบันไม่มีการเปลี่ยนแปลง

สถานที่สำคัญคือ วัด ป่าดอนปู่ตาเป็นป่าที่มีความอุดมสมบูรณ์เป็นเขตหวงห้ามไม่ให้ตัดไม้ทำลายป่า ป่าโนนทับควายเป็นป่าที่อุดมสมบูรณ์เป็นเขตที่ชาวบ้านใช้ทำมาหากิน

ผลการดำเนินกิจกรรมกลุ่ม/องค์กร

-กลุ่มธนาคารหมู่บ้านมีทุนหมุนเวียน 7 แสนไม่ได้รับการสนับสนุนจากที่ไหนเป็นเงินที่ชาวบ้านลงทุนกันเอง

-กลุ่มแม่บ้าน มีทุนหมุนเวียน 3 หมื่นไม่ได้รับการสนับสนุนจากที่ไหน เป็นเงินทุนจากสมาชิก
รวมหุ้นกันเอง

-กลุ่มโคกระบือได้รับงบประมาณสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลสวาท 1 แสนบาท
ในชุมชนบ้านแม่มีการผลิตระบบเคมี ใช้ปุ๋ยเคมีสูตร 16-16-8, 15-15-15 และ 18-18-0
สถานที่รับซื้อผลผลิตคือ โรงสีพงษ์เจริญและโรงสีไชยกุล

ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้านศรีเจริญชัย / การก่อตั้ง(ตอนต้น) 220 ปี

บ้านม่วงกาช้างศรีเจริญชัย เป็นชนเป่าอพยพมาจากเวียงจันทร์ ตามประวัติบอกกล่าวเล่าขาน
ของคนเฒ่าคนแก่บอกเล่ามาก่อนจะมาถึงที่ตั้งหมู่บ้าน ได้อพยพเดินทางร่วมกันมาหลายครอบครัว
ผ่านมากทางหนองทัพม้า เสนาง การเดินทางใช้เกวียน ใช้น้ำ เป็นพาหนะขนสัมภาระ พอมาถึง
หนองน้ำก็พากันจอดพักพักแรมค้างคืน ตกกลางคืนมีเสือมาได้กินลูกสาวพญาหัวหน้าเผ่าเจ้านาย
ได้เสียลูกสาวเสียลงไปหนึ่งคน จึงพากันไปก่อสร้างบ้านเพื่อจะล่าเสือตัวที่กัดลูกสาวเจ้านาย อีก
ส่วนหนึ่งประมาณ 50 ครอบครัว ได้เดินทางต่อเพื่อจะหาที่อุดมสมบูรณ์เป็นที่ราบลุ่ม มีบวบน้ำวัง
ปลา ในที่สุดพอใหญ่พานพ้ำกับทีมร่วมเดินทางมาพบพื้นที่อุดมสมบูรณ์ด้วยบวบน้ำวังปลา
ทรัพยากรทางธรรมชาติหลากหลาย มีดินมะม่วงใหญ่หลายต้น เรียงราย อยู่ตามริมฝั่งหนองน้ำ เป็นที่
เหมาะสมแก่การปลูกแปลงเมือง มีสัตว์ป่ามากมาย ชนิด พ่ใหญ่พานพ้ำ จึงประกาศแจ้งกลุ่ม
ที่ร่วมเดินทางทราบว่าพวกเราจะต้องหลักปักฐาน สร้างหมู่บ้านที่นี่ โดยตั้งชื่อหมู่บ้านว่าบ้านม่วง
เพราะว่ามีดินมะม่วงใหญ่หลายๆ ต้น คิดว่าคงจะเป็นมงคลกับหมู่บ้าน วันเดือนปีที่ก่อตั้งหมู่บ้าน
ประมาณการปี พ.ศ.2330 หลังจากพระวอ พระตา ตั้งเมืองอุบลแล้วเสร็จจำนวนครัวเรือนของบ้าน
ม่วงเริ่มก่อตั้งมี 50 ครัวเรือน อยู่ต่อมาประมาณ 3 ปีได้มีการสร้างวัดขึ้น สร้างศาลา โบสถ์สัสมเพด
เป็นที่พึ่งทางใจของชาวพุทธ ได้นำเงินฮาง เงินหลั้ม เงินหมากค้อ ทางด้านเศรษฐกิจพอกินพอใช้ไม่
มีการค้าขาย สภาพทางสังคม มีความรักใคร่สามัคคีสัมพันธ์ไมตรี เมตตา อารี ห่วงหาอาทร ช่วย
เหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ด้านวัฒนธรรมประเพณีวิถีชุมชน การดำเนินชีวิตของคนในหมู่บ้านนับ
ถือศาสนาพุทธ ขนบธรรมเนียมประเพณี จารีตประเพณี ได้ยึดมั่นถือปฏิบัติในฮีต 12 คองสิบสี่ เป็น
ตัวอย่างที่ดีมีค่ากว้างคาสอน เช่น บุญประเพณี ฮีตสิบสองคือ

1. บุญอุบลาน
2. บุญเบิกบ้าน
3. บุญข้าวจี
4. บุญพะเหวด
5. บุญส่งกรานต์-ปีใหม่
6. บุญบั้งไฟ

7. บุญชำระเลี้ยงบ้าน
8. บุญเข้าพรรษา
9. บุญข้าวประดับดิน
10. บุญข้าวสาก
11. บุญออกพรรษา
12. บุญกฐินและลอยกระทง

อาชีพหลักคือการเห็ดนา เห็ดให้ ปลุกปอ ปลุกปาน ปลุกเทือง ปลุกผ้าย เพื่อตำทอ ตัดเย็บเป็นเสื้อผ้าเป็นผ้าห่มกันหนาว ปลุกปอเพื่อนำเชือกผู้วัว-ควาย ปลุกปานเทืองเพื่อसानแห สาย สะดุ้ง(ขอ) สานสวิง เป็นเครื่องมือหาปลาหากินของคนสมัยโบราณ สมัยนั้นการซักเสื้อผ้าใช้น้ำค้าง ปอกกล้วย เครื่องหีบ ฟางข้าวจ้าวแดง เอามาเผาไฟให้เป็นเถ่าถ่านแล้วเอามาหมักไว้แล้วกรองเอาน้ำ ค้างมาซักผ้า ชาวสะอาดดี หรือเอาใบหนามคอมอ่อนหมากหนามแทงมาซักเสื้อผ้าก็ได้ การจัดหา ไฟเพื่อประกอบการเห็ดอยู่เห็ดกินตามภูมิปัญญาของคนสมัยนั้น เพ็นใช้ไม้ไผ่แห้งมาสีกันทำให้เกิด เป็นไฟได้ หรือใช้ก้อนหินขาว เหล็กสำตะไบปูน ให้ก้อนหินค่อยเหล็ก จะเกิดแสงตกใส่ปูนเกิดเป็น ไฟได้ การจัดหาแสงสว่างตอนกลางคืน ภูมิปัญญาของคนโบราณ ชี้ดถอยงไม้ผสมขี้ขอนดอก เอามา ห่อเป็นเล่มกรมๆ เรียกว่ากะบอง เอาไฟจุดเกิดแสงสว่างตอนกลางคืน การสิ้นข้าวแปร่งฟันเอาแก่นไม้ ขี้กะเถ่อ(ภาษาพื้นบ้าน) เอามาผ่าเป็นริ้วกลมๆ ทูบปลายให้นุ่มๆ แล้วใช้เป็นแปรงสีฟัน และขี้ กระบองที่ได้ไหม้เป็นถ่านแล้ว เอาใส่แว้วขาวดี เป็นยาสีฟันคนโบราณ เกลือกี้เป็นยาสีฟัน การหาที่ ขุดบ่อขุดสร้างที่จะออกน้ำ มีรูน้ำมีตาน้ำ ต้องหาที่ที่เกิดหมอกบัววาช หรือหาตอนกลางคือ จะพบไธ ความร้อนถ้าเจอที่ไหนให้ขุดสร้างได้เลขน้ำได้ดินกินไม่หมด อันนี้เป็นภูมิปัญญาคนโบราณ ด้านยา รักษาโรคก็ใช้ยาสมุนไพร หลายชนิด บางชนิดใช้รากใช้ลำต้น ใช้ใบ ใช้หมาก ใช้ดอก ใช้กิ่ง กากปาก เป็นยาจากธรรมชาติใช้รักษาโรคได้หลายโรค แต่งต้องใช้เวลาการออกฤทธิ์ของยาช้าไม่ทันกับ โรค การปกครองครอบครองพื้นที่จับจองที่นาที่ไร่ต้องขอจดขออนุญาตใครไม่จะคางหมา เอาถ้ามีผู้อื่นมา พลเห็นเข้าก็ถือว่าพื้นที่แห่งนี้มีเจ้าของแล้ว ก็ไปจับจองที่ใหม่ไม่แย่งไม่ชิงกัน เป็นผู้มีคุณธรรม ประจำใจเคารพกฎกติกาของหมู่บ้านซื่อสัตย์ต่อกัน ถ้าจองที่นาที่ให้ต้องทำเครื่องหมายถ้าหมายให้บ่ ขอดผา หลายนาบ่ขอดหญ้า ผู้มาดูนซิเอาก่อนเป็นคำบอกสอนของคนโบราณ

ทำไมบ้านม่วงจึงเรียกชื่อว่าบ้านม่วงกาซัง อยู่ต่อมาวันหนึ่งชาวบ้านได้ออกไปหาถ้ำ สัตว์ ได้เห็นหมาป่าหมาขี้เผือกหนึ่งไล่ล่าฝูงกวางมาบางตัวหลบหนีเอาตัวรอดได้ บางตัวก็วิ่งพัดหลง ฝูงเข้ามาเกาะกลางน้ำตายได้สองวันกลางที่ตายน้ำก็ไหลพูนขึ้นมาเหนือน้ำ กากำนวนหลายพันตัวเห็น ร่างกวางลอยคอกอยู่กลางน้ำ ก็พากันบินถลาถ่อนแย่งกันกินเนื้อกวาง กากินลงที่จะหลายๆ พันตัว ร่าง กวางตายก็จมลงน้ำ กากาพันบินขึ้นบินลงทั้งวัน พวกมันก็กินกวางไม่ได้ กากจึงร้องว่า กากซัง กากซัง กกร ซัง ชาวบ้านจึงเรียกขานชื่อบ้านว่า บ้านม่วงกาซัง สาเหตุกากินกวางไม่ได้ กากมันร้องกาซัง

อยู่ต่อมาอีก 30 ปี ประมาณปี พ.ศ. 2360 ในช่วงเดือน สิงหาคม กันยายน ฝนได้ตกหนักติดต่อกันหลายวันทำให้เกิดอุทกภัยน้ำท่วมหมู่บ้านจึงได้พากันอพยพหนีน้ำมาอยู่ตั้งบ้านที่บ้านคอนกลาง(บ้านเก่ากลาง) ชาวบ้านอีกจำนวนหนึ่งประมาณ 10 ครัวเรือน ได้ข่าวว่าบ้านฝั่งแดงจังหวัดสกลนครปลายหลายเอาหัวปลาเอ็ดก้อนเส้าจึงพากันย้ายไปอยู่บ้านฝั่งแดงจังหวัดสกลนคร 10 ครัวเรือน ไปอยู่ได้สามปี ความเป็นอยู่ก็ขัดสนความอุดมสมบูรณ์ ไม่สู้บ้านเดิม จึงได้ชักชวนกันย้ายกลับคืนมาบ้านกาซัง ทั้ง 10 ครอบครัว ก็ได้พากันขนย้ายสิ่งของ มาอนพักค้างคืนที่บ้านเมืองป่า พอตื่นมาตอนเช้ากินข้าว กินเสร็จก็จะพากันออกเดินทางต่อ มีอีกครอบครัวหนึ่งอยากจะอยู่ที่บ้านเมืองป่า อีกเก้าครอบครัวเดินทางกลับถึงบ้านม่วงกาซัง ที่โนนเก่ากลาง มาทำมาหากินก็อยู่เย็นเป็นสุขตลอดมา ในปี พ.ศ. 2400 โรคไข้ทรพิษระบาด ชาวบ้านเรียกว่าเป็นโรคฝีดาษ มีคนชาวบ้านเจ็บป่วยด้วยโรคนี้ เป็นจำนวนมาก และมีผู้ตายวันละ 5-6 คน ตายทุกวัน คนไหนบ่นว่าครั้นเมื่อครั้งนั้น ตัว ปวดหัวตัวร้อนเป็นไข้ตกค้ำมาก็ตาย ชาวบ้านเรียกว่าบ้านเดือด คนเฒ่าคนแก่จึงพาลูกหลานอพยพย้ายบ้านขึ้นมาจากทิศเหนือเดินข้ามลำห้วยมาเห็นน้ำออกบ่อไหลตลอด เป็นที่อุดมสมบูรณ์หักกุ่มสุมเย็นเหมาะแก่การสร้างบ้านแปลงเมืองจึงได้พากันแผ้วถางปลูกข้าว ปลูกถั่วอยู่ หลังคามุงด้วยหญ้าแอมฝางแถบต้องเงินที่ใช้เปลี่ยนเป็นเงินเสี้ยว เงินเฟื้อง เอ็นไฟ เอ็นหัวโหล้น หัวหนาม เงินสดางค์ เงินรูกลาง บ้านม่วงกาซัง วังน้ำบ่อสร้างก่อขึ้นมาก็อยู่เย็นเป็นสุขหายโรคหายภัย บ้านเรือนได้ขยายออกทุกปี เป็นหมู่บ้านใหญ่พอสมควร ได้มีการตั้งวัดขึ้น พื้นที่ประมาณ 6 ไร่ พอได้เป็นที่พึ่งทางใจ ได้บำเพ็ญบุญ บำเพ็ญกุศล สร้างศาลา สร้างสิม่น้ำ โดยไม่ต้องขออนุญาต เขตวิสุงคาม เขตพัทธสีมา ถึงเวลาบุญประจำปี ได้บวชหัวพอ หลวงตา หวีชา เณรน้อยผู้สืบทอดพุทธศาสนา สร้างวัดขึ้นในปี พ.ศ.2434 ได้มีหลวงพ่อดันจรมารจากถิ่นอื่น มาขอพึ่งพาอาศัยอยู่ที่วัด เจ้าอาวาสพร้อมชาวบ้านมีความเห็นพร้อมกันจึงอนุญาตให้อยู่ อยู่ต่อมาปี พ.ศ. 2437 ชาวบ้านม่วงกาซังได้เจ็บป่วยล้มตายด้วยโรคหลายๆ อย่าง ไข้เข้าปอบกิน วันละ 5-6 คน หลวงพ่อดันจรมาก็ล้มป่วยมรณะอยู่ที่วัด แดมยังออกปากว่าหัวพอเป็นปอบ บ้านเมืองเกิดระส่ำระสายชาวบ้านแตกเป็น 5 ถัก 5 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 อพยพจากที่บ้านเดิมทางทิศตะวันออกระยะทางประมาณ 800 เมตร กลุ่มที่ 2 อพยพข้ามลำเซ ไปอยู่โนนนางคำแต่ตั้งชื่อบ้านว่าบ้านแย กลุ่มที่ 3 อพยพไปอยู่โนนนาคำ ดินน้ำชุ่มยามนาหน้าฝนขึ้นน้ำหลาย

ตั้งชื่อบ้านว่าบ้านชีئين ต่อมาทางการตั้งชื่อใหม่ว่าบ้านโคกกว้าง กลุ่มที่ 4 อพยพไปตั้งบ้านอยู่โนนนานา นายแม่จรรย์ จึงตั้งชื่อบ้านว่าบ้านนาจาน

กลุ่มที่ 5 อพยพไปตั้งบ้านที่โนนนาคำ ห้วยมีกลอยหลาย จึงตั้งชื่อบ้านว่าบ้านห้วยกลอย อยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ระยะทาง 4 กิโลเมตร

ในปี พ.ศ.2441 บ้านม่วงกาซัง ได้ตั้งวัดขึ้นอีกวัดอยู่ทิศตะวันตกของบ้านพื้นที่วัดโดยประมาณ 20 ไร่

ประมาณปี พ.ศ. 2460 บ้านม่วงกาซังได้เกิดโรคระบาดไข้ทรพิษผิวดำซ้ำซ้อนอีก มี คาคัตัน นายเต ชาวบ้านส่งไปไว้ป่าหาใบตองกล้วยไปปูให้นอนคองหอมผ้าหอมแพร ไม่ได้ ตุ่มบาด แผลติดผ้าอยู่ต่อมาคาคัตัน นายเตได้ตายอยู่คอนอยู่ในป่าชาวบ้านจึงได้เรียกคอนนั้นว่า คอนคาคัตัน คอนนายเต ชาวบ้านม่วงได้แตกบ้านอีกระลอกหนึ่งไปอยู่ที่คอนป่าโมง ตั้งชื่อบ้านว่าบ้านคอนป่าโมง อยู่ได้หนึ่งปี ก็พากันกลับมาอยู่ที่บ้านม่วง

ปีนั้นฟ้าฝนแล้งการเอ็ดให้เฮ็ดนาได้ทำได้เฮ็ดผู้เล็กผู้น้อย หากอยหามันมานั่งกินต่าง ข้าว หานห่อไม้มาแกใส่ข้าวกินพอประทังชีวิตไว้ ผู้เพิ่นๆ มีกระไปซื้อที่บ้านค่านา คาพ่อคา คาข้าว ขึ้นกุม เงินตราที่ใช้สมัยนั้นเป็นเงินสยามรัฐ สยามมินทร ตราช้างสามเศียร บ้านม่วงกาซังเป็นพื้นที่ เขตปกครองอำเภออำนาจ จังหวัดอุบลราชธานี การส่งเมล็ด เสียบช่วย เสียบภาษีค่าหัวไปเสียบที่อำเภอ อำนาจ สมันนั้นมียาฮ่อน นันทวงค์ เป็นผู้ใหญบ้านปี พ.ศ. 2460-2470 ผู้ใหญบ้านคนที่ 3 นายแก้ว ศรีมิ่งค์ เป็นผู้ใหญบ้านปีพ.ศ. 2470 บ้านม่วงกาซัง ยังไม่มีตรงเรียนได้ไปเข้าโรงเรียนที่บ้านค่าน เส้นทางคมนาคมไปมาหาสู่เป็นทางเกวียนระยะทางประมาณ 7 กิโลเมตร จะไปโรงเรียนต้องไปแต่เช้า มาแต่เย็น เพราะเป็นทางเดินจำนวนนักเรียนที่ไปเข้าโรงเรียนก็ไม่มาก หนทางลำบากไม่มีใครอยากไปสมัยนั้นคนที่อ่านออกเขียนได้มีน้อย คนที่อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้มีมาก ปี พ.ศ. 2479 บ้านม่วงกาซังได้มีงบประมาณทางราชการมาก่อตั้งโรงเรียนโดยมากอาศัยศาลาวัด เป็นที่เล่าเรียนเปิดเรียนในวันที่ 2 กันยายน พ.ศ. 2479 จำนวนนักเรียนเข้าเรียนครั้งแรกมี 67 คน มีครู 2 คน คนที่ 1 คือ นายแวง รุณรัตน์ เป็นครูใหญ่ ครูคนที่ 2 คือ นายบุญล้อม ปุตะมาลัย นักเรียนมาเข้าโรงเรียน มี 3 หมู่บ้าน 1 บ้านม่วง 2 บ้านนาจาน 3 บ้านโคกสว่าง ปีพ.ศ. 2480 บ้านเลิงนกทาได้จัดตั้งให้เป็นกิ่งเลิงนกทา มีขุนทยาประศาสตร์เป็นหัวหน้ากิ่ง การเกณฑ์ทหารยังไม่คัดเลือกที่อำเภออำนาจ ในปีนั้นญี่ปุ่นแพ้สงคราม ยกทัพไปตีอังกฤษ ถูกสหรัฐทิ้งระเบิดปรมาณูใส่เมืองหลวง จึงถอนทัพกลับมาพักที่บ้านโนนหนามแท่ง ทหารกองเกินบ้านม่วงกาซังกำลังเดินทางไปคัดเลือกทหารที่อำเภออำนาจ พอถึงบ้านโนนหนามแท่งทัพทหารญี่ปุ่นถูกขโมยลักปืนไป พอเห็นคนเดินผ่านทหารญี่ปุ่นทำท่าที่ดูร้ายเหมือนว่าจะถามหาของหาย แต่พูดไม่รู้ภาษากัน คนที่กลัวทหารญี่ปุ่นก็วิ่งหนีทหารญี่ปุ่นจึงไล่จับผู้ไว้ เจ้านายอำเภออำนาจได้ถอนจึงรอดตามมาได้

ปี พ.ศ.2490 กิ่งเลิงนกทา ได้ยกฐานะเป็นอำเภอ เส้นทางคมนาคมไปมายังไม่สะดวก ชาวบ้านม่วงกาซังและชาวบ้านอื่นๆ ได้รับคำสั่งทางอำเภอไปทำงานขุดดินถนนทาง โดยคิดค่าแรง ค่าจ้างให้ลูมละ 10 สตางค์ (หราชละ 10 สตางค์) ชาวบ้านม่วงได้ทำงานมีเงินมาจุนเจือครอบครัวหลายร้อยบาท นายอำเภอคนที่ 1 คือนาย เษิญญ จันทบุเบกษา (ประมาณ 1 พ.ย.2490-15 ธ.ค.2492) เส้นทางไปอำเภอบ้านนาจานบ้านม่วงใช้เส้นทางผ่านไปบ้านแซ ระยะทาง 3 กิโลเมตร นายอำเภอคนที่ 2 คือ นายจอม แสงพันธ์ ดำรงตำแหน่ง 16 ธันวาคม 2492 - 9 กันยายน 2503 กำนันคือ นายขุน อนุกุลประชา นายอำเภอคนที่ 3 คือ นายผล ไตรสารมาดำรงตำแหน่ง 9 กันยายน 2503 - 16 พ.ค.

2507 ปี พ.ศ. 2504 ผู้ใหญ่บ้านบ้านม่วงกาซัง ได้เสียชีวิตลงอายุได้ 95 ปี ตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านว่างลงชาวบ้านม่วงกาซังจึงได้เลือกนายสี ทรงสังขาร ดำรงตำแหน่งปีพ.ศ.2504 -2506 ปีนั้นอำเภอเล็งนกทาถูกเผาสถานีตำรวจชาวบ้านม่วงกาซังหลงผิดเข้าเป็นพวกคอมมิวนิสต์ 3 คน ไปทำนาก็ลำบาก มีแดงเสียงปิ่น บางวันไปถึงนาแล้วทหารตั้งให้กลับ นายสีทรงสังขาร ลาออก ชาวบ้านเลือกนายดี โพธิ์พาด เป็นผู้ใหญ่บ้าน นายสีดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านปี พ.ศ. 2506 – 2519 นายสีได้เกษียณอายุ สายสวน โพธิ์พาด ทำโครงการแบ่งแยกบ้านม่วงกาซังให้เป็น 2 หมู่ เมื่อวันที่ 18 พฤษภาคม 2531 ปี พ.ศ. 2540 นายสวน เกษียณอายุ นายสมัย ชารีโสม มาดำรงตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้านเมื่อ พ.ศ. 2540 -- 2545 นายสมัย ครบวาระ ชาวบ้านได้เลือกให้นายพันธกานต์ เนตรวงศ์ เป็นผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2545 – 2550 และได้เป็นต่อในสมัยที่ 2

ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้านศรีเจริญชัย

บ้านศรีเจริญชัย หมู่ที่ 14 แยกออกมาจากบ้านม่วงกาซัง หมู่ที่ 9 มาก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 18 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2531 ตรงกันพูนขึ้น 3 คำ เดือน 7 ปีมะโรง พระอาจารย์ มหาสีทัน ปุณณวุโส เจ้าอาวาสวัดป่าวังน้ำทิพย์เป็นผู้ตั้งชื่อหมู่บ้าน ผู้ใหญ่สวน โพธิ์พาดแยกก่อตั้งหมู่บ้าน เพื่อกระจายอำนาจในชุมชน ให้มีบทบาทหน้าที่ขยายแผนงานในการพัฒนาหมู่บ้านในพื้นที่รับผิดชอบ มีนายสุภีย์ ผ่านเมือง เป็นผู้ใหญ่บ้านตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531 ไปถึงปี พ.ศ.2543 ผู้ใหญ่สุภีย์ ผ่านเมืองได้ลาออก ไปเป็นนายก อบต.สวาท คนปัจจุบัน ผู้ใหญ่บ้านคนที่ 2 นายวิจิต ทรงสังขาร ได้รับเลือกให้เป็นผู้ใหญ่บ้าน ในปี พ.ศ. 2544 ดำรงตำแหน่งไปถึงวันที่ 15 พ.ค. 2547 ได้ลาออก ไปในวันที่ 10 มิถุนายน 2547 นายทองอินทร์ โพธิ์พาดได้รับเลือกให้มาดำรงตำแหน่งเป็น ผู้ใหญ่บ้านคนที่ 3 ตั้งแต่วันที่ 20 มิถุนายน 2547 มาจนถึงปัจจุบันสภาพทั่วไป สภาพภูมิประเทศ เป็นที่ลุ่ม/ที่ดอน สามารถทำนาได้ รวมพื้นที่ทั้งหมด 2686 ไร่ ที่อยู่อาศัย 90 ไร่ แยกเป็นพื้นที่ทำการเกษตร 2596 ไร่ ทรัพยากรธรรมชาติ/แหล่งน้ำธรรมชาติในพื้นที่ มีแหล่งน้ำลำเซบาย

จำนวนครัวเรือนทั้งหมด	168	ครัวเรือน
จำนวนประชากรทั้งหมด	822	คน
เพศชาย	391	คน
เพศหญิง	431	คน

สภาพทางสังคม วัฒนธรรม ประเพณีของหมู่บ้านหรือวิถีชุมชน การดำเนินชีวิตของคนในหมู่บ้าน มีการยึดมั่นวัฒนธรรม อนุรักษ์ประเพณีของเก่าที่เคยทำมาตั้งแต่สมัยโบราณ ปู่ย่า ตายาย เช่น บุญประเพณีฮีตสิบสอง

1. บุญอุบลสถาน
2. บุญเบิกบ้าน

3. บุญข้าวจี
4. บุญพะเหวด
5. บุญสงกรานต์โบราณปีใหม่
6. บุญบั้งไฟ
7. บุญข้าชะเลียงบ้าน
8. บุญเข้าพรรษา
9. บุญข้าวประดับดิน
10. เพิ่งบุญข้าวสาก
11. บุญออกพรรษา
12. บุญกฐินและลอยกระทง

สภาพทางด้านเศรษฐกิจ

อาชีพหลัก คือ ทำนา

อาชีพรอง คือ -

อาชีพเสริม คือ ทอผ้าห่ม ถักผ้า ทอเสื่อ กก และฝื่อ

หน่วยธุรกิจของชุมชน/สถานะของชุมชน ทรัพยากร และผลผลิต

ร้านค้าเอกชน	5	แห่ง
ปั๊มน้ำมันตลอด	1	แห่ง
โรงสีข้าวขนาดเล็ก	11	แห่ง
รถยนต์	21	คัน
ร้านซ่อมรถยนต์/จักรยานยนต์	2	แห่ง
จักรยานยนต์	170	คัน
จักรยาน	200	คัน
รถไถนาเดินตาม	150	คัน
สัตว์เลี้ยง-วัวควาย	163	ตัว
หมู	20	คัน
เป็ด-ไก่	400	ตัว

การจัดตั้งกลุ่มมวลชน

1. กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ จำนวนสมาชิก 130 คน เงินทุน 246,600 บาท
2. กลุ่มกองทุนหมู่บ้าน จำนวนสมาชิก 140 คน เงินทุน 2,115,500 บาท
3. กลุ่มสหกรณ์ร้านค้าชุมชน SML จำนวนสมาชิก 198 คน เงินทุน 115,000 บาท
4. ธนาคารข้าวหมู่บ้าน จำนวนสมาชิก 43 คน ปริมาณทุนข้าว 4,300 ก.ก.
5. กลุ่มอาชีพเสริมแม่บ้าน จำนวนสมาชิก 47 คน เงินทุน 100,000 บาท

6. ประปาหมู่บ้าน

สถานที่สำคัญของหมู่บ้าน

วัด	1	แห่ง
โรงเรียน	1	แห่ง

เส้นทางคมนาคมการติดต่อกับภายนอกมี 5 เส้นทาง

1. เส้นทางคมนาคมจากหมู่บ้าน เชื่อมถนนชยางกูร 6 กม.
2. เส้นทางไปบ้านโคกสว่าง
3. ไปบ้านเข - เลิงเก่า
4. ไปบ้านนาจาน บ้านท่าลาด
5. ไปตำบลโลกสำราญ

ระบบการศึกษา เป็นโรงเรียนขยายโอกาส มัธยมศึกษาตอนต้น การศึกษาในระดับประถมมีศูนย์เด็กเล็กอนุบาล 1 และ 2 ก่อนวันเรียน ประถมศึกษา

ด้านสาธารณสุข การเข้าถึงบริการระบบประกันสุขภาพได้ 100% การปฐมพยาบาลเบื้องต้น การส่งต่อผู้ป่วย

สภาพปัญหาทางสังคม และวัฒนธรรม

วัยรุ่น ยกพวกตีกัน กินเหล้า ไม่เข้าห้องเรียน

วัฒนธรรมเปลี่ยนไป การแต่งตัวสายเดี่ยว เอวลอย นุ่งน้อยห่มน้อย

ประวัติความเป็นมาของบ้านสร้างมิ่ง ต.สร้างมิ่ง อ.เลิงนกทา จ.ยโสธร

ประวัติความเป็นมาของบ้านสร้างมิ่ง ได้อพยพมาจากบ้านโนนจำด ผู้อำนวยการบ้านโนนจำดช่วย โดยการเดินเท้าเป็นกลุ่ม สาเหตุที่อพยพออกมาเพราะว่าชาวบ้านไม่พอใจที่จะอยู่ สภาพพื้นที่ไม่เหมาะสมต่อการทำเกษตร จึงเลือกเอาพื้นที่บ้านสร้างมิ่งปัจจุบันตั้งหลักปักฐาน ก่อตั้งหมู่บ้านเมื่อปี พ.ศ.2453 โดยมีนายไชยสร แสงแก้ว เป็นผู้ใหญ่บ้านคนแรก เหตุผลที่เลือกตั้งชื่อว่าบ้านสร้างมิ่ง เพราะว่า มีบ่อน้ำใหญ่บ่อหนึ่ง ชาวบ้านนิยมเรียกว่า บ่อน้ำสร้างก็เลยเอาสัญลักษณ์ของหมู่บ้านมาตั้งชื่อหมู่บ้าน การปลูกบ้านที่อยู่อาศัยชาวบ้านจะนิยมปลูกกันอยู่เป็นกลุ่มกระจุก แต่ละกลุ่มจะมีกลุ่มละ 2 ครอบครัว

เกษตรกรรมส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนา ทำสวน ทำไร่ ปลูกยูคา และยางพารา

วัฒนธรรมประเพณี

- การเซ็งบั้งไฟ
- แห่ขบวนกลองยาว

ซึ่งเป็นประเพณีที่ผู้เฒ่าผู้แก่อนุรักษ์ไว้ให้ลูกหลานสืบทอดตำนาน

ประวัติความเป็นมาของบ้านท่าลาด ต.สร้างมิ่ง อ.เลิงนกทา จ.ยโสธร

บ้านท่าลาดเป็นชนเผ่าลาวได้อพยพมาจากทางคันไค้ของประเทศจีน ตอนเหนือของประเทศลาว เนื่องจากถูกฮาร์ตเอาเปรียบจากประเทศจีนจึงอพยพตามลำน้ำโขงมา ตั้งถิ่นฐานครั้งแรกที่จังหวัดอำนาจเจริญในปี 2466 ปีขุน ชื่อบ้านกุดจันทา ชาวบ้านบุกรุกทำลายป่า แล้วเกิดโรคระบาด ฝ้าย ชาวบ้านล้มตายกันมากก็เลยอพยพมาตั้งที่บ้านท่าลาดปัจจุบัน แต่ขึ้นกับอำเภอทุ่ง จังหวัดอุบลราชธานี มาด้วยกัน 130 ครอบครัว นายอ่อน มันคง มาจากบ้านโนนชาด

นายเหง้า กุลวงศ์

มาจากอำเภอ ลุมพุก อำเภอคำเขื่อนแก้ว

นายแสน สายแก้ว

นายใบ จันญารักษ์

เดินทางโดยใช้เกวียนมาจากหมู่บ้านโนนชาด บ้านหนองลุมพุก บ้านลำพระ บ้านท่าลาด เกิดเป็นบ้านในปัจจุบันเพราะมีคนย้ายมาเป็นครอบครัว ครอบครัวแรกที่ย้ายมาคือ ครอบครัวพ่ออ่อน มันคง นายสิงห์ พรหมราช นายใบ จันทรย์ลักษณ์ นายแสง ชายแก้ว นายเหง้า กุลวงศ์ มาตั้งครอบครัวที่บ้านท่าลาดปัจจุบัน เหตุผลที่ตั้งชื่อบ้านว่า ท่าลาดเพราะว่าขุนสกล รณครมาสสำรวจพื้นที่เกี่ยวกับความอุดมสมบูรณ์ของป่าไม้ พื้นที่ทำกินและแหล่งน้ำ แล้วได้ไปสำรวจที่ทำกุดแ้งและสันตลิ่งที่มีลักษณะเป็นที่ราบจึงตั้งชื่อว่า ท่าลาดในปัจจุบัน ชาวบ้านส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ ทำไร่ ทำนา ทำสวน เลี้ยงสัตว์ ใช้เวลาร่วมในการทำกิจการรับจ้างต่างๆ เส้นทางการไปมาหาสู่กับชุมชนอื่นมี 3 เส้นทางคือถนน รพช. ถนนกรมโยธาเป็นเส้นทางหลักในการคมนาคม

การสร้างบ้านในอดีต คือเสาใช้ไม้ มุงหลังคาด้วยฟาง ใบตองมาสานเป็นฝาบ้าน ปัจจุบันทำบ้านปูนสองชั้นจะเปลี่ยนแปลงจากเดิมมากจนไม่เหลือความเป็นชุมชนในอดีตเลย แต่อาจจะมีบ้างเป็นบางครัวเรือน

ที่ตั้ง/อาณาเขต

ทิศเหนือติดกับ บ้านเหล่าอาภรณ์

ทิศใต้ติดกับ บ้านโนนหาดและบ้านโนนชาดทิศตะวันออกติดกับบ้านสมสะอาด บ้านแสน
ตำราญ

ทิศตะวันตกติดกับบ้านสร้างมิ่งและบ้านหนองเชียงโท

ในชุมชนจะมีโรงเรียน 1 แห่งคือ โรงเรียนบ้านท่าลาดมีนักเรียนทั้งหมด 130 คน ครูผู้สอน 9 คน
เป็นระดับประถมศึกษา(1-6)ถ้าจะต่อระดับมัธยมศึกษาต้องมาต่อที่ตำบลสร้างมิ่งหรือที่อำเภอเลิงนก
ทา มีสถานีนามัย 1 แห่ง ตั้งอยู่ที่ ตำบลสร้างมิ่งมีเจ้าหน้าที่ 5 คน มีวัด 1 แห่ง คือวัดบ้านท่าลาด

บริเวณที่เลือกตั้งถิ่นฐานเป็นบริเวณกว้างเพื่อที่จะดำรงชีวิตมีที่ทำกินมากเหมาะต่อการทำ
การเกษตร ตั้งในปี พ.ศ.2482 เนื่องจากมีโรคระบาดเกิดขึ้นในหมู่บ้านปลัดอำเภอ (ขุนสกล) ออกมา
ตรวจพื้นที่เกิดสำรวจหมู่บ้านและได้สำรวจพื้นที่บริเวณห้วยกุดแซ่ ปลัดสนั่นบริเวณทางลงห้วย
ภาษาอีสานเรียกว่าทะเลดลัม ก็เลยใช้คำว่าทะเลดลามาตั้งชื่อหมู่บ้าน เป็นท่าลาดในปัจจุบัน

อาชีพ

- ทำนา
- เลี้ยงสัตว์ เช่น ไก่ โค กระบือ สุกร
- ทำสวน ปลูกผัก ปลูกยางพารา
- ทอผ้าไหม

วัฒนธรรมประเพณี

- บุญเบิกบ้าน	- บุญข้าวประดับดิน
- บุญมหาชาติ	- บุญสงกรานต์
- บุญบวง	- บุญขึ้นบ้านใหม่
- บุญบั้งไฟ	- บุญเข้าพรรษา

ประวัติความเป็นมาของบ้านนาจาน .ศ.สวาท อ.เลิงนกทา จ.ยโสธร

บ้านนาจานผู้ก่อตั้งเป็นผู้ใหญ่บ้านคนแรกคือ ผู้ใหญ่แก้ว แบ่งการปกครองออกเป็น 2 หมู่คือ หมู่ 11
มี 100 ครอบครั้ว หมู่ 15 มี 159 ครอบครั้ว มีวัด 2 แห่ง 1. วัดบ้านนาจาน 2. วัดคาทอลิก การ
อพยพมาครั้งแรก 3-5 ครอบครั้ว ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนา

ประเพณีวัฒนธรรม

บุญบั้งไฟ บุญคูณลาน บุญเข้าพรรษา ออกพรรษา วันขึ้นปีใหม่ วันสงกรานต์ วันลอย
กระทง ขึ้นบ้านใหม่ บุญกฐิน

ประวัติความเป็นมาของบ้านม่วงกาซัง ต.สวาท อ.เลิงนกทา จ.ยโสธร

บ้านม่วงกาซัง อพยพมาจากฝั่งลาว ประเทศเวียงจันทน์ ล่องตามลำน้ำโขงก่อตั้งโดยพ่อใหญ่พรมเพ้า เลื่อนบริเวณนี้ตั้งถิ่นฐานเนื่องจาก มีความอุดมสมบูรณ์ เหมาะแก่การทำเกษตร อพยพมาด้วยกัน 50 ครอบครัว ที่ตั้งชื่อบ้านว่า “ม่วงกาซัง” เพราะว่าสมัยก่อนมีต้นมะม่วงใหญ่สามต้น และมีฝูงกามมกมาย มีหนองน้ำ(กุด)1 แห่งลึกมาก มีกวาดหัวหนึ่งผลัดตกลงไป เสียชีวิต กาจึงพากันบินไปเพื่อจะจิกกินกวาดที่ตาย แต่กินไม่ได้ ที่กาจิกกินไม่ได้ มีสิ่งเหนือธรรมชาติที่แสดงปาฏิหาริย์ ให้ชาวบ้านเห็นอยู่บ่อยๆ กาจึงบินหนีไปเลย เป็นที่มาของกุดหนองน้ำตรงนั้น ว่ากุดกาซัง ต่อมาเลยนำมาตั้งชื่อหมู่บ้านว่า บ้านกุดกาซัง ต่อมาเปลี่ยนใหม่อีกเป็นบ้านม่วงกาซัง ใช้สัญลักษณ์ต้นมะม่วงสามต้นนั้น จนถึงปัจจุบัน

ชาวบ้านส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนา ทำสวน รับจ้าง ลำสัตว์

ประเพณีวัฒนธรรม

ลอยกระทง บายศรีสู่ขวัญ บุญบั้งไฟ ทอผ้า บุญมหาชาติ บุญผาเหวท บุญจีน บวชนาค

การศึกษาข้อมูลสภาพปัญหาเยาวชนจากเจ้าหน้าที่ตำรวจภูธรอำเภอเลิงนกทา

จากการแลกเปลี่ยน ความคิดที่พบส่วนมากมีลักษณะเยาวชนผู้หญิงไปกับผู้ชาย 1-2 วัน ผู้ปกครองเข้าร้องทุกข์กับตำรวจ เยาวชนหญิงอายุ 12-15 ปี มัก ควบคุมอารมณ์ตนเองไม่ได้ ถูกหลอกง่าย ม.5- ม.6 จะสามารถควบคุมตัวเองได้บ้าง เยาวชนทุกวันนี้ไม่คำนึงถึงอนาคต แต่เอาความสนใจเป็นใหญ่ การที่พวกเราวันนี้เป็นสิ่งที่ดี มีปัจจุบันมีคดีเด็กและเยาวชนจำนวนมาก เมื่อเกิดคดี คดีไม่จบที่สถานีตำรวจ แต่ต้องขึ้นนั่งคุกคามสงเคราะห์ ทนายความ ตำรวจ ฯลฯ เข้ามาร่วมติดตามซึ่งสร้างภาระให้กับหลายๆ ฝ่าย ปัจจัยที่เป็นสาเหตุทำให้เกิดปัญหาอื่นตามมา คือการขับรถจักรยานยนต์เสี่ยงดัง ส่งเสียงรบกวนชาวบ้าน เด็กเรียนดี ต้องคดียาเสพติดก็มาก การที่เราไม่ได้เป็นฝ่ายกระทำ แต่คนที่เราเกี่ยวข้องทำ เมื่อถูกตรวจค้นถึงคนทำผิดหนีไปได้ ของกลางตกอยู่ที่ใคร คนๆนั้นก็มีสิทธิถูกดำเนินคดี เพราะตามหลักกฎหมายถือว่า ขณะกระทำความผิด ถ้ามีการสนับสนุนมีส่วนช่วย เช่น มีการเล่นการพนัน ตำรวจเข้าตรวจ แล้วเราไม่ได้เล่นแต่เราร้องว่าตำรวจมา ถือว่ามีส่วนช่วย มีความผิดรับโทษเท่ากับผู้กระทำความผิด

เป็นธรรมดาที่פשหมิง จะรักสวขร้งาม มักมีข้ออ้างกับผู้ปกครองว่าไปทำรายงาน งานวัน

เกิดเพื่อนบ้าง ถ้าพ่อแม่ที่คอยดูแลอย่างใกล้ชิดก็สามารถลดปัญหาได้เล็กน้อย เมื่อกล่าวถึงการดื่มสุรา มีคำถามว่า ใครเคยได้ยินคำถามที่ว่าทำไมผู้ใหญ่ดื่มสุราแล้วไม่ผิ ดยวชนตอบว่า เพราะเป็นผู้ใหญ่ บรรลุนิติภาวะแล้ว โตแล้ว เป็นพ่อแล้ว สุราแล้วเป็นการตอบสนองเข้าข้างตนเอง ถามว่าผู้ใหญ่ดื่มแล้วคิมัย คำตอบคือไม่ดี ส่วนปัญหาการติดเกมส่ทางคอมพิวเตอร์ก็มีบ้าง ทาง จ.ส.ค. บุญภักดี พากเพียร ได้แสดงความคิดเห็น(ส่วนตัว) เพิ่มเรื่องเกษตรอินทรีย์ ทำไมชาวนาถึงจนไม่พอกิน ใครเป็นคนตั้งราคา เราเป็นคนผลิตแต่ไม่สามารถกำหนดราคาได้ แต่พ่อข้าวที่ถูกนำไปส่แล้วกลับถูกตั้งราคาขาย เราก็ต้องซื้อตามราคาที่ถูกกำหนด วัสดุเหลือใช้เช่น แกลบ ละอองข้าวสามารถขายได้ ตามที่ได้ติดตามสถานการณ์ตลาดทั่วโลกมีความต้องการพืชอินทรีย์มีแนวโน้มสูงขึ้น ทำไมเราไม่ใช้โอกาสในการเจรจาต่อรองการขายผลผลิตกับต่างประเทศผ่านองค์การการค้าข้าว และรศส. หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทางอินเทอร์เน็ต ส่วนระบบสหกรณ์ฯ ส่วนใหญ่ขาดผู้นำที่เข้มแข็ง ถ้าสามารถทำได้คือสร้างกองทุนเพื่อรับซื้อข้าวล่วงหน้า อาจมีกองทุนกู้ยืมที่สามารถใช้กันเป็นข้าว หรือเป็นเงิน เพราะสินค้าเกษตรเป็นสินค้าบริโภค คนเราต้องบริโภคทุกวัน ที่ตนเองให้ความสนใจด้านเกษตรเพราะถ้าประชาชนอยู่ดีกินดี คดีจะไม่ค่อยเกิด ถ้าแ่่งจะเกิดคดีลักทรัพย์บ่อยๆ

ยุค IT ใครชวนขายก็จะเอาตัวรอดได้ การศึกษาในระบบมีบางชุมชนเด็กอายุ 14 ปี ไม่ทราบชื่อบิดามารดา ป.6 อ่านหนังสือไม่ออก ยอมรับว่าบางสิ่งต้องท่อง แต่บางอย่างการท่องก็ไม่ได้ช่วยให้เข้าใจความรู้พื้นฐาน ทำให้เกิดพฤติกรรมการลอกเลียนแบบ ทำให้มีเวลาว่าง นักเรียนออกนอกโรงเรียน การศึกษานั้นเรื่องเอกสาร

การที่เรามาเรียนรู้ชีวิตจริง จากสถานการณ์จริงเช่นนี้ถือเป็นเรื่องที่ดี แล้วในการทำวิจัยเราได้เรียนรู้อะไรไปบ้าง ชาวชนตอบว่า “ ได้เรียนรู้ประวัติหมู่บ้าน ” เจ้าหน้าที่ตำรวจถามต่อว่า “ รู้ประวัติหมู่บ้านไปเพื่ออะไร ” “ ทำไม่ต้องรู้ ” ชาวชนตอบว่า เพื่อทราบว่าตนเป็นใครมาจากไหน และได้ทราบความยากลำบากในการก่อตั้งมาเป็นหมู่บ้านในปัจจุบัน ได้ทราบเส้นทางของการอพยพของบรรพบุรุษ เจ้าหน้าที่ตำรวจแลกเปลี่ยนว่า “ คนเราทุกคนมีพ่อแม่ หมู่บ้านก็มีที่มาที่ไป ทราบไหมว่าทำไมต้องขุดดิน ขุดปราสาทเก่าๆ ก็เพราะคนไทยต้องการสืบทราบว่าคนไทยมาจากไหน อย่างเช่นถึงนคทา ทำไมถึงชื่อถึงนคทา ก็เพราะในอดีตบริเวณนี้เป็นเวียงน้ำแล้วมีนคทา (นค-กะ-ทา) อาศัยอยู่จำนวนมาก การทราบประวัติข้อมูลมากๆ ไม่ใช่เรื่องเสียหาย เพราะรู้มากย่อมได้ประโยชน์มาก เกิดการต่อยอดทุนเดิมทางสังคม ถ้ามีความคิดทำให้เกิดเงิน (มูลค่า) แต่ถ้ามีเงินอาจไม่เกิดความคิดก็ได้ ”

เมื่อวันที่ 28 พ.ย. 50 ทีมวิจัยได้ไปเก็บข้อมูลเพิ่มเติมโดยการสัมภาษณ์ ผู้กรุณาให้สัมภาษณ์คือ พันตำรวจตรี เทเวศ รักประชา สารวัตรสืบสวนปราบปราม สภ.อ.ถึงนคทา จ.บ.โสธร สภาพปัญหาเด็กเยาวชนในสังคมเมืองและชนบทมีความแตกต่างกันคนในสังคมเมืองจะมองเห็นปัญหาคนละอย่าง สังคมเมืองมองปัญหาใครปัญหาเรา ไม่มีความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

ไม่มีความสัมพันธ์ในสังคม ส่วนชุมชนจะมีความสัมพันธ์ที่ให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ (เวลาเจ้าหน้าที่ลงเก็บข้อมูลชุมชน) ถ่วงละเมิดทางเพศ เป็นอย่างไร มีมากน้อยแค่ไหน เป็นคำถามจากทีมวิจัย ต.ต. เทวศ : คดีล่วงละเมิดทางเพศมี 1 คดี เป็นคดีของเยาวชนอายุไม่เกิน 18 ปี การกระทำ ความผิดทางคดีนี้ทางเจ้าหน้าที่ตำรวจจะเชิญนักจิตวิทยา/นักวิเคราะห์มาร่วมวิเคราะห์ปัญหาเด็กยัง ไม่มีความรับผิดชอบชั่วดีเหมือนผู้ใหญ่

บทลงโทษ

- พิจารณาจากอายุเป็นเกณฑ์ ถ้าผู้ถูกละเมิดอายุต่ำกว่า 18 ปี บทลงโทษก็จะเพิ่มมากขึ้น

ทีมวิจัยตั้งคำถาม ปัญหาอาชพผิดเกิดจากสาเหตุอะไร

- พ.ต.ต. เทวศ 1. เกิดจากการอยากลอง
2. การคบเพื่อน
 3. ปัญหาครอบครัว / ขาดความอบอุ่นพ่อแม่ไปทำงานต่างจังหวัดอาศัยอยู่กับ

ตา-ยาย / ญาติพี่น้อง

ทีมวิจัยตั้งคำถาม ปัญหาเด็กเยาวชนรอบ 3 เดือนที่ผ่านมาเป็นปัญหาอะไร

พ.ต.ต. เทวศ ปัญหาเยาวชนที่มีอายุไม่เกิน 18 ปี เป็นปัญหา

1. การเสพยาเสพติด
2. - ทะเลาะวิวาท / ยกพวกตีกัน บทลงโทษปรับไม่เกิน 1000 บาท จำคุกไม่เกิน 1 เดือน
3. ขับรถแข่งเสียงดัง

พื้นที่อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร มีปัญหาเด็กและเยาวชนมากที่สุดคือ ต.ห้องแซง มีแหล่ง ล่อแหลม/ มั่วสุม มีความเสี่ยงมากที่จะทำให้เกิดปัญหาตามมา ปี 49/50 จะมีตัวเลข ปริมาณคดีมาก โดยเฉพาะพื้นที่ ต. สามแยกและ ต. สวาท อำเภอเลิงนกทามีพื้นที่ทั้งหมด 10 ตำบล

ประเภทของยาเสพติด

ประเภท 1 ร้ายแรง เฮโรอีน ยาบ้า ยา อี

ประเภท 5 กัญชา มีฤทธิ์อ่อนเป็นสารระเหยขาว

ผลกระทบจากยาเสพติด

- ต่อร่างกาย ทำให้ซูบผอม ไม่ใส่ใจตนเอง /ไม่หิวข้าว /ไม่พักผ่อน / สกปรกรกรุงรัง / กลางวันจะนอนก็เกียจไม่ทำงาน
- กาวเป็นสารระเหยถ้าดมมากๆจะทำให้เสียระบบประสาทโพรงจมูกจะไม่สามารถรับกลิ่นได้

ยาบ้า เข้ามาในอดีตเรียกว่า ยาอี จะใช้กับผู้ใช้งานเสพกันเป็นเม็ค ปัจจุบันจะกินหรือเสพ โดยใช้กระต่ายฟรอกห่อ แล้วจุดไฟลนเพื่อให้เกิดควัน ยาบ้าเม็คหนึ่งราคา 250-300 บาท ผู้เสพมีความคิดว่าเป็นยาชูกำลัง เสพแล้วไม่มีความอ่อนเพลีย จะมีแต่ความขยัน แต่พอยาหมดฤทธิ์จะอ่อนเพลีย การใช้ยาบ้าจะทำให้ติดง่าย ถ้าติดจะมีการพัฒนาในการเสพขึ้นเรื่อยๆ จาก 1 เม็ค เป็น 2-3 เม็ค เนื่องจากยาบ้ามีราคาแพงถ้าไม่ได้เสพก็จะทำให้คิดหาช่องทางในการที่จะได้เสพ เกิดปัญหาหลักเล็กขโมยน้อย/จี้ปล้นเพื่อให้ได้เงินมาไปซื้อยาหรืออาจจะเป็นตัวเชื่อมส่งยาให้กับผู้ขาย ถ้ามีการพัฒนาการมากว่านั้นก็จะเป็นผู้ค้าเอง

กัญชา สูบมากจะเป็นประสาทหลอนจะเกิดจินตนาการต่าง ๆ นานา ต้นทุนในการผลิตยาบ้าตกประมาณเม็คละ 5 บาท ในยาบ้าจะมีสารที่ผิดกฎหมายคือ เมตแอมเฟตามีน ยาบ้า 1000 เม็คสกัดออกมาได้ประมาณ 0.022%(22กรัม)

เส้นทางการนำยาเสพติดผ่านหรือเข้ามาในอำเภอเลิงนกทาทาง อ.คอนตาล จ.มุกดาหาร และ จ.มุกดาหาร

ภาคเหนือมีเส้นทางผ่าน จ.เชียงใหม่ เชียงราย ลำปาง

อีสานมีเส้นทางผ่าน จ.หนองคาย อุบลฯ มุกดาหาร บุรีรัมย์

เยาวชนปัจจุบันมีความเสี่ยงต่อการติดยาเสพติดเพราะว่ามีแหล่งมั่วสุม/สถานที่เร่ร่อนมาก

ปัญหาอุบัติเหตุ ส่วนมากเกิดจากวัยรุ่น คืมสุรา และแข่งรถกวนบ้านกวนเมือง

สาเหตุ เกิดจาก การคืมสุรา และคึกคะนอง

วิธีบำบัดฟื้นฟูผู้ป่วยต้องดูที่อาการติดยาว่าเสพนานแค่ไหน ถ้าเสพนานแล้วต้องใช้ยาช่วยในการรักษา และจะมีเจ้าหน้าที่คอยควบคุมการบำบัดว่าสมควรทำอย่างไรในการบำบัด การเสพบุหรี่ต้องบำบัดทางจิตโดยการเข้าฝึกนั่งสมาธิสวดมนต์ไหว้พระ

แนวทางการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

- ประสานทางโรงเรียน / ชุมชน / ผู้ปกครอง/ตำรวจ / ตำบล ผู้ปกครองบางคนยังไม่ยอมรับว่าลูกของตนเองเสพยา ยังมีการปกป้อง / ปกปิดให้ลูก

หลักการเกษตรอินทรีย์

การอนุรักษ์ระบบนิเวศการเกษตรและสิ่งแวดล้อม ด้วยการปฏิเสธการใช้สารเคมี/สารสังเคราะห์ทุกชนิด ทั้งนี้เพราะปัจจัยการผลิตที่เป็นสารเคมีสังเคราะห์ทำลายสมดุลของนิเวศการเกษตรและส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม การใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช(ไม่ว่าจะเป็นสารฆ่าแมลง, สารเคมีป้องกันกำจัดเชื้อรา,และสารเคมีกำจัดวัชพืช)มีผลต่อสิ่งมีชีวิตต่างๆที่อยู่ในฟาร์ม ทั้งสัตว์,แมลงและจุลินทรีย์ทั้งอยู่บนผิวดินและใต้ดิน

ในโลกไถธรรมชาตีสสิ่งมีชีวิตต่างๆเหล่านี้มีบทบาทสำคัญในการสร้างสมดุลของนิเวศการเกษตร ไม่ว่าจะเป็นการช่วยในการควบคุมประชากรของสิ่งมีชีวิตอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งศัตรูพืช หรือการพึ่งพาอาศัยกันในการดำรงชีวิต เช่นการผสมเกสรการช่วยย่อยสลายอินทรีย์วัตถุ แต่การใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชนั้นมีผลทำลายสิ่งมีชีวิตทั้งหมด โดยเฉพาะอย่างยิ่งสิ่งมีชีวิตที่มีประโยชน์ ในขณะที่โรคและแมลงศัตรูพืชมักจะมีความสามารถพิเศษในการพัฒนาภูมิคุ้มกันต้านต่อสารเคมี ดังนั้น เมื่อมีการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช แมลงที่เป็นประโยชน์จึงถูกทำลายได้โดยง่าย ในขณะที่แมลงศัตรูพืชสามารถอยู่ได้โดยไม่เป็นอันตราย แม้แต่ปูเณเองก็มีผลเสียต่อจุลินทรีย์ และสิ่งมีชีวิตในดิน ทำให้สมดุลของนิเวศดินเสีย ดังนั้น เกษตรอินทรีย์จึงห้ามไม่ให้ใช้ปัจจัยการผลิตที่เป็นสารเคมีสังเคราะห์ ทุกชนิดในการเพาะปลูก การอนุรักษ์สภาพแวดล้อมของฟาร์ม และการอนุรักษ์ดินน้ำที่ใช้ในการเกษตรถือว่าเป็นแนวทางหลักอีกประการหนึ่งของเกษตรอินทรีย์ รวมทั้งการไม่ใช้สิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม

วิธีการทำน้ำหมักชีวภาพจากพืช

1. ยอดผักบุ้ง ยาวประมาณ 6-7 นิ้วหั่นเป็นท่อนขนาด 2-3 นิ้ว
2. ยอดอ่อนของผักกะเจด
3. กากน้ำตาล

อัตราส่วน 3 : 1 ผัก 3 ก.ก. ต่อกากน้ำตาล 1 ก.ก.

6: 2 ถ้าผัก 6 ก.ก.ต่อกากน้ำตาล 2 ก.ก.

ระยะเวลาหมัก 2-3 สัปดาห์

วิธีใช้ นำไปผสมน้ำในอัตราส่วน 1 : 1,000 รดต้นไม้เพื่อบำรุงราก ลำต้น ใบให้แข็งแรง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การนำข้อมูลที่ได้จากกระบวนการเก็บข้อมูลมาสู่ขั้นตอนการวิเคราะห์ก็เป็นเรื่องที่ไม่คุ้นชินเป็นอย่างยิ่ง การวิเคราะห์คืออะไร ทำอย่างไรถึงเรียกว่าวิเคราะห์ วิเคราะห์ไปเพื่ออะไร วิเคราะห์แล้วต้องทำอะไรต่อ ทราบเพียงว่าถอดข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถามแล้วมาจัดแยกหมวดหมู่เรียบเรียงปะติดปะต่อให้ดูเป็นเรื่องเป็นราวตามลำดับ แล้วช่วยกันมานำเสนอสู่เวทีวิเคราะห์ ครั้งแรกๆทำให้มองเห็นว่ามีความแตกต่างระหว่างความสมบูรณ์ของเนื้อหา ซึ่งสะท้อนวิธีการทำงานของทีมวิจัยแต่ละพื้นที่ จึงมีข้อตกลงว่าควรเก็บข้อมูลเพิ่มเติม เนื่องจากขาดรายละเอียดบางส่วน

ผลการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของหมู่บ้านในอดีตเปรียบเทียบกับปัจจุบัน

วิถีชุมชนในอดีต

ด้านสังคม เลี้ยงชีพด้วยตนเอง อยู่กันแบบพี่น้อง มีความเคารพศรัทธาผู้ใหญ่ ปฏิบัติตามคำแนะนำ/สั่งสอนของผู้นำหมู่บ้าน มีกฎระเบียบ สัต 12 คลอง 14 มีวัดเป็นสถานที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ ระบบสาธารณูปโภคใช้น้ำบ่อ น้ำฝน

ด้านวัฒนธรรม เดือน 1 บุญกุ่มข้าว เดือน 3 บุญข้าวจี เดือน 4 บุญผะเหวด เดือน 5 บุญสงกรานต์ เดือน 6 บุญบั้งไฟ เดือน 8 บุญเข้าพรรษา เดือน 9 บุญข้าวประดับดิน เดือน 10 บุญข้าวสาก เดือน 11 บุญออกพรรษา เดือน 12 บุญกฐิน วัฒนธรรมความเชื่อนับถือศาสนาพุทธ และเชื่อเรื่องผีนางไม้มีกการละเล่นงูกินหางและหมากเก็บ

ด้านเศรษฐกิจ ปลูกผักสวนครัวขาย ไปขายที่ตลาดเลิงเก่า ขายข้าวมีคนมารับซื้อตามหมู่บ้าน แส่นละ 50 บาท (12 ก.ก.) มีการลงแขกคานา เกี่ยวข้าว รับจ้างวันละ 3-5 บาท

ด้านทรัพยากร มีพื้นที่ป่าเยอะมาก และมีความอุดมสมบูรณ์ในป่าไม้ประกอบด้วยต้นไม้ยืนต้น เช่น ต้นกุง ต้นยาง ต้นรัง ต้นจาม ต้นบก ต้นพอก ต้นชาด ฯลฯ

ชุมชนได้ประโยชน์จากป่าคือ สามารถนำไปใช้ทำบ้าน และหาสัตว์ป่าไปเลี้ยงชีพ เช่น กระต่าย กระรอก กระแต กิ้งก่า ไช้แดง หน่อไม้ เห็ด ฯลฯ ซึ่งในป่านั้นยังมีสมุนไพรหลายชนิดที่สามารถรักษาโรคภัยต่างได้ ตักษณะดินก็มีความอุดมสมบูรณ์ ส่วนใหญ่จะเป็นดินร่วน

วิถีชีวิตปัจจุบัน

ด้านสังคม มีการเปลี่ยนแปลงจากเดิม-ต่างคนต่างอยู่ มีความสัมพันธ์กันน้อยมาก ไม่มีการลงแขกคานา เกี่ยวข้าว มีแต่การรับจ้างรายวัน การสร้างบ้านนิยมทำด้วยปูน อิฐ ในการดำรงชีวิตจะมีค่าใช้จ่ายมากกว่ารายรับ เนื่องจากมีเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาตอบสนองความต้องการของคนในชุมชนเพื่ออำนวยความสะดวกสบายมากยิ่งขึ้น เช่น มีรถไถนาเดินตาม มีปุ๋ยเคมี มีเครื่องใช้ไฟฟ้า นานาชนิด เช่น ทีวี พัดลม ตู้เย็น เครื่องซักผ้า โทรศัพท์ ฯลฯ การคมนาคมสะดวก มีรถยนต์ มีน้ำมัน ซึ่งสิ่งเหล่านี้อำนวยความสะดวกสบายต่างๆเป็นเหตุปัจจัยที่เกิดปัญหาหนี้สิน

ด้านประเพณี/วัฒนธรรม ยังมีสัต 12 คลอง 14 เป็นที่ปฏิบัติร่วมกันอยู่ แต่วัฒนธรรมการปักคานา เกี่ยวข้าวหรือที่ช่วยเหลือเอาแรงงานกันนั้นหายไป ในเรื่องความเชื่อก็ยังคงยังเชื่อผีปู่ตาบายเหมือนเดิม

ด้านเศรษฐกิจ ค่าครองชีพต่ำรายได้น้อยไม่พอต่อรายจ่าย ไม่มีการพึ่งตนเองในด้านการผลิต มุ่งเน้นการซื้อจากตลาดอย่างเดียว

ด้านทรัพยากร ป่าไม้ลดลง เพราะการทำลายของมนุษย์ทำให้มีภัยธรรมชาติเกิดขึ้น เช่น น้ำท่วม ไฟไหม้ป่า แห้งแล้ง ฝนไม่ตกตามฤดูกาล มีการตัดไม้ทำลายป่าเพื่อนำไปสร้างบ้าน / ขาย

กลุ่มที่ 2 นำเสนอโดย นาย อติศักดิ์ โพธิ์สาทิพย์ (อัน)

วิถีชีวิตชุมชนในอดีต

ด้านสังคม (ความเป็นอยู่ในการดำรงชีวิต)ความเป็นอยู่ด้านการเกษตรใช้ควายไถนา ใช้ปุ๋ยคอกในการผลิต สภาพพื้นที่ของหมู่บ้านเป็นป่า มีถนนเป็นดินกว้าง 4 เมตร ถนนสายเอก กว้าง 6 เมตร สมัยก่อนหากินตามห้วยหนองคลองบึงสมัยนายก๊กฤทธิ์ ปราโมทย์ มีนโยบายในการผันเงินลงสู่ชุมชนเพื่อสร้างถนนตามหมู่บ้านมีรถจักรยานใช้เมื่อ ปี พ.ศ.2509

ด้านวัฒนธรรมความเชื่อ

บุญเข้าพรรษา

บุญปีใหม่

บุญบั้งไฟ

บุญข้าวประดับดิน

บุญข้าวจี มีความเชื่อว่าทำแล้วถวายพระพุทธรเจ้า

บุญข้าวสาก

บุญกฐิน

บุญออกพรรษา

บุญสงกรานต์

บุญลอยกระทง

บุญแห่แหวด

ด้านเศรษฐกิจ (รายได้ / ค่าครองชีพ) ทำนาทำสวนปลูกข้าวพันธุ์พื้นเมือง เช่น ข้าวดอก ข้าวสันป่าตอง ข้าวลำผาย ข้าวคอเหลือง รายได้ส่วนใหญ่มาจากการขายข้าว โดยการใช้เกวียนเป็นพาหนะ นำพาไปขาย อาชีพเสริมปลูกยางพารา ข้าวโพดและผักสวนครัว ข้าวปลาอาหารขอยืมกันกินได้ถ้าไม่พอกิน

ด้านทรัพยากร (พื้นที่ป่าไม้ / ชนิดพืช / ประเภทดิน) เป็นพื้นที่อุดมสมบูรณ์ ป่าไม้มีมากมายหลายชนิด เช่น ไม้จิก ไม้กุง ไม้รัง ไม้ยอ ต้นกระบก ต้นยาง

ชนิดพืช มีว่านหางจระเข้ แก่น้ำร้อนลาวก

มีว่านไฟ แก้อาการท้องอืด

ในอดีตรักษาด้วยสมุนไพร วิธีการโดย ต้ม ผ่นทา กิน

ประเภทป่าจะเป็นป่าดิบ ป่าดงดิบ

ดินเป็นดินที่มีความอุดมสมบูรณ์เป็นธรรมชาติ ไม่มีสารพิษ เคมีตกค้างที่ดินมีการจับจองกันเองโดยไม่มีโฉนด

ชนิดของสัตว์ป่า มีหมาจิ้งจอก เห็น กระต่าย แร้ง นก หนู งู ฯลฯ

ปัจจุบัน

ด้านสังคม มีความสับสนวุ่นวาย แข่งขัน เอาเปรียบ

การเกษตร มีการใช้รถไถนาเดินตาม มีเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาในชุมชน เช่น เครื่องมือสื่อสาร คอมพิวเตอร์ เครื่องอำนวยความสะดวก ฯลฯ

ด้านประเพณีวัฒนธรรม ยังคงรักษาประเพณีเดิมไว้ แต่วัยรุ่นยังมีวัฒนธรรมการแต่งกายที่ไม่เหมาะสม เช่น ใส่เสื้อสายเดี่ยว นุ่งกางเกงขาสั้น

ด้านเศรษฐกิจ เป็นหนี้สิน ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย รายได้น้อยกว่ารายจ่าย ไม่สามารถผลิตสิ่งที่ตอบสนองความต้องการของตนได้ มักง่าย ชอบสบาย

ด้านทรัพยากร ผู้คนตัดไม้ทำลายป่า ทำให้ป่าไม่มีจำนวนลดลง สัตว์ป่าล้มหายตายจาก / สูญพันธุ์ / ทำให้เกิดภัยธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม / ภัยแล้ง

กลุ่มที่ 3 นำเสนอโดย นายโชคชัย ทวยคำคำ (ได้)

วิถีชีวิตชุมชนในอดีต

ด้านสังคม มีความซื่อสัตย์ มีคุณธรรม จริยธรรมสูงและเคารพผู้อาวุโส ความเป็นอยู่ เครื่องนุ่งห่ม จะทำกันเองจากผ้าที่ปลูกเองแล้วทอเอง คนในอดีตจะใช้ภูมิปัญญาในการแก้ไขปัญหาและผลิตสิ่งที่ต้องตอบสนองความต้องการของตนเอง ด้วยตนเอง เช่น การใช้แสงสว่างใช้ขี้ตักหรือขี้ไก่ นามาสกับขอนไม้ที่ผูกแล้ว ที่อยู่อาศัยจะใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ ทำด้วยไม้ มุงด้วยหญ้าคา ใบตอง เครื่องมือในการทำมาหากินทำขึ้นเอง เช่น ไซค์ ด้าม แห สวิง ฯลฯ ภาชนะที่ใส่อาหารก็ทำเองจากกะลามะพร้าว น้ำยาที่ทำความสะอาด (ซักผ้า) ดันกล้วยแห้งนำมาผสมกับฟางข้าว แล้วนำมากลั่นเอาน้ำจึงนำไปซักผ้า สิ่งของที่มีแต่ในสมัยก่อน เช่น ก้อน พดด้วง สาง ลิ่ม ชนิดของทองก็ คือทองแท่ง การทำการเกษตรส่วนใหญ่จะทำนา ทำสวน ปลูกผัก เลี้ยงสัตว์ เช่น วัว ควาย เป็ด ไก่ การจับจองที่ดินทำกิน คือ การมัดหญ้าเป็นขอสี่ทิศ (ทำสัญลักษณ์) การถือครองที่ดินทำกินไม่มีโฉนด และมีการทำเรื่องเท็จใช้เองจากเปลือกไม้และหนังวัว ควาย การดูแลสุขภาพโรคภัยต่างๆ ใช้สมุนไพรที่ทำขึ้นเองตามธรรมชาติ

ประเพณี ฮีต 12 คือ

1. เชื้อเรื่องผีไร้ผีนา ผีปู่ตา	7. บุญช่าชะ
2. บุญคูณลาน / บุญเบิกบ้าน	8. เข้าพรรษา
3. บุญข้าวจี	9. ข้าวประดับดิน
4. บุญผะเหวด	10. ข้าวสาก
5. บุญสงกรานต์ / ปีใหม่ในอดีต	11. ออกพรรษา
6. บุญบั้งไฟ	12. กฐิน / ลอยกระทง

การละเล่น มี่งกีนหาง เล่นหมอลำ หมากเก็บ

ด้านเศรษฐกิจ ไม่มีค่าใช้จ่ายในการแลกเปลี่ยนสินค้าซึ่งกันและกัน เครื่องใช้สอยส่วนตัว เช่น ยาสีฟัน ใช้เกลือ น้ำหอมใช้ขี้ม/เนียม (สมุนไพรที่มีกลิ่นหอม) ฯลฯ

ด้านทรัพยากร (ป่า-น้ำ) มีความอุดมสมบูรณ์ มีไม้ยืนต้นเนื้อแข็ง เช่น ต้นรัง ต้นยาง ต้นตะเคียน ต้นคู้ ต้นกูง ต้นแดง มีสัตว์ป่าอาศัยอยู่มากมาย เช่น กวาง กระต่าย กิ้งก่า กระแต เสือ ช้าง ชะนี

ช่าง กระทั่ง แรด ฯลฯ น้ำ มีลำเขบาย ห้วย หนอง คลอง บึง ในน้ำมีสัตว์น้ำมากมายหลายชนิด เช่น กุ้ง หอย ปู ปลา กบ เขียด ฯลฯ

ปัจจุบัน

ด้านสังคม มีความเจริญรุ่งเรือง มีรถ มีถนน มีเทคโนโลยีที่ทันสมัย การติดต่อสื่อสารสะดวกสบายผ่านอินเทอร์เน็ต โทรศัพท์ โทรทัศน์ ฯลฯคนขาดคุณธรรม / จริยธรรม เลียนแบบสื่อ มีพฤติกรรมที่ผิดปกติทำให้สังคมเสื่อมมีการโกงทุจริต และคอร์รัปชัน

ด้านประเพณีวัฒนธรรม ยังมีการสืบทอดฮิด 12 คลอง 14 ค่อและมีการอนุรักษ์ แต่วัฒนธรรมการลงแขกและการช่วยเหลือเกื้อกูลกันหายไป ความสัมพันธ์ของคนในชุมชนหายไปด้านเศรษฐกิจ ค่าครองชีพสูง ค่าใช้จ่ายมากกว่ารายรับ เป็นหนี้สินเพิ่มขึ้นทุกปี พึ่งพาปัจจัยภายนอกมา เช่น ปุ๋ยเคมี เครื่องจักรกล / เทคโนโลยีที่ทันสมัย

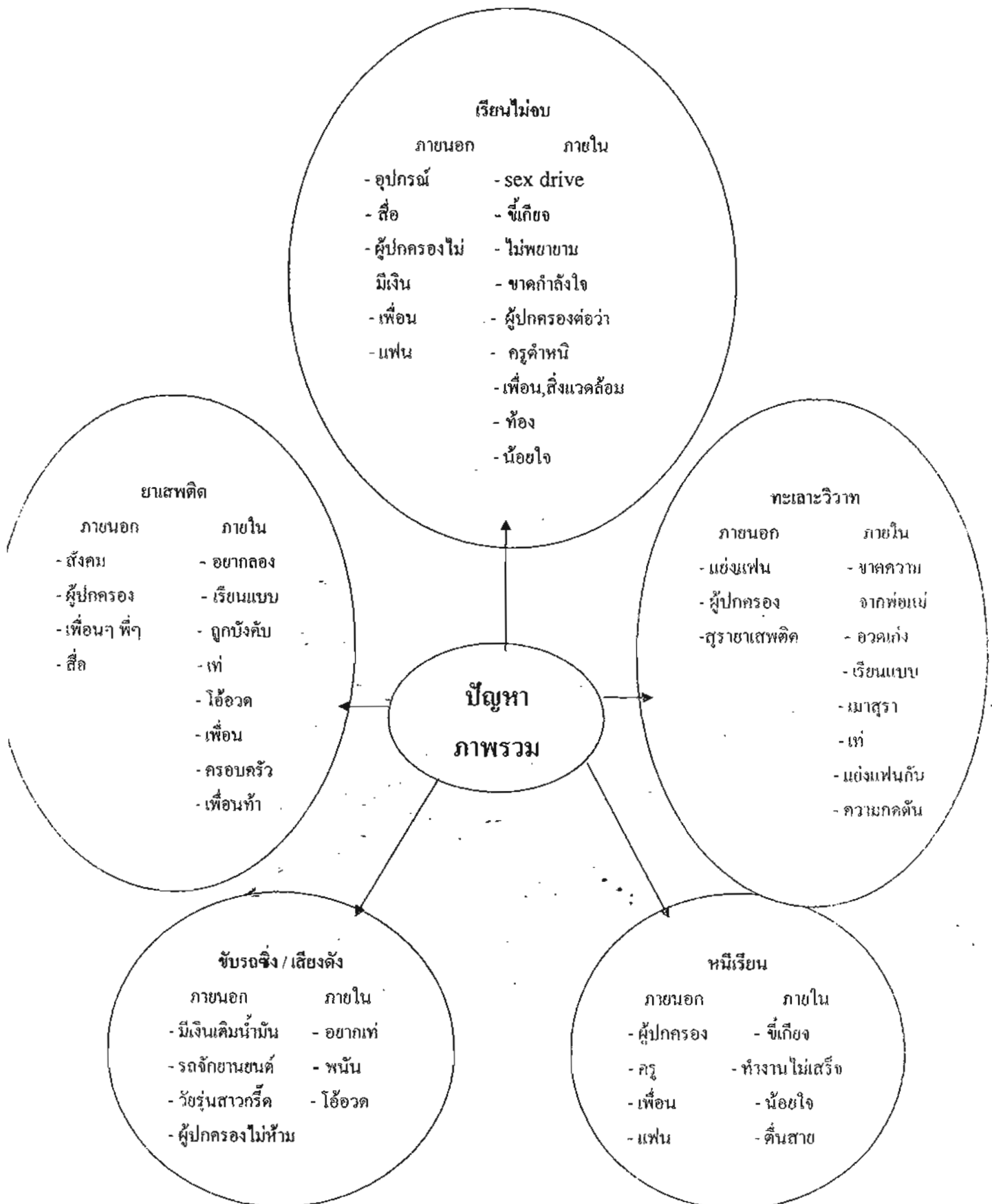
ด้านทรัพยากร ป่าไม้ถูกทำลาย สัตว์ป่าสูญพันธุ์ มีสารเคมีตกค้างในดิน ฝนไม่ตกตามฤดูกาล

ผลกระทบต่อชุมชน บ.นาจาน ศรีเจริญชัย ม่วงกาจยัง แะ ท่าลาด สร้างมิ่ง

1. พ.ศ. 2517-2518 ธกส. เข้ามาถึงชุมชนเพื่อปล่อยสินเชื่อทุนและปุ๋ยเคมี เครื่องมือการเกษตร
2. พ.ศ. 2526 ไฟฟ้าเข้ามาถึงชุมชน ความเจริญก็ตามมา น้ำไหล ไฟสว่าง ทางดี มีงานทำ ทุกครัวเรือนก็มีเครื่องใช้ไฟฟ้า เช่น ตู้เย็น โทรทัศน์ เครื่องเสียง เตารีด พัดลม ฯลฯ ซึ่งสามารถตอบสนองความต้องการของตนเอง มีความสะดวกสบายมากยิ่งขึ้น ครอบครัวไหนไม่ได้ก็ต้องไปกู้หนี้ยืมสินมาซื้อเพื่อมายกระดับฐานะของตนเอง
3. พ.ศ. 2527 – 2535 มีรถไถนาเดินตาม เกษตรกรเปลี่ยนจากควายที่กินหญ้าเป็นอาหารไถนาเป็นควายเหล็ก(รถไถ)ซึ่งกินน้ำมันเป็นอาหารทำให้เกษตรกรมีความสะดวกสบายมากยิ่งขึ้น แต่ต้องค้ำหนักรหาเงินมากยิ่งขึ้นก็เป็นหนี้สินต้องหาแหล่งเงินกู้ก็คือ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร(ธกส.)

พอเกิดภาวะหนี้สินเพิ่มมากขึ้นทุกปีเกษตรกรไม่สามารถชำระหนี้สินได้ จึงมีการอพยพแรงงานและครอบครัวเข้าไปทำงานในเมืองหลวงเพื่อมาใช้หนี้สินใน- นอกกระบบต้องทั้งภาระความรับผิดชอบครอบครัวไว้ที่พ่อ-แม่-ตา-ยาย เช่น การทำไร่นาดูแลหลานแล้วส่งเงินมาให้ซึ่งกรดูแลเลี้ยงดูเด็กของผู้เฒ่าผู้แก่ไม่มีวิธีการพอที่จะทำให้เด็กอยู่ได้อย่างมีภูมิคุ้มกันหรือต่อต้านกับกระแสภายนอกได้เลย ปัจจุบันจึงเกิดปัญหาเด็กและเยาวชนในชุมชนมาก เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาขี้สาว ปัญหาขี้บรณแข่ง ปัญหาทะเลาะวิวาท ยกพวกตีกัน เรียนไม่จบ มีความสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร แต่งกายไม่สุภาพ นุ่งสั้น-สายเดี่ยว ฯลฯ จากสภาพปัญหาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าเด็กไม่สามารถคิด วิเคราะห์กับสิ่งที่เกิดขึ้นได้ ชุมชน-เด็กมีความอ่อนแอทางความคิด ทำทุกอย่างตามความรู้สึก ส่วนพฤติกรรมของเยาวชนชอบเลียนแบบเอาตามสื่อและรับเอาวัฒนธรรมเมืองเข้ามาในสังคมชนบทก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ดังกล่าว

การวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกปัจจัยภายในของปัญหาเยาวชน

ช่องว่างระหว่างวัยมีผลกับรูปแบบวิธีการอบรมสั่งสอน เพราะคนสูงวัยผ่านประสบการณ์มามากมักจะสอนด้วยการว่ากล่าวตักเตือน แต่เยาวชนคิดว่านั้นเป็นการพร่ำบ่น บางรายตอบได้ด้วยการเถียง หรือเกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนอย่างอื่นตามมา

ธรรมาภิบาลในครอบครัว

การทำงานวิจัยทำให้ได้มีโอกาสใกล้ชิดกับเยาวชน บางครอบครัวมีผลให้ความขัดแย้ง หรือความอึดครึ้มในครอบครัวลดลง เช่น บางครอบครัวผู้ปกครองได้โทรศัพท์มาถามทีมวิจัยว่าเด็กเล่าอะไรให้ฟังหรือเปล่า และเราสังเกตเห็นว่าผู้ปกครองจะกดดันเด็กน้อยลง อดทนกับเด็กมากขึ้นเพราะเกรงว่าเด็กจะมาเล่าอะไรบางอย่างให้ฟัง คือ การรับรู้อะไรภายในครอบครัวเฉพาะครอบครัว บางครั้งอาจจะเป็นวงแคบ เป็นความลับ ถ้าเปิดกว้างคือให้มีใครเข้าไปรับรู้บางอย่างบ้าง ทำให้เกิดการคานอำนาจเกิดขึ้น ความเป็นธรรมก็มากตาม แต่ความจริงแล้วเด็กเขาไม่เคยมาเล่าอะไรในทำนองใส่ความว่าใครเป็นอย่างไร แต่ถ้าเขาจะเล่าก็ถือว่าเป็นเรื่องที่ดี จะได้เป็นการระบาย แต่ถ้าไม่เล่าจะกดดันอยู่ภายใน ซึ่งอันตรายกว่ากรณีแรก

การเรียนรู้คุณธรรม จริยธรรมผ่านกระบวนการผลิต

การปักดำนาข้าว

มีการอนุรักษ์วัฒนธรรมโดยการช่วย “ดำนาवान” ในแปลงของนายบรรเจิด จากผาบ้านแยง ทีมเด็กช่วยกันถอนกล้า ทีมเยาวชนช่วยกันปักดำ 80% ของทีมวิจัยมีหน้าที่ช่วยเหลือแรงงานในครอบครัวถอนกล้า และปักดำ เกี่ยวข้าว 10 % ของทีมวิจัยนอกจากช่วยเหลือครอบครัวแล้วยังรับจ้างแรงงานด้านการเกษตร เพื่อหารายได้ไว้ใช้จ่ายในการศึกษา และช่วยเหลือครอบครัว เยาวชนที่ยังศึกษาในสถานศึกษาในพื้นที่ซึ่งมีส่วนช่วยเหลือแรงงานผู้ปกครองสูง โดยใช้เวลาหลังเลิกเรียน และในวันเสาร์อาทิตย์ ส่วนเยาวชนที่ต้องออกไปเรียนนอกชุมชนไกลๆส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในกิจกรรมตรงนี้น้อยถึงไม่มีเลย

งานวิจัยในช่วงก.ค.-ธ.ค.ตามแผนงานวิจัยเป็นการศึกษาประวัติดูชุมชนและศึกษาสถานการณ์สภาพปัญหาเยาวชนต้องปรับเปลี่ยนเลื่อนออกไปเพราะทีมวิจัยติดภารกิจตามฤดูกาล เวลาประชุมวิจัยในคอนเ็นทุกคนก็อยู่ในอาการคอหิบบ คออ่อน ดาปรี้อ เนื่องจากเหน็ดเหนื่อยจากงานในนา แต่ทุกคนไม่ย่อท้อ ยังคงเข้าร่วมประชุมกันอย่างแข็งขัน

การเกี่ยวข้าว สีข้าว(นวดข้าวด้วยเครื่องจักร)

100 % ในพื้นที่วิจัยที่ใช้แรงงานคนในการเกี่ยวข้าว 95% ที่นวดข้าวด้วยเครื่องจักรภาษาถิ่นใช้คำว่า “สีข้าว” ส่วนที่เหลือใช้วิธีการนวดด้วยมือ หรือเรียกว่า “ฟาดข้าว” สำหรับครอบครัวที่ปริมาณข้าวไม่มากนัก หรือเพื่อต้องการฟางไว้เลี้ยงวัว เพราะวัวบางตัวจะไม่ชอบกินฟางที่ผ่านเครื่องสี

การวิเคราะห์ปัจจัยปัญหาภาพรวม

เมื่อมองเข้าไปในชุมชนจะพบเห็น

- เกษตรกร
- ภาพคนแก่และ เด็ก
- การอพยพแรงงาน
- การขาดความอบอุ่น

ปัญหาเด็กและเยาวชนมีสาเหตุมาจากบิดา มารดา ผู้ปกครอง

- มีการอพยพแรงงาน
- ขาดแรงในจังหวัดใหญ่
- ไปค้าขายต่างถิ่น (ปักหลัก)
- ประกอบอาชีพขายเร่

ส่วนใหญ่เป็นภาคการเกษตร → ปัญหาที่พบ

มีสาเหตุมาจากการขาดการอบรมสั่งสอน การให้ความอบอุ่น ให้คำปรึกษา การขัดเกลา
ประเภทปัญหาจะเป็นการเสพยาเสพติด ติดเพื่อน ซึมเศร้า มีความปรวนแปรทางอารมณ์
ส่วนบุตรหลานข้าราชการผู้มีรายได้ประจำ จะเลี้ยงลูกด้วยเงิน มีอำนาจซื้อบุรี เหล้า วัตถุตั้งแต่เล็กๆ
จนถึงขึ้นใหญ่ เช่น สารเสพติด คอมพิวเตอร์ จักรยานยนต์ ซึ่งทำให้ปัญหาแพร่กระจายได้รวดเร็ว
และรุนแรงดังเช่นกรณีการจับกลุ่ม มั่วสุม ทะเลาะวิวาท ขับขี่รถหวาดเสียว กวนเมือง ติดเกมส์ ฯลฯ
คาบตำรวจชาติ ศรีรัตน์ เจ้าหน้าที่สืบสวน ตำรวจมวลชนสัมพันธ์ สภอ.เลิงนกทา จ.ยโสธร

ปัญหาเยาวชนจากมุมมองของ

ผู้ปกครอง	ติดเพื่อน ไม่เชื่อฟังคำสั่งสอน ไม่ช่วยเหลือการทำงาน เลาะบ้าน ใช้เงินฟุ่มเฟือย ดื่มเครื่องดื่มมึนเมา
ชุมชน	ก่อปัญหา ทะเลาะวิวาท จับกลุ่ม ทำร้ายร่างกาย เกเร สร้างความวุ่นวาย รบกวน
เด็ก	ซุกตัวโดยที่ไม่ผิด กล่าวโทษ ไม่เข้าใจ ไม่รับฟัง จำกัดสิทธิ ห้าม
ครู	เด็กไม่ส่งรายงานตามกำหนด ไม่เข้าเรียน ทะเลาะวิวาท ทำร้ายผู้อื่น ขบถแข่ง แต่งกายไม่สุภาพ ไม่มีสัมมาคารวะ

เงื่อนไขที่ทำให้เกิดปัญหาเด็กและเยาวชน

การเข้าไปคลุกคลีเรียนรู้เด็กและเยาวชนในชุมชน พฤติกรรมที่เด็กแสดงให้เห็นเป็นเพียงปรากฏการณ์ ถ้าเราติดอยู่ที่ปรากฏการณ์ จะไม่สามารถจัดการหรือแก้ไขปัญหาได้ เช่น ทุกวันนี้ปฏิรูปการศึกษา คุณครูส่วนใหญ่จะให้ใบงาน หรือโครงงาน ถ้าเด็กไม่ส่งรายงานตามกำหนด ครูถือว่าเป็นปัญหา แก้ปัญหาด้วยการลงโทษหรือลดโทษ แต่งานวิจัยทำให้เราคิดว่า หัวข้องานที่เด็กได้รับคืออะไรหนอ มันยากง่ายอย่างไร ดัดจริตตรงไหน ทำไมเด็กไม่ทำ ไม่รู้ ไม่เข้าใจ ทำไมเป็น ทำไมไม่ได้ หรือไม่ยอมทำ แล้วคิดในใจต่อว่า เราจะมีส่วนช่วยเขาได้อย่างไรหนอ ถ้าเราสามารถหนุนเสริมเขาได้เราจะทำทันที แต่ยกเว้นคือทำให้ หรือทำแทน เมื่อเราพูดคุยกับเด็กจะได้ข้อมูลบางส่วนพอวิเคราะห์ได้ว่าเพราะอะไร

ทำให้นักย้อนถึงประสบการณ์ที่เกิดขึ้นกับตัวเองว่า การที่จะทำอะไรสักอย่าง โดยเฉพาะการสร้างการมีส่วนร่วมจะต้องมีกระบวนการที่ทำให้คนอื่นเข้าใจว่า ทำเพื่ออะไร ทำแล้วประโยชน์ที่ได้คืออะไร เสียประโยชน์อะไร อะไรคือข้อควรสังเกต ถ้าทำไม่เสร็จจะเกิดผลอย่างไร บางอย่างอาจจำเป็นต้องทำความเข้าใจก่อนทำงานแต่บางประเด็นอาจจะสรุปหลังจากทำงาน จะช่วยทำให้เกิดความเข้าใจหลักการเหตุผล ความสำคัญในการที่จะทำหรือไม่ทำบางสิ่งบางอย่าง บางครั้งการมุ่งใช้เทคนิคที่ไม่เหมาะสมกับเด็กที่ยังไม่มีความพร้อม อาจเป็นการดื้อนให้เด็กไปยืนอยู่บนปากเหว เป็นการกดดันเด็กให้เรียนรู้ที่จะใช้อารมณ์ความรู้สึกเป็นตัวตัดสินใจ คือไม่เข้าใจ ไม่อยากทำก็ไม่ทำ ผลกระทบที่ตามมาคือ เด็กถูกกล่าวหาว่าขาดความรับผิดชอบ ซึ่งผู้ใหญ่มีวุฒิภาวะและประสบการณ์มากกว่า พยายามบอกกับสังคมว่าปัญหาอยู่ที่เด็ก โดยลืมไปว่าเวลานี้เราไปที่เด็กมีเพียง 1 นิ้วคือนิ้วชี้เท่านั้น โดยอีก 3-4 นิ้วชี้มาที่ตัวเอง

พฤติกรรมที่เด็กแสดงออกน่าจะบอกละเอียดสิ่งที่ผู้ใหญ่เราบันทึกลงไป วาดลงไป ตอกย้ำลงไป บางคนมีอารมณ์อ่อนไหว อารมณ์มีความแปรปรวนสูง สุขง่าย ทุกข์ง่าย ถ้ามองแบบชี้ผิดชี้ถูก ก็คือเด็กเอาแต่ใจตัวเอง ดีแต่ก่อเรื่อง พุดยาก สอนยาก แต่ถ้าค้นหาตามหลักอริยสัจ 4 จะเห็นว่า อาจมีสาเหตุมาจากหลายสาเหตุ เขาอาจถูกพ่อแม่ทอดทิ้งให้อาศัยอยู่กับญาติด้วยเหตุผลต่างๆ นานา ของผู้ใหญ่ มีใครสงสัยไหมว่า

- เขาได้รับการเลี้ยงดูในฐานะอะไร
- เขาได้รับความรักแค่ไหน
- เขาได้รับความเมตตาเพียงใด เมื่อยามเจ็บป่วย ตกอยู่ในอันตราย เขาคิดถึงใครเป็นอันดับแรก
- เมื่อเขาทำผิดพลาด บกพร่อง มีใครอยู่เคียงข้าง เข้าใจ แนะนำ ชักแลลา และพร้อมจะให้อภัย
- มีใครรับฟังสิ่งที่เขาคิด เขาพูดบ้างไหม

ณ บ้านเขามีสิ่งที่น่าสนใจอยู่อย่างหนึ่งคือ วัฒนธรรมการเอาแรงในขั้นตอนการนวดข้าวคือถ้า
ครอบครัวใดจะสีข้าวจะมีการขอแรงล่วงหน้ากับเพื่อนบ้านข้างเคียงว่าจะสีข้าวในวันใด บ้านใดก็
เรือนเคียงที่ถูกวาน จะต้องให้สมาชิกในครอบครัวไปคอยช่วยขนฟ่อนข้าวจนกว่าจะสีข้าวเสร็จ และ
ส่วนใหญ่ จะมอบให้เด็กและเยาวชนไปช่วย ถือเป็นการรับผิดชอบในช่วงฤดูกาลสีข้าว สมาชิกทีม
วิจัยจะมาประชุมสาย เพราะต้องไปช่วยแรงเพื่อนบ้าน จึงได้ติดตามลงไปพบว่าเป็นภาพที่น่าชื่นชม
เป็นรากฐานของความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างหนึ่ง

การปลูกกล้วย

ทีมวิจัยเยาวชนเกิดแรงบันดาลใจในการปลูกกล้วย เนื่องจากไปเยี่ยมชมศูนย์ฝึกอบรม
สุขภาพทางเลือกของอาหมอเขียวคุณหมอสำเร็จ มีทรัพย์ ที่อ.คอนตาล จ.มุกดาหาร ซึ่งอยู่ห่างจาก
เชิงนกกหา 50 กิโลเมตร ทีมวิจัยได้ลองรับประทานกล้วยจากสวนอาหมอเขียวซึ่งสุกจนอมจัด มีรส
หวานตามธรรมชาติ ทำให้เกิดคำถามว่า ต้นกล้วยที่สวนอาหมอทำไมต้นอบใหญ่ รสชาติดี มีวิธีการ
ปลูกอย่างไร จึงศึกษาจนได้ข้อมูลว่าชุดหลุมปลูกกล้วยให้กว้างและยาวไม่น้อยกว่า 1 เมตร ลึก 1
เมตร รองกันหลุมด้วยฟาง และเศษอาหาร รดด้วยน้ำหมัก และกากน้ำตาล ผสมน้ำใช้มีดเคียน โกรง
รากของหน่อกล้วยเพื่อกระตุ้นการงอก และจับหน่อกล้วยด้านที่มีรอยเคียน (รอยสับที่แยกออกจาก
หน่อต้นกล้วย) หันไปด้านใดเครือกล้วยจะออกด้านตรงกันข้าม ได้เห็นวิธีการพึ่งตนเองด้านอาหาร
มีการปลูกผักสวนครัว ทำเครื่องอุปโภคใช้เองเช่นขณะที่ไป พบขั้นตอนการทำยาสีฟันจากดินสอ
พอง+ถ่าน+มันท์ อีกด้วย -

การเรียนรู้งานวิจัยผ่านการฟังกลอนรำ

กลอนรำสตรียากเป็นใหญ่

...กะตกมาในสมัยนี้ผู้หญิงสตรียากเป็นใหญ่
ละสำนวนยไข่ผืนผัดเย็บไปหาเล่นหมู่ผู้ชาย
ละบ่เคยอายบ่เคยขำนเรื่องการงานบ่เคยตำ
เห็นผู้ป่าวผัดเล่นเดินพ้อปานเห็นก้อนไข่คำ
คันผู้ชายชวนไปให้ผัดทั้งข้าวขาวใส่แอมเดินขึ้นนั่ง
มอเตอร์ไซค์เขาทั้งเสียงมันดังแอมๆแม่หงนหน้าละต้องนำ
ละให้เขากล้าเขากันสองบักนาวจนว่าจ้อย...
ข้าพ้อแม่สิมาสอนเพิ่นบ่ฟังดีๆ ให้นี้พร้อมอย่างมหลาย
พ้อแม่ฮ้ายผัดแองข้าทำชั่วให้ตัวเอง
ละบ่เคยเกรงเคยขำสำเม็งดาผาฮั้น
ละใส่โซ่งฮั้นซังเสื้อผืนเดียวคือแขนเดียว
ผู้ชายเห็นจนว่าเสียเหลี่ยมึงยามเพิ่นกัมนมขาวข้าวดอกฮ่ากิน

จึงสะดุดสะดุ้งว่าตัวแก่นักเลงหญิง
ความเป็นจริงบ่คือคิดให้พิจารณาด้วย
ละคนสวยๆ แสงเสี้ยวรู้ให้เขาเอาจนเหลืออ่า
บ่คว่ำท้องกลับมามันเป็นกรรมผู้เฒ่าคือเขาเว้าแม่นบ่หนอ
พี่น้องเอ๋ยมันโหดแค้นจ้องก่อได้มีลูกตอนปลาย
เฒ่าพอดายละหนอเฮาจะต่างมีบุตรน้อย
ละมากอยออยคอยเว้าพาชุมคุ้มผ้าเยี่ยว
เฒ่าจนว่าหนึ่งเหยว้งมาได้ลูกน้อยจกกรรมข่อยว่าอีหยัง
ในความหวังฝากไว้ว่าสืงความสุข
ลูกมาโยนความทุกข์ให้เก่ายผู้คางบั้น
ละนั่งคำมามันบ่มีแซ้วแหวคคๆหลังโกงๆ
อุ้มหลานน้อยผัดเส็ดสีโกงจ่ง
ทองเงินนำอีหล้ามันไปค้าอยู่ต่างแดน
ละอิมเงินแสนเงินล้านมาซื้อนมให้หลานรออีหล้าชิมช่อย
ลูกผัดคางอ่อยๆอยู่เทิงเตียง เขาเฮงคันมันสุขกันลิ้นแผ่นดิน
สนุกกินสนุกใช้คันพอใจอยู่สู่บ่อน
อินางขายชิ้นตอนมรดกแม่แบ่งให้มันกินได้อย่างสบาย
มาหลูโตนดาขายเฒ่าเอาหลานเมียขึ้นขี่เหยี่ยว
หน้าเหยว้งมันไว้ก้มคมหลานน้อยอ่อยไถนม

ความหมายกลอนลำผู้หญิงอยากเป็นใหญ่

ยุคปัจจุบันผู้หญิงต้องการเป็นผู้นำ
อายุยังน้อยก็หาจับผู้ชาย
ไม่มีความระอายไม่กลัวเรื่องการทำงานไม่เคยทำ
เจอผู้ชายดีใจเหมือนหีบของมีค่า
ถ้าผู้ชายชวนไปก็รีบวิ่งขึ้นนั่งเกาะเอว
ซ่อนท้ายมอเตอร์ไซค์ออกไปแม่ได้แค่มองตาม
ปล่อยให้ผู้ชายลวนลามตัวเอง
พ่อแม่จะอบรมสั่งสอนสิ่งดีๆ ให้ไม่ฟังเดินหนีหาว่าจู้ป่น
พ่อแม่คว่ำกล่าวดักเตือนยังทำตัวไม่คิดประชด
ไม่เคยเกรงกลัวแม่แต่ันคเดียว
การแข่งกายไม่สุภาพชอบใส่สายเดี่ยวโชว์

เวลาก็มองผู้ชายเห็นยังเสียวแทน
ยังทำตัวระริกระริคิดว่าตัวเองเก่ง
ความจริงแล้วไม่ใช่อย่างที่คิดจนพิจารณาด้วย
แทนที่หน้าตาดีๆ สวยส่วนใหญ่จะเสียว
พอท้องก็ป็นภาระกับผู้เฒ่าผู้แก่
เสียใจที่ต้องมาเลี้ยงลูกอีกครั้งตอนบั้นปลายชีวิต
เป็น ไม่ไถ่ฝั่งแล้วยังได้เลี้ยงลูกน้อย
คอยเฝ้าเลี้ยงดู
เฒ่าจนหน้าเหี่ยวแล้วไม่รู้เป็นกรรมอะไรของเรา
คิดว่าเราจะฝากชีวิตให้ลูกไว้เลี้ยงดูตอนแก่
แต่ลูกกับเอาความทุกข์มาให้
ลำพังสังขารตัวเองก็ยังเอาไม่รอด
ต้องมาคอยเลี้ยงหลานเพิ่มอีก
รอคอยเงินจากลูกสาวที่ไปทำงาน
ยืมเงินจากกองทุนหมู่บ้านเพื่อเป็นค่านม/อาหาร
แต่ลูกสาวใช้ชีวิตอย่างมีความสุข
สนุกกินสนุกใช้ในแต่ละวัน
ลูกสาวทำงานขายบริการ
ส่งสารตาขายที่ต้องเลี้ยงหลาน
หน้าเหี่ยวๆ คอยก้มหอมหลานเวลาให้นม

แทรกข้อความในกลอนฉา

“มันเพอะ ไปอยู่บ่ออีหล้า บ่แม่นบ้านเฮาได้ ทางอื่นพื้นดอกเมื่อยายฟังจะเข้าข้าวสะดอกหมูนีกะดี บ่
แม่นลูกหลานบ้านเฮาดอก สมัยตะกั๊กะดิ๋ขออนุญาตบาดคำหลายๆ เคื่อครูบาอาจารย์กะด้าย หากว่า
มันเป็น”

กลอนลำยุคไฮเทค

ละฟังเอาเคื่อพี่น้อง ฟังเบิ่งบ่อนยุคไฮเทค บ่ว่าจินนาเฮาจักแต่โบราณ
ดาจิตตั้ง ผืนแผ่นดินแดน ไม่นี่ของ ไทยแต่คราวรุ่นคุณปู่
บ่เคยว่าลิพื้นฟู มีแต่ดอกย้าลิเฮาหนีใส่ห้วงคอ
แต่คราวพ่อแม่เลี้ยงหย่าข้าวห่อใบตอง

กล้วยคียบตองพะนิไทย มาใส่ไฟหมกป้อน
 พอดกเลิงหลาน เหลน หล่อน บ่ถึงปีกะป้อนไข่
 มันนับมือจรรทิมฮึดครองพ่อแม่เว้าหุ้มเจ้าซิบขึ้น
 ละน้ำเคยกลืนอยู่ในสร้างคั่นบกกอยข้างแอ่ง
 ละมันบ่อยู่ในตำแหน่งฮึด 12 ครองผู้เผ่าจ้งเอาหนีใส่เจ้าของ
 ละเลียงวักกลายนั่นพี่น้องได้หว่านบ่ทันใจ
 เอารถไถเดินตามค่าน้ำมันผัดแพงแล้ว
 ผัดแถมยังไปหาจ้างคนงานค้าข้าวอีกเสริม
 เวินหมู่เจ้ามันบ่ซิมมีแต่หาลับหนีมาเดิมซ้ำหน้าทวี
 บัดปุยเคมีเอามาหว่านมีแต่ใบ ฮวงน้อยๆความหนักแน่นผัดบ่หลาย
 ละมันชอบบอกร้องฮ้ายทั้งการจ่ายใบจับ
 มันเสียหลายหลายๆจ่ายจริงอยู่พันละเจ้า
 ละคนสิชาวจนค้ำปี้มันมีจุดศูนย์สูตรความพวกพุดคือก้อนหนึ่งดังไว้บ่ให้เลย
 มันห่าเอ๋อไปแล้วคั่นแนวปอเชือกป่าน
 ปอจะเจ้า ปอป่าน เกยผูกค้ำ บ่มีเอื้องข้อคั้งเคิม
 เดียวนี้เฮาสีมาเริ่มสูตรใหม่ของอินทรี
 มีขะมูลฝอยให้กวาดกองกันไว้
 คั่นเอาไปถั่งบ่อนผีนนาสิมีค่า
 ปุยเคมีแรงขึ้นราคาฮอบละ 7-8 ร้อยนั้นนี้ฮอดบ่ถั่ง
 ลงมาในดงคนเผ่าเขาสำการไซ่จ่าย
 หนีธกส.ผัดแสหลาย
 ผัดแถมกองทุนเงินหมู่บ้าน มีเงินล้าน แม่นแล่นดำ กรรมเวรเฮ้ย...
 โอ้ย หนอ..... โอ้ย..... สะ.....นา

ความหมายกลอนรำยุคไฮเทค

ในอดีตไม่ว่าชนชาติใด ไทยจีนมีทรัพยากรป่าไม้ที่สมบูรณ์แต่ยุคปัจจุบันไม่เหลือแล้ว ไม่
 เคยคิดว่าจะฟื้นฟูให้กลับมาเหมือนเดิมได้อย่างไร มีแต่ทำลายเพื่อสร้างรายได้หรือเพิ่มภาระหนี้สิน
 ให้กับตัวเอง แต่สมัยพ่อแม่เลี้ยงลูกด้วยข้าวหมกไฟด้วยใบตองกล้วย แต่สมัยนี้เลี้ยงลูกหลานไม่ขวน
 ก็ป้อนข้าวต้ม/โจ๊กแล้วละทั้งฮึดเก่าครองหลังที่พ่อแม่พูดไว้ต่อไปคนจะอายุสั้นน้ำที่เคยใช้ในบ่ยังมี
 แห้ง เหมือนฮึด 12 ครองผู้เผ่าเคยว่าเอาหนีใส่ตัวเองเลียงวักควายไว้ใช้แรงงานในการไถนา บอกว่า
 ไม่ทันใจ ซื่อรดไถนาเดินตามที่ต้องใช้น้ำมันเชื้อเพลิงในการขับเคลื่อนคานาก้จ้างคน เงินไม่ได้หา
 เพิ่ม แต่หาหนีมาเพิ่มเรื่อยๆ มูลวัวควายได้ถุ่นบ้านเป็นปุ๋ยได้ ซื่อปุยเคมีมาหว่านได้ใบเยอะรวงข้าว

เล็กไม่มีน้ำหนัก ขอบอกว่าที่กล่าวมานี้มีแต่รายจ่าย ไม่มีรายรับเลยหนี้สินเพิ่มขึ้นทุกปี หุดไปแล้วถ้าเปรียบพอ เชือก ป่านที่คงอยู่สภาพเดิมเดี๋ยวนี้นี้พวกเรามาเริ่มทำสูตรปุ๋ยอินทรีย์ มีขยะมูลฝอยกวาดกองไว้แล้วเอาไปลงนาก็มีค่า ปุ๋ยเคมีราคากระสอบละ 7-8 ร้อย หวนกลับมาเหมือนบรรพบุรุษทำถาดการใช้จ่ายเพ่งตนเอง หนี้รอกส. ก็มากและยังมีหนี้กองทุนหมู่บ้านอีกด้วย

กลอนรำงานวิจัย

ละงานวิจัยขอไขแจ้งทางกระแสน้ำได้ปันเขวชนพวกน้องๆฟังฉันท้องแม่นสู่ฟัง เอื้อมาขอเดือนอีกครั้งเรื่องตุ่มบ่าวสาวสตรี มีของดีให้ควรฮักรักษาเอาไว้ อย่าไปโม้อำประโชโคให้มันเก่า ถ้ามันเน่าบูดแล้วไผ่ลี้ยงนั้นว่าดี ละหันมาฟังฝ่ายนี้ได้มีข่าวเขาวิจัย ไล่บ่เคยหันยุคเฮาส์สมัยนี้ ชุมสตรีสาวน้อยบ่เคยสิ้นพ่อแม่มีแต่ทางอยากได้มอตาไซค์กำซื้อ มือถือพร้อมป้อนใส่หู สาวนักเรียนนักรู้เอ็นใส่บ่อนสืบเจาเว้ากับแฟนเพิ่นมีขาผัดแม่บ่บ่เคยจำ ฝากความหลักความเค้าเพิ่นมาเอาวิจัยใหม่ พวกผู้ชายแรงจัญไรมอเตอร์ไซค์ดั่งแอนแอ้นได้เหงงหน้าดอกเบ้งดาว บักสองชาวเหน็บซึ่งรถพาลงวักก็คี่ ดายบ่อนหันดายบ่อนนี้ ส่วนความคิดบ่ได้สร้าง เลยพายังคอกห่างหนี ละมาวิจัยมือนี้พวกน้องที่จุดประสงค์คดลงเอาความหลังดั่งครองหลังเขาเว้าพวกชุมเขาให้มาสร้าง ทางความดีให้เข้าที่เป็นวิถี ช่อยแก้ให้หลานน้อยผู้ยู่หล้า เอื้อ.....น้อ.....นอ.....ละ.....นาง

ความหมายกลอนรำวิจัย

ฉันขอแจ้งงานวิจัยเขวชน อยากเตือนคนหนุ่มสาว ควรจะรักษาคุณงามความดีของตนเองที่มีไว้ ถ้าประพฤติดนไม่ดีชาวบ้านก็จะว่าไม่ดีเดี๋ยวนี้นี้มีงานวิจัย สมัยนี้พวกผู้หญิงไม่เชื่อฟังพ่อแม่ บินแต่อยากได้ มอเตอร์ไซค์ มือถือ นักเรียนสาวทั้งหลายเวลาพูดจากับแฟนไฟเราะแต่เวลาพูดกับแม่ไม่ เพราะเลยก็เลยหยิบชกเอาปัญหามาขึ้นมาวิจัย พวกผู้ชายก็ขับมอเตอร์ไซค์เลียงดังไปมั่วสุ่มสิ่งเสพติด ขับรถเกิดอุบัติเหตุตาย ความดียังไม่ได้สร้างแต่ดายบ่อนจุดประสงค์งานวิจัยเพื่อสร้างเขวชน แก้ไขปัญหาให้เกิดประโยชน์ต่อคนรุ่นหลัง

กลอนเต้ย

เกิดมาเป็นคนไทย มันสุขใจคนไทยเฮาหนอ
ทุกสิ่งของเรามีพอ ไม่ต้องไปง้อฮ้อนวอนใครกิน
เรื่องหนี้สินละเป็นธรรมดา
เฮาเกิดมาภายใต้แผ่นดินไทย
ได้ขึ้นส่งผู้ใหญ่เขาเอ็นว่าสูง
ผู้สูงเขาเอ็นว่าปิ่นหน้าให้ยกมือ

ให้มาถือประเพณีไว้
 ทำใจให้กว้างไปทั่วพระเจ้าอยู่หัวของเฮายึดมั่น
 ขวัญพ้ออยู่สยาม ทำนาทำสวนทำไร่ (ซ้ำ)
 โอ้ยเฮทำไปให้มันเข้าที่
 เกษตรอินทรีขี้ในหลวงกล่าวไว้ ไผ่กะฮ้อยอยู่สุขคน
 อย่าไปวนหาหนีเรื่องสารเคมีถ่มเข้าป่า
 มารักษามูลมังป๋าย่าเฒ่าคือเค้าเก่าเดิม
 มาสืบมาเดิมมาเสริมมาสร้าง
 เขามานำทางให้พี่น้องกับที่
 ฮักบักทองค้ำไว้สู่หมู่บ้าน เคื้อท่านท่านสุขคน ละนา น้วนนา ๆ
 อย่าหลงอย่าลืมหันเคื้อ (ซ้ำ)

ความหมายกลอนรำ

เกิดเป็นคนไทยแสนสุขใจจริงแท้
 เรามีทุกสิ่งเพียงพอไม่ต้องง้อใคร
 หวีตั้นเป็นเรื่องธรรมดา
 เราเกิดบนผืนแผ่นดินไทยที่มีความสง่า
 มีความเคารพนอบน้อมต่อผู้ใหญ่
 ให้รักษาประเพณีไว้ ประเทศเรามีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
 อาชีพการเกษตร เราทำเกษตรอินทรีย์ตามที่ในหลวงกล่าวไว้
 ให้ทราบทั่วประเทศ เราไม่กลับไปเป็นหนี้เพราะสารเคมีอีก
 จะรักษามรดกทรัพย์สินทั้งภูมิปัญญาที่บรรพบุรุษพาทำในอดีต
 มาช่วยกันเสริมสร้างแนวทางนี้ให้ชุมชน
 รักษาวัฒนธรรมอันดีงามนี้ไว้กับชุมชนตลอดไป

กลอนเกษตรอินทรีย์

โอ้ละนามาตรฐานคือเกษตรอินทรีย์มีโครงการเสริมสร้างทางอีสานให้เข้าที่ สารเคมีบ่ต้อง
 ใช้มันทั้งจากละถิ่นฐานละมาใช้ปุ๋ยพื้นบ้าน เฮาคควรตามให้มันทันนี่เป็นการนำทางพวกหมู่เฮา
 ชาวบ้านเป็นผลงานของท่านจักรสานการเกษตรเหตุอยากให้พี่น้องหมคหนี่ละจึงสาน มาใช้ปุ๋ย
 พื้นบ้านขนานว่าอินทรีย์เป็นของดีชาวไทยหมู่ไทยผู้ไกลร้างให้พากันมาสร้างวางโครงการให้แน่น
 แก่น จับมือกันไว้ให้แน่นพอลานแป้นดอกตะปู ละมาพื้นฟูให้วังเพิ่นเสริมส่งละให้ประเทศมันมั่นคง
 ไทยอยู่ดีเลิศล้ำปุ๋ยอินทรีย์สัซอัยค้าเฮาได้แม่นอยู่นาน โอ้อ้อยละนา

เนื้อหาในกลอนร่ำกระหึ่มจิตสำนึกทำให้รู้สึกตัว กระตุ้นความรู้ผิดชอบชั่วดี ทำให้เกิดการไตร่ตรอง และวิเคราะห์ ดังคำว่า “ฟังคำกลอนแล้วย้อนดูตัว”

การนำเสนอความก้าวหน้างานวิจัยผ่านการแสดงละครเรื่องสายใยรักเกษตรอินทรีย์

เนื้อเรื่องโดย โชคชัย ทวาทคำคำและคณะ

แสดงโดย 1. โต้ 2. อุดลย์ 3. อาร์ท 4.มด 5.อิน 6.นุช 7.หย่า 8.นุ่น

9. แอน 10.นิว 11.เกษ 12.สร้อย

เนื้อเรื่อง

พวกเราก่อนได้เข้ามาในโครงการวิจัยพวกเราในบางส่วนก็มีความประพฤติน่าไม่คิดหลาย อย่างคือ การออกไปเที่ยวจับรบกวนบ้านกวนเมือง และในวันหนึ่งโครงการวิจัยโรงเรียนชานาเกษตรอินทรีย์ได้เข้ามารับสมัครนักเรียนโรงเรียนบ้านม่วงกาซังของเรา และพวกเราในบางส่วนได้เข้าร่วม โครงการวิจัยนี้และได้มีการประชุมร่วมกันในครั้งแรกพวกเราทุกคนไม่เข้าใจในคำว่าวิจัย แม้แต่คนเดียว และเมื่อพวกเราได้รู้จักกับคำว่าวิจัยและได้หัวข้อการวิจัยของพวกเราก็คือ โครงการโรงเรียนชานาเกษตรอินทรีย์และการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเยาวชน อ.เล็งนกทา จ.บึงกาฬ ได้ไปศึกษาดูงาน ได้สำรวจและเก็บข้อมูลแปลงนาข้าว ได้เรียนรู้วิธีการทำน้ำหมักชีวภาพ การปลูกต้นกล้วยในระบบอินทรีย์ ได้ศึกษาประวัติหมู่บ้าน ศึกษาสภาพปัญหา สาเหตุ ปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหาเยาวชนในตอนนีพวกเราได้เข้าใจงานวิจัยเพิ่มมากขึ้นจากแต่ก่อน ในเรื่องบางเรื่องที่เราไม่รู้ก็ได้รับความรู้กระจ่างขึ้นและความประพฤติดของพวกเราก็ตีขึ้นละกล้าแสดงออกมากขึ้น

การวิเคราะห์ปัญหานักเรียนไม่ทำโครงงาน

จากนั้นผู้จัดกระบวนการได้ชวนทีมวิจัยวิเคราะห์ปัญหาในโรงเรียนว่ามีอะไรบ้าง

ปัญหา	ใคร	ผู้เกี่ยวข้อง	ลำดับความสำคัญ
1. นักเรียนไม่ส่งโครงงาน	ตัวเอง	พ่อ-แม่/ผู้ปกครอง เพื่อน	1
2. สิ่งแวดล้อม/การทิ้งขยะไม่เป็นที่	ทุกคน	นักเรียน ครู / การโรง ผู้มาเยือน	3
3. เพื่อนไม่เข้าเรียน	เพื่อน	พ่อ-แม่/ผู้ปกครอง ครู	2

จากการที่ผู้จัดกระบวนการได้ชวนทีมวิจัยวิเคราะห์ปัญหาแล้วจัดลำดับความสำคัญของปัญหาว่าควรจัดการปัญหาใดก่อน-หลัง

ปัญหา	อาการ	สาเหตุ	แนวทาง	วิธีการ
1.นักเรียนไม่ส่งโครงงาน	- ยังไม่ได้ทำ - ไม่สนใจ - ไม่ทำ	- รวมกลุ่มกันไม่ได้ - ไม่ให้ความสำคัญ - ไม่เข้าใจ - ไม่มีแหล่งสืบค้น - ไม่มีผู้นำกลุ่ม - เวลาไม่พอ - ดินพอกหางหมู - ไม่สามารถจัดลำดับความสำคัญของปัญหาได้	- ผู้นำ - สนใจ - ปรึกษาผู้ที่เกี่ยวข้อง - พุดคุยกับผู้เกี่ยวข้อง } ฝึกทักษะ	- พุดคุยแต่งตั้งหรือสรรหา - อ.วราภรณ์ อมฤทธิ - internet

การติดตามกรณีเจ็บป่วย

“น้ำครึบ น้ำคะ เทห์ไม่ได้มาโรงเรียน 4 วันแล้วคะ” เรารีบถามกลับด้วยอาการสงสัยว่าเทห์เป็นอะไรหรือคะ คำตอบคือ เทห์ไปช่วยเพื่อนบ้านสีข้าว แล้วได้รับอุบัติเหตุที่มือ แต่ไม่ทราบรายละเอียดเย็นนั้นหลังเลิกประชุมทีมวิจัยทุกคนผดลงใจยกโขยงไปเยี่ยมเทห์กัน พบว่านิ้วกลางด้านขวามวมเป่งตั้งแต่โคนนิ้วจรดปลายนิ้ว เทห์บอกว่าไปหาหมอที่โรงพยาบาลประจำอำเภอได้รับยาแก้อักเสบและพาราเซตามอลมาทาน 3 วันแล้ว อาการไม่ดีขึ้นเลย เมื่อคืนอากาศเย็นมาก เทห์ปวดจนนอนไม่ได้ทั้งคืน เราปรึกษากับแม่เทห์ว่าจะขออนุญาตพาเทห์ไปพบแพทย์ที่คลินิก จ.มุกดาหาร ซึ่งห่างจากเลิงนกทาไป 50 กิโลเมตร และถามตัวเทห์ว่ายินดีไปด้วยหรือไม่ แม่อนุญาตให้เทห์ไปพบแพทย์พร้อมกับทีมวิจัย 7-8 คน โดยก่อนไปทุกคนได้ไปขออนุญาตผู้ปกครองก่อน

พอถึงมุกดาหารได้เล่าอาการให้หมอฟัง หมอบอกว่าทำไมปล่อยให้อักเสบนานขนาดนี้ มี 2 วิธีที่จะรักษา คือ

1. เอน้ำอุ่นประคบให้หนองไหลออกมาตามปากแผล ใช้เวลานานน้อยกว่าหนองจะออกหมด

2. เจาะ (ผ่า) เอาหนองออก แล้วขัดผ้าก๊อชเข้าไปทางปากแผลและล้างแผลทุกวัน โดยหมอจะฉีดยาแก้อักเสบและบาดทะยัก เข็มที่ 1 ให้ อีก 1 เดือนมารับวัคซีนเข็มที่ 2

ทีมวิจัยได้เรียนรู้ที่จะห่วงใย ดูแลตัวเอง แก้ไขปัญหาเล็กๆน้อยๆ ไม่ปล่อยให้ถูกถาม จนยากเกินจะแก้ไข และที่สำคัญเด็กๆ ได้เรียนรู้วิธีการดูแลผู้อื่น โดยเฉพาะคนที่อยู่ในสังคมเดียวกัน ควรช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ก่อนแยกจากกันกำชับให้เทห์อย่าลืมทานยาให้ตรงเวลาและไปล้างแผลทุกวันหลังจากนั้น 1 สัปดาห์ เราได้แวะไปเยี่ยมอาการเทห์ซึ่งมีอาการดีขึ้นมาก คุณพ่อของเทห์ได้มาขอบอกขอบใจด้วยท่าทีที่เป็นมิตรเป็นอย่างยิ่ง

จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น อันได้มาสารภาพว่า “น้ำครับ ผมขอโทษ ครั้งนั้นที่มือผมได้รับบาดเจ็บเป็นแผล น้ำจะพาผมไปหาหมอ ผมกลัวเลยบอกว่าผมจะไปหาหมอเพื่อฉีดวัคซีนป้องกันบาดทะยักเอง ผมสารภาพผิดผมโกหกน้ำ ผมไม่ได้ไปครับ” ไม่มีใครตำหนิฉัน แต่ได้อธิบายให้อันเข้าใจว่า เรามือมือรอบครัวเดียวกัน มีความรักและความปรารถนาดีต่อทุกคนเท่ากัน ผลกระทบที่เกิดจากการที่ไม่ทำ มันรุนแรง อาจถึงชีวิต ถ้าได้รับเชื้อบาดทะยัก และไม่สามารถแก้ไขได้นอกจากป้องกัน วันนี้เราอาจโชคดีที่ไม่เป็นอะไร แต่วันข้างหน้ามีใครกล้ารับประกันล่ะว่าเราจะโชคดีตลอดไปทุกครั้ง ดูอย่างกรณีของเทห์ขนาดปกป้องตัวเองด้วยการรีบไปรับการรักษาแต่เนิ่น แต่ก็ยังต้องรับทุกขเวทนา อันเนื่องมาจากปัจจัยภายนอกที่เราควบคุมไม่ได้ ที่นี้หนูพอจะเข้าใจเหตุผล ความจำเป็นที่น้ำๆ แนะนำแล้วหรือยังคะ อันตอบว่า “ผมเข้าใจครับ”

การแลกเปลี่ยนทักษะชีวิต

สังเกตเห็นทีมวิจัยเยาวชนไม่ค่อยมีภูมิคุ้มกันทางใจ มักจะทนไม่ได้กับคำตำหนิ หรือสิ่งร้ายทางลบ เลยลองตั้งคำถามว่า สมมติว่ามีคนมาตำหนิเราว่าเป็นหมาหนูรู้สึกอย่างไร วิตอบโดยไม่ต้องคิดว่า “ ได้อย่างไรครับ ” อย่างนี้ก็ต้อง... สักครับ หลายคนตอบว่ารู้สึกไม่ดี บางคนบอก..โกรธ เราชวนคิดต่อว่า ลักษณะของหมาเดินอย่างไร คำตอบคือลำตัวขนานกับพื้น แล้วถามว่าเราเดินอย่างไร (ลำตัวตั้งฉากกับพื้น) เวลาทานอาหาร หมาทานอย่างไร คำตอบคือก้มลงไปกิน แต่คนต้องตักอาหารมาใส่ปาก แล้วถ้าเขาใส่สติใจว่าเราเป็นหมาขี้เรื้อน ทางด้วน ก็ลองก้มดูที่ผิวเราว่ามีแผลขี้เรื้อนอย่างไรหรือไม่ แล้วลองดูว่ามีหางจริงอย่างเขาว่าหรือไม่ คำตอบที่ได้คือ ไม่มีค่ะ ไม่มีครับ เลยเล่าต่อว่า เวลาคนทำให้ตั้งสติก่อนอย่าเพิ่งรีบโกรธ ค่อยๆ คิดตามที่ละประเด็นว่าเป็นจริงอย่างที่เขาวาหรือเปล่า ช่วงที่เราหยุดคิดสติจะทำงาน ก็เลสที่รอปปรุงแต่งที่จิตเราจะอ่อนกำลัง ถ้าวิเคราะห์ได้แล้วว่าสิ่งที่เขาพูดไม่จริง เราควรจะโกรธเขาหรือไม่ในเมื่อเขาเองก็ว่าไปตามกิเลสของเขา เขามีความสามารถมองเห็นคนกลายเป็นหมาได้ เราน่าจะขำหรือน่าจะโกรธเขาดีล่ะคะ มาถึงตอนนี้มองเห็นแววตาของทีมวิจัยเยาวชนแจ่มใสขึ้น บางคนพยักหน้าหงึกหงัก บางคนหัวเราะก๊ิกก๊

รายชื่อทีมวิจัยเยาวชนที่เรียนมัธยม

มัธยมศึกษา

- เด็กหญิง วิชุดา เนตรวงศ์
- เด็กหญิง สุนิศา แก้วประเสริฐ
- เด็กหญิง สุกัญญา ผ่านเมือง

มัธยมศึกษา

- นางสาว สร้อยสุดา จารวงศ์
- นายอดิศักดิ์ โพธิ์สาพิมพ์
- นางสาวพรสวรรค์ ศักดาวงศ์

มัธยมศึกษา

- นางสาว ศิริสุข ไตรภูมิ
- นางสาว อภากร นิลทวี
- นาย วีระชัย การะเกด
- นาย จาตุพร สุขนา

สถานที่ดำเนินการวิจัย

บ้านแย บ้านม่วงกาซัง บ้านศรีเจริญชัย บ้านนาจานตำบลสวาท บ้านท่าลาด บ้านสร้างมิ่ง ตำบลสร้างมิ่ง อำเภอลองนกกทา จังหวัดยโสธร ทีมวิจัยเยาวชน 41 คน ทีมวิจัยผู้ใหญ่ 8 คน

ที่ปรึกษาโครงการวิจัย 4 คน ทีมวิจัยเยาวชน 41 คน แยกตามพื้นที่ ระดับการศึกษา เพศได้ดังนี้

บ้านแย 22 คน

ม.3 ชาย 6 คน

หญิง 6 คน

ม.2 หญิง 9 คน

ม.1 หญิง 1 คน

บ้านม่วงกาซัง 3 คน

ม.3 ชาย 1 คน

หญิง 5 คน

บ้านศรีเจริญชัย 3 คน

ม.3 หญิง 3 คน

บ้านนาจาน 6 คน

ม.3 หญิง 2 คน

ม.2 หญิง 4 คน

บ้านสร้างมิ่ง 2 คน

ม.3 ชาย 1 คน

หญิง 1 คน

บ้านท่าลาด 5 คน

ป.6 หญิง 1 คน

ป.5 หญิง 1 คน

ม.2 หญิง 1 คน

ม.3 หญิง 1 คน

เยาวชน 1 คน

ทีมวิจัยเด็กบ้านท่าลาด

ป.2 = 2 คน

ป.3 = 2 คน

ป.5 = 4 คน

ป.6 = 2 คน

ทีมผู้ใหญ่

1. นางหนูพร ถึงหู่
2. นางอัมพร คำมัน
3. นางสาวาญ หลงจีน
4. นางทองหล่อ ขวดีโสม
5. นางร่อน วงศ์สมัคร
6. นายทองอินทร์ โพธิ์พาด
7. นางจุฑารัตน ดาเลศ
8. นางวิไลลักษณ์ เกศกุล

ที่ปรึกษา

1. นายสุภชัย ผ่านเมือง
2. นายบุญมี พรหมจันทร์
3. นายสุรศักดิ์ เนตรวงศ์
4. นายวรชาติ โพธิ์แท่น

นักวิจัย และทีมวิจัย เยาวชนที่อาศัยอยู่กับผู้ปกครอง,

1.	กรรณิกา	สายทา	(มค)	บ้านแย
2.	พรสวรรค์	ศักดิ์ดาวงส์	(พร)	บ้านแย
3.	กระถิน	เปยรัตน์ (กิน)		บ้านแย
4.	ดรุณี	ศรีสมผา	(น้อย)	บ้านแย
5.	สุกัญญา	ผ่านเมือง	(ด้าย)	บ้านแย

6.	นวนฉวี โจมคำ	(นวน)	บ้านแย
7.	วรรณภา คำมา	(ป้อม)	บ้านแย
8.	วิชุดา เนตรวงศ์	(อร)	บ้านแย
9.	อันธิการ์ สายสุวรรณ	(จ้อย)	บ้านแย
10.	สายใจ เนตรวงศ์	(ใหม่)	บ้านแย
11.	สุวิชา จารุสินธุ์	(อาร์ท)	บ้านแย
12.	วีระชัย การะเกด	(เทห์)	บ้านแย
13.	อดุลย์ ผิวทอง	(เจมส์)	บ้านแย
14.	นรากร รามศรี	(แอน)	บ้านศรีเจริญชัย
15.	สร้อยสุดา จารวงศ์	(สร้อย)	บ้านนาจาน
16.	ดิยาภรณ์ แนววัน	(หยา)	บ้านม่วงกาซัง
17.	น้ำผึ้ง นิละปะกะ	(ผึ้ง)	บ้านม่วงกาซัง
18.	ช่อผกา ภคาวุธ	(โบ)	บ้านนาจาน
19.	ดวงพร เนตรวงศ์	(โบ)	บ้านนาจาน
20.	อุมา นาคำ	(น้อย)	บ้านนาจาน
21.	สาริกา พรหมจรรย์	(เทียน)	บ้านแย
22.	สุพรรณมา สุกจันทร์	(เหียน)	บ้านแย
23.	นิภาพร เนตรวงศ์	(เบียร์)	บ้านแย
24.	ปัญญา สุขนา	(ปัญญา)	บ้านแย
25.	จันทิมา สิงห์ชู	(นุ้ย)	บ้านท่าลาด
26.	กุสุมา สิงห์ชู	(มน)	บ้านท่าลาด
27.	สุจิวรรณ สิมามือทอง	(น้ำ)	บ้านท่าลาด
28.	วริพร ชันธทอง	(นิว)	บ้านศรีเจริญชัย
29.	ทิพย์		บ้านสร้างมิ่ง

อาศัยอยู่กับตา

นายโชคชัย ทวายนาคำ	(ไค้)	บ้านแย
นางสาวอาภาภรณ์ นิลทวิ	(เจียบ)	บ้านแย

อาศัยอยู่กับลุงป้า

นายอดิศักดิ์ โพธิ์สาพิมพ์	(อัน)	บ้านแย
---------------------------	-------	--------

อาศัยอยู่กับยาย

นายจตุพร	สุชนา	(วี)	บ้านแย
ค.ญ.สุมิชา	แก้วประเสริฐ	(คิ้ว)	บ้านแย
น.ส.กิตติพร	แสงรัตน์	(เฟิร์น)	บ้านท่าลาด

อาศัยอยู่กับน้ำ

ค.ญ.รุ่งนภา	เพ็ญสมยา	(แป้ง)	บ้านท่าลาด
-------------	----------	--------	------------

อาศัยอยู่กับตายาย

เกษสุดา	พันธ์คำ	(เกษ)	บ้านนาจาน
มินตรา	พละสุ	(มิน)	บ้านนาจาน
นุชจรี	กาญจนศรี	(นุช)	บ้านศรีเจริญชัย
อภิวัฒน์	พรหมสุทธิ์	(นัท)	บ้านสร้างมิ่ง

อาศัยอยู่คนเดียว

น.ส.ศิรินุช	ไตรภูมิ	(นุช)	บ้านแย
-------------	---------	-------	--------

กลุ่มคนที่ร่วมดำเนินงาน ผู้ปกครองเยาวชนที่มิวิจัยจาก 41 ครอบครัว นายก
องค์การบริหารส่วนตำบลสวาท สมาชิกสภาตำบลสวาท ครูโรงเรียนบ้านม่วงกาจัง ครู
โรงเรียนสร้างมิ่ง 191 เจ้าหน้าที่สถานีตำรวจภูธรอำเภอเลิงนกทา คณะกรรมการหมู่บ้านแย
ผู้ใหญ่บ้านศรีเจริญชัย บ้านแย บ้านม่วงกาจัง บ้านท่าลาด บ้านสร้างมิ่ง

คณะวิทยากรหรือผู้มีส่วนร่วมในการเสริมความรู้ประสบการณ์

ดร.บัญญัติ แก้วส่อง
ดร.ชูศักดิ์ สุทธิสา
นายโกมล สนั่นก้อง
นายบุญเสริม เสียงสนั่น
นางมัสยา คันทอง
พันตำรวจตรี เทเวศร์ รักประชา
นางร่อน วงศ์สมิคร
นางทองหล่อ ชาลีโสม

ผู้สนับสนุนหรือองค์กรสนับสนุน

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

สำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลสวาท

โรงเรียนบ้านม่วงกาซัง โรงเรียนสร้างมิ่ง (191) โรงเรียนบ้านเขยประชาสรรค์

วัดบ้านท่าลาด วัดมัสสกวันบ้านม่วงกาซัง วัดป่าวังน้ำทิพย์บ้านศรีเจริญชัย

สถานีตำรวจภูธรอำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร สถานีอนามัยตำบลสามแยก โรงพยาบาล

พระยุพราชเลิงนกทา ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอเลิงนกทา ชุดโครงการการศึกษา

จังหวัดยโสธร และสกว.อีสานทุกหน่วยประสานงาน

ข้อมูลที่ได้มีข้อมูลมือสอง ที่มีการจัดทำไว้เบื้องต้นในชุมชน จากองค์กรพันธมิตร
จากเอกสารวิชาการ และสืบค้นอ้างอิงจาก INTERNET ข้อมูลส่วนใหญ่ได้จากการ
สัมภาษณ์แบบเจาะจง ข้อมูลจากการประชุมกลุ่มย่อย จากการบันทึกของทีมวิจัย การจัด
สัมมนา และการศึกษาดูงาน

วิธีการเก็บข้อมูล จากการจัดเวทีระดมปัญหา เวทีชี้แจงทำความเข้าใจ เวทีสะท้อน
ข้อมูล เวทีฝึกการนำเสนอ การออกแบบสอบถาม การศึกษาดูงาน การประชุม
การสังเกตโดยการเข้าร่วมกิจกรรมนอกงานวิจัย การมีส่วนร่วมในการแก้ไขสถานการณ์ที่
เป็นปัญหาจริงในพื้นที่ การเปิดเวทีรับฟัง เวทีการวิเคราะห์ ฯลฯ

ผลการวิจัย

เกิดการเรียนรู้ของทีมวิจัยผู้เกี่ยวข้องต่อการทำงานวิจัยครั้งนี้คือ

จากการทำงานวิจัยภายใต้ชุดโครงการเกษตรอินทรีย์ จ.ยโสธรซึ่ง“โครงการกระบวนการโรงเรียน
ชาวนาเกษตรอินทรีย์และการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้กับเยาวชน อ.เลิงนกทา จ.ยโสธร”
ได้เรียนรู้ประวัติศาสตร์ชุมชนว่ามีความเป็นมาอย่างไรจากอดีตจนถึงปัจจุบันและมีการเปลี่ยนแปลง
อย่างไร มีเหตุปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหลายอย่างที่ทำให้วิถีชีวิตแบบดั้งเดิมของชุมชน
หายไป กลายเป็นวิถีชีวิตแบบชุมชนเมืองแทนทำให้เกิดสภาพปัญหาในชุมชน โดยเฉพาะปัญหา
หนี้สิน ปัญหาเด็กและเยาวชน เด็กเยาวชนในปัจจุบันมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมมีความเสี่ยงสูงซึ่ง
ต้องใช้เวลาในการศึกษาพฤติกรรมเด็กเยาวชนโดยใช้วิถีธรรมชาติคือ การสังเกต จดบันทึก สอบถาม
การสำรวจ จากการได้ข้อมูลมาแล้วก็วิเคราะห์เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลง
ควบคุมพฤติกรรม จะต้องใช้กิจกรรมอะไรมาช่วยในการเปลี่ยนวิถีคิด จะต้องใช้กระบวนการเรียนรู้
อย่างไรจะสร้างจิตสำนึกแบบไหนให้เด็กเยาวชนได้ประพฤติปฏิบัติได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

กระบวนการมีส่วนร่วมเป็นปัจจัยหลักหนึ่งที่ทำให้งานสำเร็จหรือบรรลุผล ซึ่งการทำงานแบบมีส่วนร่วมจะทำให้เกิดพลังขับเคลื่อนงานได้ เพราะเป็นการนำทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม มีลักษณะเป็นกระบวนการเป็นขั้นตอน มุ่งให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีการแก้ไขปัญหาร่วมกันกำหนดแผนงานร่วม

ทีมวิจัยได้เรียนรู้ในการทำงานบนฐานที่ไม่มีความรู้ ไม่มีประสบการณ์มาก่อนว่าเป็นการเรียนรู้ด้วยความยากลำบาก มีเป้าหมายคือชุมชนเป็นเดิมพัน และประสบการณ์จากการเรียนรู้ซึ่งเป็นผลพลอยได้ คงไม่คุ้มเลยถ้าจะทำกันอย่างไม่จริงจัง

พัฒนาศักยภาพ

1. วิธีคิดคือ คิดแบบเป็นกลางมองวิเคราะห์อะไรต้องมองให้ลึกถึงประวัติศาสตร์ความเป็นมาและทำให้เราเข้าใจผู้อื่นได้อย่างมีความสุข
2. การจดบันทึกทำให้เราสามารถเก็บรายละเอียดของข้อมูลได้และยังเป็นเครื่องมือในการช่วยจำและทำให้การทำงานมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น
3. การตั้งคำถาม ได้ฝึกตั้งคำถามปลายเปิดทำให้ได้ทราบรายละเอียดข้อมูลอย่างเปิดกว้าง และสามารถย่อยข้อมูลลงได้อีกเป็นความรู้ใหม่เพิ่มขึ้นอีก

จุดเริ่มของการเปลี่ยนแปลง

วันหนึ่งในแปลงถั่วพริ้ว หน้าหนาวมักมีดีเร็ว ผู้เขียนเร่งเท้าเพื่อมาดูแลแปลงที่ทีมวิจัยกลุ่มฟาง เพื่อแก้ไขปัญหาดินแห้ง อาร์ต (สุวิชา) เดินเข้ามาใกล้ แล้วทักว่าน้ำครึบไปทำอะไรมาครึบ ถึงดู.....กว่าทุกวันซึ่งความจริงผู้เขียนเพิ่งไปตัดผักมา ไม่ใช่ปลื้มเพราะถูกชม แต่รู้สึกภูมิใจในตัวอาร์ตอย่างบอกไม่ถูก ที่รู้จักสังเกตถึงแม้จะเป็นเรื่องเล็กน้อย แต่นั่นคือจุดเริ่ม ทำให้สัมผัสได้ถึงความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับอาร์ต และยังมีอีกหลายสิ่ง เช่น ในการทำงานเมื่อถูกตั้งคำถามทุกคนจะช่วยกันแสดงความคิดเห็นซึ่งแตกต่างจากช่วงแรกๆ ที่เราทำงานร่วมกัน

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์พ่อแม่ของน้อย

นาย ณรงค์ ศรีสมยา นางวารี ศรีสมยา

พ่อแม่ก็อยากให้น้อยเข้าโครงการวิจัย เพราะ 1 เราเป็นลูกชาวนาเราก็ควรจะรู้จักทำนาแบบอินทรีย์ไว้เพื่อเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ คุณธรรมจริยธรรม พ่อแม่อยากเห็นน้อยเป็นคนพูดเก่งกล้าแสดงออกกว่านี้ นอกจากนั้นก็ถือว่าดีแล้ว ถึงน้อยจะเป็นคนพูดไม่เก่งแต่พอมีเวลาว่างเขาก็จะไปร่วมเข้าประชุมเพราะเขาสนใจเกี่ยวกับการวิจัยเพื่อท้องถิ่นและอยากทำงานช่วยพ่อแม่และหมู่บ้าน พ่อแม่ของน้อยประกอบอาชีพทำนา และ พ่อแม่อยากให้น้อยเรียนรู้ถึงการทำนาจะเป็นอาชีพที่เหน็ดแต่ชาวนาก็เปรียบเสมือนกระดูกสันหลังของชาตินะลูก ความรู้สึก

ของพ่อแม่ที่มีคือน้อยในการทำวิจัย ก็อยากให้มันเป็นเด็กดีของทุกคนในสังคม แต่ไม่อยาก
ให้น้อยไปประชุมหรือทำงานในตอนกลางคืน เมื่อพวกน้ำๆพาพวกน้อยไปดูงานในสถานที่
ต่างๆน้อยก็จะนำกิจกรรมต่างๆที่น้อยได้ทำก็มาเล่าให้คนในครอบครัวฟังหลังจากกินข้าวเย็น
เสร็จ การเปลี่ยนแปลงของน้อยคือ รู้จักการทำปุ๋ยหมัก รู้จักกาลเทศะมากขึ้น รู้จักรับผิดชอบต่อ
งานที่พ่อแม่ครูบาอาจารย์มอบหมาย และชอบพุดมากขึ้น

ใจที่น้อยสนใจต่อการทำงานวิจัย เพราะงานวิจัยเป็นงานที่ทำแล้วมีความรู้มีประโยชน์ ยังคิดว่า
อยู่ว่างๆไม่มีอะไรทำ ปัญหาในหมู่บ้านคือ การขับรดซึ่งของวัยรุ่นชายตอนกลางคืนเราจะยิน
เสียงรดซึ่งบริเวณสะพานและหน้าวัดทำให้รู้สึกรำคาญ ความรู้ของน้อยที่อยากพุดออกมา คือ
โครงการวิจัยเป็นโครงการที่ดีมีประโยชน์ช่วยให้เรามีพื้นฐานในการทำนาและเวลาแม่ค้า
ผักเดือนอะไรก็จะไม่ค่อยเอาใจใส่ แต่ตอนหลังมานี้ก็ยอมรับฟังคำว่ากล่าวผักเดือนของพ่อแม่
มากขึ้นกว่าเดิม

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ นางขวัญตา พรหมจันทร์ นายกัน พรหมจันทร์

พ่อแม่อยากให้เรียนไปศึกษาในงานวิจัยเพราะ เพราะจะทำให้เห็นช่วยพ่อแม่ในเรื่องการ
ทำนาประกอบอาชีพ ด้านคุณธรรมจริยธรรม อยากเห็นเห็นเป็นคนดีของพ่อแม่และสังคมและ
อยากให้เห็นตั้งใจเรียนมากกว่าเดิม มีความรับผิดชอบ เห็นสนใจที่จะเรียนรู้งานวิจัยเพราะจะได้
ช่วยพ่อแม่ทำนา พ่อแม่ของเห็นมีอาชีพทำนาก็เลยอยากให้เห็นไปศึกษาเรื่องการทำปุ๋ยหมัก น้ำ
หมักต่างๆ เพื่อทำนาช่วยพ่อแม่ ความรู้สึกของพ่อแม่ที่มีต่อเห็นคือ อยากให้เห็นเป็นคนดีของ
สังคมและอยากให้เห็นช่วยพ่อแม่ พ่อแม่ไม่ค่อยอยากให้เห็นไปตอนกลางคืน เพราะเป็นห่วงและ
อยากให้เห็นมีใบเรียนพ่อแม่ก่อนเพื่อจะได้รู้ว่าเห็นไปไหนบ้าง การเปลี่ยนแปลงของเห็น
เห็นมีการเปลี่ยนแปลงคือในเรื่องการละบ้านก็เปลี่ยนเป็น ไม่ละตามเดิมและตั้งใจเรียนมากขึ้น
รับผิดชอบมากขึ้น เห็นไม่ค่อยไปทำนาช่วยพ่อแม่แต่บางครั้งเธอก็จะไปเลี้ยงวัวให้ และอยากให้
น้ำ (หัวหน้าโครงการวิจัย) ช่วยผักเดือนเห็นเรื่องนี้ด้วย ค่ะใจที่เห็นได้ทำงานในด้านนี้เพราะจะ
ช่วยแบ่งเบาระของพ่อแม่ในการทำนาด้วย ปัญหาในชุมชนคือปัญหาการขับรดซึ่งของวัยรุ่น
ในช่วงปีใหม่เป็นการรบกวนบ้านเมืองเพราะบ้านเห็นติดถนนทำให้รำคาญ ก็อยากแก้ไขในการขับ
รดซึ่งเพราะเป็นการรบกวนชาวบ้านเวลาหลับนอน และไม่อยากให้วัยรุ่นของบ้านแยเป็นแบบนี้
และอยากให้เขาเอาเวลาว่างไปใช้ประโยชน์ในการทำงานช่วยพ่อแม่ ความรู้สึกของเห็นก็คือเห็น
เป็นคนชอบไปนูนมานี้แต่ตอนนี้เห็นไม่ค่อยไปและเห็นก็กล้าแสดงออกมากขึ้น และเห็นก็เชื่อ
ฟังพ่อแม่แต่ก่อนไม่ค่อยมีความรับผิดชอบ แต่พอเข้ามาในทีมวิจัย ทำให้เห็นมีความรู้สึก
รับผิดชอบมากกว่าเดิม และตั้งใจเรียนมีเกรดดีกว่าเดิม

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์นายสวาท สายทา นางดารา สายทา

โดย น.ส.กรรณิศา สายทา

พ่อแม่สนใจที่จะทำงานวิจัยกับทีมของมดเนื้อหาข้อมูลเกี่ยวกับการทำเกษตรอินทรีย์ พ่อแม่อยากให้มดทำงานวิจัยเพราะจะได้นำความรู้ด้านเกษตรอินทรีย์มาประกอบอาชีพ คุณธรรมจริยธรรม อยากเห็นมดเป็นคนดีและอยากให้เรียบร้อยกว่าเดิม มดเป็นคนพูดเก่ง พอเข้าร่วมทีมวิจัยยิ่งพูดเก่งมากขึ้น สนใจงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นและมดเป็นคนไม่ชอบอยู่กับที่เป็นคนชอบเขียนหนังสือ พ่อแม่ของมดประกอบอาชีพทำนา และอยากให้มดไปเรียนรู้ว่าการทำปุ๋ยอินทรีย์มาใช้ในการทำนาอย่างไรบ้าง ความรู้สึกของพ่อแม่ที่มีต่อมด ในการทำงานวิจัยและอยากให้มดเป็นคนดีของพ่อแม่ครูบาอาจารย์และเป็นคนดีแก่สังคม

มดชอบพูดเรื่องงานวิจัยให้ทุกคนในบ้านฟังและชอบพูดเรื่องที่ไปทำงานกับทีมวิจัยมาพูดให้พ่อแม่ฟัง พ่อแม่อยากให้มดมาทำงานวิจัยเพื่อจะมาพาพ่อแม่ทำนา มดไม่ค่อยไปช่วยพ่อแม่ทำนาเพราะมดต้องไปหารายเพื่อไปโรงเรียนและเป็นค่าขนมของน้อง การเปลี่ยนแปลงของมดคือ มดมีการเปลี่ยนแปลงคือมีมารยาทมากขึ้นและเป็นคนพูดเก่งมากขึ้น รู้จักกาลเทศะมากขึ้น และรู้จักงานเกษตรอินทรีย์มากขึ้น

ทีมมดทำงานวิจัยและอยากให้ทีมวิจัยช่วยสอนงานให้มดด้วยเพื่อมาช่วยพ่อแม่ทำนา ปัญหาในหมู่บ้าน คือ ปัญหาการจับรถชิง เพราะตอนกลางคืนไม่ค่อยได้นอนเพราะเขาวชนไปจับรถเสียงดังแถวบ้านหรือหน้าวัด และปัญหายาเสพติด ก็มีการเสพยาเสพติด ปัญหาอีกอย่างหนึ่งที่เกี่ยวกับเขาวชนมากที่สุดคือ การสูบบุหรี่ เขามีตั้งแต่อายุ 13 ปีเขาก็จะมีการสูบบุหรี่ เพราะรุ่นพี่ทำให้ดูรุ่นน้องก็ทำตาม

วิธีการแก้ไขปัญห เขาเด็กไปบ้นัดสุขภาพ และให้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์เอาเวลาที่ไปจับรถชิงไปใช้ในการทำงานช่วยที่พ่อแม่ จะดีกว่าไปเที่ยวเล่น เวลามดไปทำงานไม่อยากจะไปทำงานตอนกลางคืน หรือบางครั้งไปก็ไม่รู้ว่าไปที่ไหน อยากให้มีใบเรียนผู้ปกครองก่อน เพราะพ่อแม่เป็นห่วง

ความรู้สึกที่มดอยากพูดออกมา มดอยากบอกว่ามดเป็นคนไม่ดีเพราะไม่ดีในเรื่องเดียวกับพ่อแม่ แม่ดาก็เลี้ยงแม่ แต่ตอนนี้แม่อยากบอกว่ามดดีขึ้น มดไม่เลี้ยงพ่อแม่เหมือนแต่ก่อน

ข้อมูลจากยายของ สุนิชา (ตัว) นางคำ บุญกิจ

มีความรับผิดชอบมากขึ้น บ้างบางครั้งในการทำกิจกรรมยามว่างขอเงินยาก็ต้องบ่นก่อนให้เวลานัดประชุมตอนกลางคืนยายก็ไม่ค่อยอยากให้ไปเพราะท่านคิดว่าเราไม่ได้ไปประชุมยายคิดว่าเรานัดแฟนไว้แล้วเอาประชุมมาบังหน้า ลักษณะนิสัยก่อนเข้างานวิจัยคือ แต่ก่อนคือจะเป็นคนไม่ชอบทำงานเป็นประจำ แต่พอตัวได้เข้ามาที่มววิจัยประมาณ 6 เดือนก็รู้สึกตัวว่าเป็นเด็กดีแต่ก็มีเสียงขยเป็นบางครั้ง

ความรู้สึกของยายที่มีต่องานวิจัยคือ ยายดีใจที่ได้เห็นหลานเป็นเด็กดีขึ้น ช่วยยายทำงานบ้านเท่าที่จะช่วยได้และก็มีมารับผิดชอบมากขึ้น และรู้สึกว่าจะเข้ากับเพื่อนและกล้าแสดงออกมากขึ้น แต่ก่อนเขาจะเป็นคนขี้อายไม่กล้าพูดกับคนอื่นเท่าไร แต่พอเข้าร่วมทีมวิจัยก็รู้ว่าได้พบเพื่อนต่างหมู่บ้านและก็ได้เรียนรู้การทำงานร่วมกันมีความสามัคคี และได้ทำอะไรที่ไม่เคยทำ

ความคิดเห็นของยายของได้

ยายของได้อยากให้ทำงานวิจัย เพราะอยากให้เรียนรู้เรื่องเกษตรและขยันมากขึ้น คุณธรรมจริยธรรม ยายของอยากให้เป็นคนดี เป็นคนขยันและตั้งใจเรียนหนังสือ ได้สนใจที่จะเรียนรู้งานวิจัย และอยากเรียนรู้การทำเกษตรอินทรีย์และนำมาประกอบอาชีพ ความรู้สึกของยายได้เป็นคนดีขึ้นมากกว่าเดิมและตั้งใจเรียนและเชื่อฟังยายมากขึ้น ยายมีบ่นบ้างในตอนกลางคืน ยายก็จะชอบถามว่าไปไหนไปกับใครไปทำอะไรและอยากให้มันไปเรียนผู้ปกครองก่อน ตั้งแต่ได้เข้าไปที่มววิจัยได้เรียนรู้เรื่องการเกษตรเช่น การปลูกพืชโดยการใช้น้ำหมักอินทรีย์ กล้าแสดงออกมากขึ้น พูดมากขึ้น การเปลี่ยนแปลง นิสัยดีขึ้น และเป็นเด็กดีขึ้น และอยากทำงานวิจัยให้ดีขึ้น และ ได้อยากทำงานวิจัยต่อ

สำหรับคุณธรรมจริยธรรมในความคิดของอาจารย์

คุณธรรมจริยธรรมในเรื่องต่างๆไป คือความรับผิดชอบ ที่ผ่านมามีความรับผิดชอบไม่ถึง 50% เวลาเราสั่งงานส่งไปไม่ถึงครึ่งทั้ง (มัธยม) (ประถม) ความรับผิดชอบในการเรียน ความรับผิดชอบในการทำงาน นี่พูดถึงภาพรวมทั้งโรงเรียน จริยธรรมด้านมารยาทควรจะเห็นชัดเจนกว่านี้ การไม่มีสัมมาคารวะ ส่วนนักเรียนที่เข้าร่วมงานวิจัยกลุ่มนี้เป็นเด็กเรียน มี ครูณี วรรณภา กระถิน สุกัญญา เด็กกลุ่มนี้เปลี่ยนนิดหนึ่ง แต่ถึงเห็นชัดคือความกล้า วรรณภาจะกล้าพูด คือเดิมจะไม่พูด ครูณีเริ่มจะพูดเก่ง นวพลวิเป็นเด็กที่มีความเสียสละและมีความรับผิดชอบมากขึ้น สุกัญญา เป็นคนเจือบและก็ดีขึ้นและมีความรับผิดชอบดีขึ้นเป็นคนชอบงานเกษตร

ความคิดเห็น : อดีตักจะคุ้นกว่าเดิมที่เป็นคนทะเล้งแต่หลังจากทำงานวิจัยจะใช้ไหว้ง่าย
ขึ้น มีจิตอาสามากขึ้น เรื่องการยกมือไหว้ เป็นเรื่องของความชอบ ไม่ชอบก็ไม่ไหว้ เกลียด
คุณครูก็เลยไม่ไหว้

ให้สัมภาษณ์คือ คุณครู นวรินทร์ สระแก้ว เป็นครูที่ปรึกษา มัธยมศึกษาปีที่ 2/1 วันที่ 24 เดือน
ธ.ค. พ.ศ. 2550

1. คุณธรรม / จริยธรรมที่ผู้ปกครองอยากเห็นจากตัวเยาวชนด้านใดบ้าง

- มีการรวมกลุ่มทำกิจกรรมช่วยงานประเพณีชุมชน
- มีความสามัคคีกัน แบ่งปันเอื้ออาทรต่อกัน
- มีการขยายผลสู่คนรุ่นน้องในชุมชน
- ต้องการให้มีความรู้เรื่องการถ่ายทอดอินทรีย์แล้วเอาความรู้ที่ได้มาพาผู้ปกครองทำ
- มีความรับผิดชอบต่องานและหน้าที่ของตนเอง

2. เติบโตขึ้นเป็นอย่างไรด้านพฤติกรรม สติปัญญา อารมณ์จิตใจ หลังจากทำวิจัย หลังจากทำวิจัย
6 เดือนเกิดการเปลี่ยนแปลงหรือไม่อย่างไร ถ้าเปลี่ยนแปลงอย่างไร ด้านใดบ้าง

- เดิมก่อนเข้าร่วมงานวิจัย เยาวชนมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม คือไม่มีสัมมาคารวะ ถาม
คำตอบคำ ไม่รู้จักเข้าหาผู้ใหญ่ ต่างคนต่างอยู่ เทียวกลางคืน เลาะบ้าน ขับรถแข่ง ยกพวก
ตีกัน ดื่มสุรา สูบบุหรี่ พูดยาไม่สุภาพ ไม่มีความรู้ ไม่กล้าพูด ไม่กล้าแสดงออก อายุ
- หลังเข้างานวิจัย กล้าแสดงออกมากขึ้น กล้าพูด มีความสัมพันธ์กับผู้ใหญ่มากขึ้น ไม่ขับ
รถแข่ง ไม่มีปัญหาตีกัน เลิกบุหรี่ พูดยาสุภาพเรียบร้อยขึ้น มีสัมมาคารวะต่อผู้ใหญ่มาก
ขึ้น ได้เปิดโลกทัศน์ตนเองและนำความรู้ที่ได้รับมาเล่าสู่ผู้ปกครอง- พ่อ – แม่ฟัง

3. จุดอ่อนงานวิจัยเป็นอย่างไร / ข้อเสนอแนะ

- ต้องการให้แกนนำทีมวิจัยทำกิจกรรมกับเยาวชนตลอดและต่อเนื่อง
- อยากเห็นการพัฒนาการของทีมวิจัยที่เป็นรูปธรรม
- การติดต่อประสานงานกับทีมวิจัยขอให้ถึงผู้ปกครองด้วย

4. เห็นด้วยหรือไม่ที่จะขออนุญาตให้เยาวชนเข้าร่วมงานวิจัย

- เห็นด้วยเพราะเท่าที่ผ่านมาได้สังเกตเห็นทีมเยาวชนที่เข้าร่วมงานวิจัยมีการเปลี่ยนแปลง
พัฒนาตนเองไปในทางที่ดีทุกคน งานวิจัยสามารถสร้างความรู้ให้กับชุมชนได้ และสามารถ
แก้ไขปัญหาได้ด้วย ถ้าทำโครงการต่อทางชุมชนมีความยินดีที่จะร่วมมือและหนุนเสริมเรื่อง
งบประมาณจาก อ.บ.ค.

ผู้ให้ข้อมูล

1. นายลำเนียร โคตรพัฒน์ 74/3 บ้านเข ต. สวาท อ. เลิงนกทา จ. บั๊สรร ตำแหน่ง ส.อบต. สวาท
2. นายชาติ นิตสุข 200/3 บ้านเข ต.สวาท อ.เลิงนกทา จ.บั๊สรร ตำแหน่ง กรรมการหมู่บ้าน /
อสม.

คุณธรรม จริยธรรมในมุมมองของครู

- มีความรับผิดชอบต่อตนเอง/สังคม
- พุดจาไพเราะ
- มีความเสียสละ
- มีความขยัน
- มีการประหยัด (ค่าโทรศัพท์)

คุณธรรม จริยธรรมในมุมมองของผู้ปกครอง/ชุมชน

- ช่วยงานผู้ปกครอง
- มีวินัยต่อตนเอง/ครอบครัว
- กบเพื่อนดี
- วานอนสอนง่าย
- มีสัมมาคารวะ
- มีการรวมกลุ่ม
- มีการถ่ายทอดองค์ความรู้รุ่นน้อง
- สืบทอดอาชีพต่อผู้ปกครอง
- กล้าแสดงออก/กล้าพูด
- มีความรับผิดชอบ
- ตั้งใจเรียน
- ขยัน

คุณธรรม จริยธรรมมุมมองของนักเรียน

- กล้าแสดงออก/กล้าพูด
- ช่วยงานผู้ปกครองเกี่ยวกับข้าว/เลี้ยงวัว-ควาย/เลี้ยงน้อง ฯลฯ
- มีจิตอาสา
- ตั้งใจเรียนมากขึ้น
- รับผิดชอบงานมากขึ้น
- รู้จักกาลเทศะ
- รู้จักงานเกษตรอินทรีย์
- ไม่เถียงผู้ปกครอง (เชื่อฟังผู้ปกครองมากขึ้น)
- นิยตึขึ้น/เป็นเด็กดีขึ้น

บทบาทเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์

เดิมทีเด็กอาจจะได้พูดคุยสนทนากับผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ก็ในฐานะผู้ต้องสงสัย ผู้ต้องหา ผู้อยู่ในเหตุการณ์หรืออีกหลายๆผู้ แต่ในบทบาทงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นแล้วเด็กๆได้มีโอกาสพูดคุยซักถาม แลกเปลี่ยนข้อมูลความคิดเห็นอย่างใกล้ชิดและนอกเหนือจากข้อมูลความรู้ที่ได้ ทำให้เกิดความเข้าใจ เห็นอกเห็นใจเกิดความสัมพันธ์ที่ดี ผู้พิทักษ์มองเด็กเยาวชนอย่างชื่นชม ทำให้เด็กเกิดความรู้สึกเพิ่มความมั่นใจเพิ่มศักดิ์ศรีให้กับเด็กๆและเกิดความร่วมมือที่ดีในการทำงาน เกิดแรงบันดาลใจ เกิดทางเลือกในการเข้ามาปะทะสังสรรค์กับ เจ้าหน้าที่ตำรวจนั้น มีมากกว่าหนึ่งทางคือการเป็นผู้กระทำผิดแต่สามารถเป็นภาคีพันธมิตร หรืออะไรที่ดีๆ เท่าที่ใจอยากจะเป็นได้

การที่ไม่คว่นชี้ผิดชี้ถูกว่าใครเป็นอย่างไร พฤติกรรมของคนนี้เป็นปัญหา แต่สนับสนุนให้เขามีโอกาสเป็นผู้ศึกษาสภาพปัญหาด้วยตัวเอง ทำให้เขามีความรู้ความเข้าใจว่า กระบวนการของปัญหาเริ่มต้น-ลงท้ายอย่างไร ในที่สุดเขาก็สามารถวิเคราะห์ได้ว่า สิ่งที่เขาเคยทำอยู่และจะทำต่อไปนั้นเหมาะสมหรือไม่อย่างไร เขาก็จะเกิดการตัดสินใจว่าจะทำต่อ หรือจะเลิกทำซึ่งจะได้ผลมากกว่าการไปสั่งให้ทำ หรือห้ามไม่ให้ทำ

เปิดโลกการเรียนรู้

เรื่องการเรียนรู้/ความไม่รู้ (อวิชชา) เป็นอุปสรรคตัวสำคัญของการเรียนรู้จะแก้วิชชาก็ต้องทำให้เกิดการเรียนรู้ การเรียนรู้โดยใช้สื่อ ไม่ว่าจะเป็นสื่ออุปกรณ์หรือสื่อบุคคล และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ทำให้เห็นผลการเปลี่ยนแปลงชัดเจนกว่าการการอธิบาย การเล่าบอกกล่าวแนะนำ สั่งให้ทำ หรือห้ามไม่ให้ทำเพราะการที่คนเราจะทำบางสิ่งบางอย่าง หรือไม่ทำบางสิ่งบางอย่างย่อมมีเหตุผล เป็นส่วนประกอบ (เหตุผลจริงๆไม่ใช่ข้ออ้าง) การทำให้เข้าใจอาจมีความจำเป็นคือโยงให้เห็นภาพผลกระทบตั้งแต่ใกล้ตัวเช่นระดับโลก ระดับประเทศ ระดับท้องถิ่นและแยกแยะให้เห็นว่าผลกระทบทั้งด้านลบและด้านบวก จะทำให้เกิดความเข้าใจชัดเจน จนสามารถตัดสินใจได้ว่าควรทำหรือไม่ควรทำ จนถึงขั้นสรุปได้ด้วยตัวเอง จะยังยืนกว่าการบอกให้ทำฉะนั้นกระบวนการเรียนรู้ที่ท่าอยู่จะพยายามใช้สื่อสะท้อนให้คิดแล้วมาแสดงความคิดเห็นร่วมหาข้อสรุปร่วมโดยใส่หัวข้อการเรียนรู้ เช่น จะสร้างการเรียนรู้เรื่อง การเท่าทันทุนนิยม บริโภคนิยมผ่านสื่อ VCD ความล่มสลายของอาเงินดินา เรื่องการเสียสละและความอดทนของผู้นำ ผ่าน VCD เรื่อง ครูใหญ่ และหลากหลายการเรียนรู้ผ่านขั้นตอนการทำงานด้านการเกษตร แม้จะเป็นงานที่หนักทำให้ได้สัมผัสสภาวะทุกข์ ข้อดีคือทำให้เกิดความอดทน อดกลั้น มีภูมิคุ้มกัน

การเปิดโลกทัศน์ ด้วยการไปในที่ๆไม่เคยไปด้วยวัตถุประสงค์ที่สอดคล้อง อย่างการเข้าร่วมประชุมสัมมนาระดับจังหวัด การนำเสนองานภายในชุดโครงการ การไปเก็บข้อมูลในสถานที่จริง

ใช้ทุกกิจกรรมสร้างการเรียนรู้โดยการฝึกให้คิด เช่นการแบ่งปันอาหารที่มีจำกัด การช่วยเหลือเอาแรง การอ่านนิทานธรรมะ และไม่ลืมทำความเข้าใจในธรรมชาติของวัยและเคารพความแตกต่างทางกายภาพและจินตภาพของทุกคน

วิเคราะห์และปรับแผนการทำงานวิจัย ดังคำถามกับการทำงานตลอดเวลา

โครงการเริ่มในบ้านท่าลาด เด็กๆ ที่นั่นส่วนใหญ่เป็นเด็กชั้นประถม ให้ความร่วมมือดีมาก ในการรวมกลุ่มแต่หัวใจหลักวิจัยเป็นเรื่องที่ค่อนข้างเป็นนามธรรม มีข้อมูลที่ต้องสืบค้นค่อนข้างมากมีแต่ข้อจำกัดคือ ระยะเวลา ความเข้าใจของทีมวิจัย การใช้เครื่องมือในการวิจัย และเวลาทำงานเป็นเวลากลางคืน เป็นอุปสรรค ซึ่งกิจกรรมช่วงแรกเป็นการศึกษาประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน วิธีการก็คือการเล่าผ่านผู้เฒ่า โดยเด็กๆจะเป็นผู้สัมภาษณ์เรากันคุยกันถึงเครื่องมือ สัมภาษณ์คืออะไร ทีมวิจัยเด็กยังไม่เข้าใจคำว่าเครื่องมือเราอธิบายโดยกิจกรรม

การซื้อบั้ง แบ่งเป็นกลุ่ม แต่ละกลุ่ม ถือตะกร้าเข้าป่า โดย

- กลุ่มที่ 1. เก็บทุกอย่างที่อยากเก็บ ผลคือได้สิ่งของมากมายหลายอย่าง- เวลาแยกแยะจะพบว่าต้องใช้เวลาในการแยกนาน
2. ให้เป้าหมายร่วมกันว่าต้องการเก็บใบไม้ ผลคือได้ใบไม้มาหลายชนิด หลายขนาด- บรรลุแต่ก็ได้หลายประเภท หลายแบบ หลายขนาด
3. วางเป้าหมายร่วมกันว่าเก็บใบมะม่วง - ผลคือได้ใบไม้ที่ต้องการ เป็นชนิดเดียวกัน แตกต่างกันเพียงขนาดสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ ถ้าใช้เป็นอาหาร ก็เลือกเอาใบอ่อน ถ้าจะทำเป็นของขำขวย เลือกเอาใบขนาดกลาง ถ้าจะทำนุ้ย ก็เอาใบแก่

สรุปการกำหนดเป้าหมายร่วมกันอย่างชัดเจนตั้งแต่เริ่มต้นของการทำงานมีผลต่อการทำงานให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างไม่ยาก

- การหยิบยกประเด็นใกล้ตัว การสะกดคำ
- การบ้านการบันทึกเรื่องราวของตนเอง

ตัวอย่างคำถาม

1. ทราบไหมว่างานวิจัยคืออะไร
2. ทำไมตัดสินใจเข้าร่วมงานวิจัย
3. ทำวิจัยมา เดือน แล้วเข้าใจ.....ว่าอย่างไร ได้เรียนรู้อะไรบ้าง
4. จากการเข้าร่วมประชุม 2 วันที่ผ่านมา สรุปใจความ จับประเด็นได้ว่าอย่างไรบ้าง
5. คิดอย่างไร เกี่ยวกับการทำงานที่ผ่านมา
6. ทำอย่างไรคุณพ่อคุณแม่ถึงยอมให้มาร่วมกิจกรรมงานวิจัย
7. จากกิจกรรมนี้หนูได้เรียนรู้อะไร

หลักสูตร เนื้อหาคือ วิถีชีวิต ไม่ถูกออกแบบไว้ตายตัว แต่จะเกิดการวิเคราะห์ผู้เข้าร่วมกระบวนการเรียนรู้ เป็นกรณี แล้วปรับ ใช้สื่อ โยงมาสรุปว่าสื่อ/กิจกรรมสะท้อนอะไร สิ่งที่ได้เรียนรู้คืออะไร เห็นอะไร การจัดสรรทรัพยากร ความเป็นธรรม จากการแบ่งขนม อาหาร

เกิดปฏิบัติการทางสังคมคือ ผู้ปกครอง ชุมชน เด็กและเยาวชนที่ไม่ได้เข้าร่วมงานวิจัย ครู เริ่มสงสัยว่าทำไม เด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมเสี่ยง ชอบสร้างปัญหา ถึงมีการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรม งานวิจัยกำลังทำอะไรอยู่ บุคคลที่เกี่ยวข้องมีการปรับเปลี่ยนท่าที โดยลดการกลัวโทษ หรือมองอย่างเพ่งโทษ ลดการดูค้ำว่ากล่าวมาเป็นการยอมรับ และเพิ่มความไว้วางใจและเป็นมิตร

เมื่อนักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลง ด้านครูก็มีการปรับบทบาทหันมาเอาใจใส่ในงานสอน เข้าใจนักเรียนมากขึ้น และสนับสนุนให้นักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงปีที่ 6 เข้าร่วมโครงการวิจัยในระยะที่ 2

แผนงานทิศทางจะปรับจากบทเรียนที่เป็นปัญหาที่ผ่านมาเช่น เวลาในการทำงานวิจัยซึ่ง ส่วนใหญ่เป็นเวลากลางเลิกเรียน ได้เสนอต่อทางอาจารย์ผู้รับผิดชอบโดยใช้เวลาในคาบเรียน

ข้อเสนอต่อการปรับเปลี่ยนการทำงานวิจัยในลักษณะเดียวกัน ในครั้งต่อไปหรือเป็น บทเรียนให้กับพื้นที่อื่นๆ

ถ้าทำในขอบเขตพื้นที่ไม่กว้างมากนัก มีกระบวนการรองรับการขยายผลให้ครอบคลุม ความพร้อมของภาคีงานวิจัยมีส่วนทำให้งานวิจัยชัดเจนเป็นรูปธรรม ควรมีการทบทวน กรอบ งานวิจัย วัตถุประสงค์ และจัดระบบไว้รองรับข้อมูลอย่างเป็นระบบแต่เนิ่นๆ เพื่อความสะดวกในการนำมาใช้ประโยชน์

หลักสูตรโรงเรียนชาวนาคืออะไร

ความเป็นจริงแล้วหลักสูตร โรงเรียนชาวนาที่นำมาใช้ในแต่ละกลุ่มผู้เข้าร่วมในแต่ละ ช่วงเวลาแตกต่างกันทั้งเนื้อหาและรูปแบบ ไม่เป็นแบบแผนและตายตัว เป็นการประยุกต์ ยกเอาบาง กิจกรรมบางตอน ที่เกิดขึ้นจริง ในนิเวศวัฒนธรรมที่สัมพันธ์กับช่วงเวลาและเหตุการณ์เช่น ถ้าเป็น พื้นที่ที่มีวิถีชีวิตการเกษตร ได้ช่วงดำเนินงานเป็นช่วงก่อนทำนา ก็จะมีกิจกรรมการเตรียมดิน ทำปุ๋ย ทำ น้ำหมัก ไถ ปลูกพืชคลุมดิน เพราะ เกษตรอินทรีย์ เป็นเรื่องของ การอนุรักษ์และฟื้นฟูระบบนิเวศ เป็นเรื่องของการจัดการแปลง เป็นเกษตรแห่งอนาคต มีกิจกรรมที่ต้องทำตลอดฤดูกาลผลิต ซึ่งทำก็ยังไม่ค่อย คุ้นเคย จากการทำวิจัยโรงเรียนชาวนามาได้ระยะ 6 เดือน ได้เรียนรู้การสร้างการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม สามารถทำได้โดยเริ่มจากเคลื่อนไหวงานตามความถนัด ความสนใจของผู้เรียน โดยการออกแบบ การทดลอง การลงมือปฏิบัติจริง มีกระบวนการรวมกลุ่มที่น่าสนใจ ใช้เทคนิคกระตุ้นเสริมแรง ทางบวก ไม่ตอกย้ำพฤติกรรมด้านลบ แต่มีการเฝ้ามอง มีความจริงใจที่จะดูแลทุกข์สุขของทีมงาน ด้วยการสังเกตความเปลี่ยนแปลงทุกครั้งและเก็บข้อมูลอย่างละเอียด

วิเคราะห์การทำงานทีม (ข้ออ่อน)

1. ขาดการค้นหาทุนเดิมในการทำงาน การสืบค้นความรู้เดิมเกี่ยวกับความรู้ด้านเกษตรอินทรีย์ FTA GMO ฯลฯ นำมาใช้ประกอบการวิเคราะห์น้อยมาก
2. เป็นช่วงฤดูกาลทำนาทำให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในเวทิน้อย แต่ได้ความร่วมมือทางอารมณ์อนุญาตให้เด็กในปกครองเข้าร่วมกิจกรรมเนื่องจากสนใจเรื่องเกษตรอินทรีย์ ส่วนทางด้านครูมีส่วนร่วมในงานวิจัยภายหลัง (เข้ามาด้วยความสงสัยว่านักเรียนที่ไม่ค่อยเข้าเรียน แต่ทำไมเข้าร่วมงานวิจัยสม่ำเสมอ)
3. ช่วงแรกของการทำงานวิจัย ทีมวิจัยเป็นเยาวชน ต้องใช้เวลาเก็บข้อมูลในช่วงเย็นค่ำ - ดึก เพราะกลางวันต้องเรียนและช่วยผู้ปกครองในตอนเย็น ส่วนใหญ่ทีมวิจัยเองมีปัญหาเรื่องการสื่อสาร ไม่สามารถกลับไปอธิบายให้ผู้ปกครองทราบว่ามาทำอะไร ผู้ปกครองจึงไม่ค่อยเชื่อถือ
4. ขาดทักษะการจดบันทึก จับประเด็นไม่ครบถ้วน ทำให้ไม่สามารถถ่ายทอดบรรยากาศการเรียนรู้ได้ตามความเป็นจริง โดยเฉพาะการจัดทำรายงานใช้เวลานาน
5. ขาดทักษะการวิเคราะห์ข้อมูล
6. ขาดเทคนิคการเก็บข้อมูล นอกเหนือจากการตั้งคำถามเช่น การสังเกต การฟัง
7. ระยะเวลาของงานวิจัยสั้นทำให้กระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนชาวนาไม่ครบรอบการผลัด
8. แผนงานวิจัยส่วนใหญ่เป็นการศึกษาข้อมูลซึ่งต้องใช้ทักษะการฟัง การจด บันทึก การสังเกต การตั้งคำถามซึ่งเป็นเรื่องพื้นฐานที่นักวิจัยไม่มีประสบการณ์มาก่อน
9. พื้นที่กว้าง 6 หมู่บ้าน เวลาสรุปข้อมูลวิเคราะห์ร่วม จะไม่สะดวกเพราะเป็นเวลากลางคืน และทำให้ความเข้มข้นของกระบวนการเรียนรู้ในแต่ละพื้นที่มีความต่าง
10. ในระยะเริ่มต้นมีข้อจำกัดเรื่องคุณสมบัตินักวิจัยซึ่งอยู่ในช่วงวัยรุ่น หลายคนมีลักษณะพูดมาก ฟังน้อย รักสวยรักงาม เรียนแบบแพะชัน ชนไม่อยู่นิ่ง เล่นมากกว่าเอาจริง พอระยะหลังมีการปรับพฤติกรรมโดยการควบคุมกันเอง

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อความสำเร็จในการวิจัยและพัฒนา

ระดับบุคคล กลุ่มบุคคล คือการมี คำตอบอยู่ในใจ การยึดมั่นในทฤษฎีและรูปแบบที่ตายตัว การตั้งสมมติฐานตามมุมมองตน การมีทัศนคติ ฐานคิด ประสบการณ์ที่แยกส่วน

ระดับชุมชน สังคม วิถีวัฒนธรรมท้องถิ่นบางเรื่องเช่น การคินิน การคว่นคัดค้านผู้อื่นตามความรู้สึก ค่านิยมส่งลูกเรียนให้สูง ๆ จะได้เป็นเจ้าคนนายคน การให้ความสำคัญคนนอกชุมชนเกินความเป็นจริง การฝากความหวังไว้ที่ผู้นำ การไม่ตระหนักเรื่องสิทธิ การขาดศักยภาพในการคิดวิเคราะห์

ระดับนโยบาย ประชาชนมีส่วนร่วมน้อย ส่วนใหญ่เป็น Top Down นโยบายและปฏิบัติการไม่สอดคล้อง โดยเฉพาะนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาด้านการเกษตร ที่ไม่เคยเอื้อให้กับเกษตรกรรายย่อย แต่เอื้อให้กับภาคนายทุน บางนโยบายปิดกั้นการเข้าถึงทรัพยากร ขาดการบูรณาการกับระดับท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะ ทั้งในเชิงวิจัยและพัฒนา

การเสนอวิธีการเพื่อแก้ปัญหาและอุปสรรค

ศึกษาสิ่งที่เป็นปัญหานั้นทั้งสภาพปัญหา สาเหตุ ปัจจัย เงื่อนไขที่ทำให้เกิดปัญหา จะทำให้เห็นทั้งกระบวนการตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุด โดยใช้หลักอริยสัจสี่

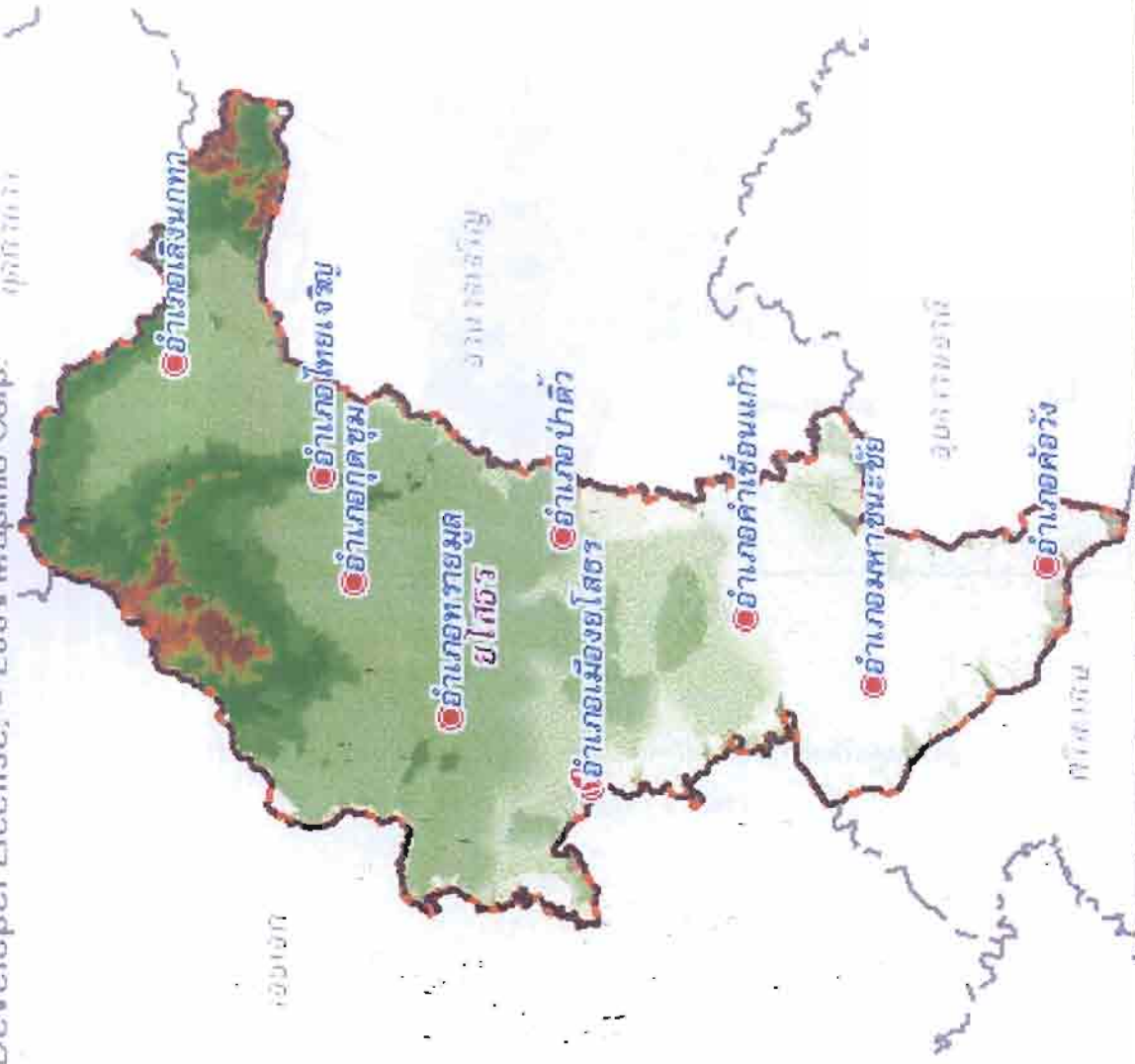
ช่องทางสู่ความสำเร็จและการยอมรับจนนำไปสู่การปฏิบัติจริง

สร้างรูปธรรมของการเปลี่ยนแปลงที่นำไปสู่แนวทางการแก้ไขปัญหามูลฐานของการมีส่วนร่วม ทำความเห็นให้ตรง สร้างพลังจากการมีส่วนร่วม อาจต้องทิ้งกรอบวัฒนธรรมองค์กรบางอย่าง

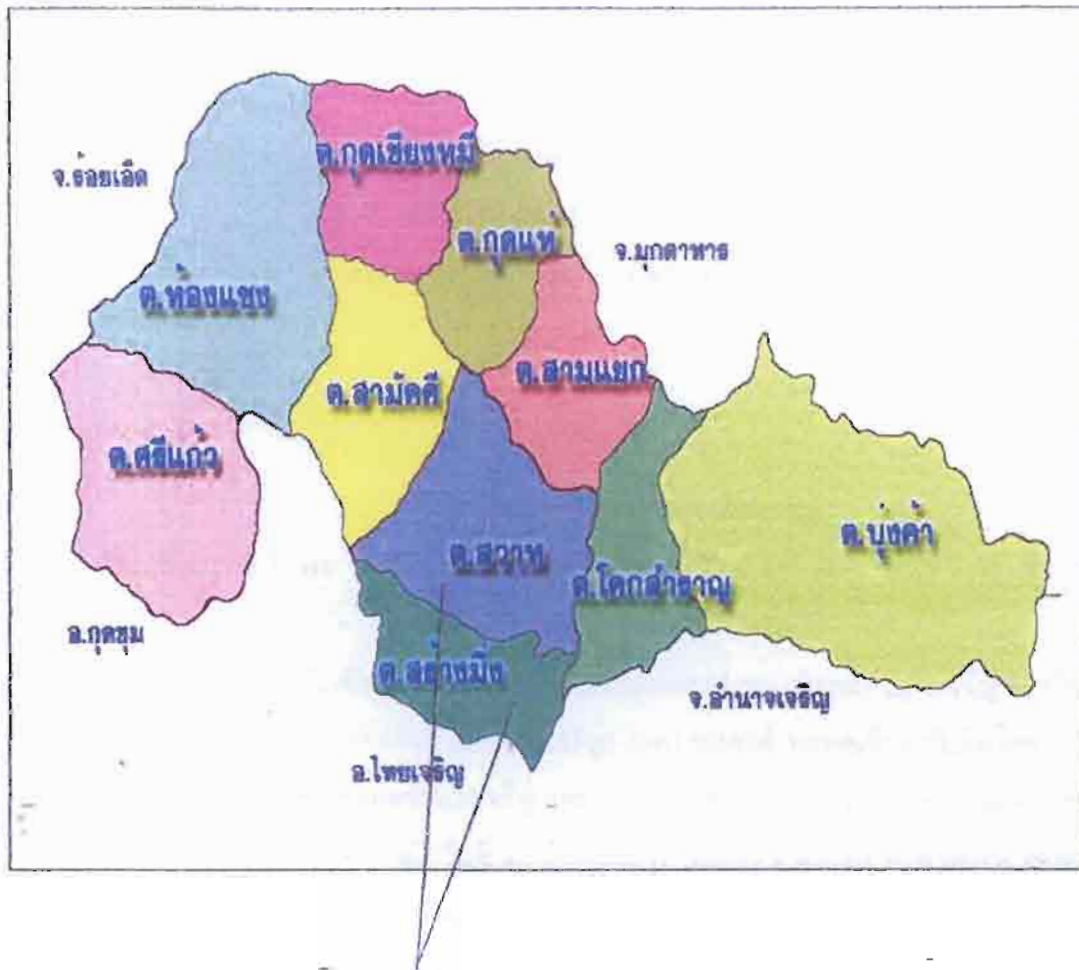
เสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง

ถ้าเป้าหมายคือการพัฒนาคน ยุทธศาสตร์ก็ต้องกำหนดในสิ่งที่เป็นวิถีชีวิตที่เกี่ยวข้องกับการดำรงอยู่ของคน หรือเกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของคน ไม่หลงประเด็นไปกำหนดยุทธศาสตร์เรื่องเศรษฐกิจ เพื่อให้เศรษฐกิจไปกำหนดคุณภาพชีวิตคนอีกที ซึ่งเป็นการยัดเส้นทางการวิจัยและพัฒนาออกไป ชีวิตคนประกอบด้วยกายกับจิต ควรมีแผนงานที่จะรองรับการพัฒนาภายนอกกับภายในไปพร้อมกัน และที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือยุทธศาสตร์นั้นต้องมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ และเพื่อผลักดันให้ยุทธศาสตร์เป็นจริง

ภาคผนวก

แผนที่อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร

โครงการวิจัย กระบวนการโรงเรียนชาวนาเกษตรอินทรีย์ และการส่งเสริมคุณธรรม
จริยธรรมเยาวชน อ.เลิงนกทา จ.ยโสธร

คำขวัญอำเภอ

แหล่งเกษตรกรรมฟูเฟื่อง เมืองนกทาใหญ่
ถิ่นภูไทงามเลิศ ดันกำเนิดสายธาร
งามตระการภูถ้ำพระ แหล่งธรรมชาติพิสุทธิ์

ประวัติความเป็นมาอำเภอเมืองนกทา

ประวัติความเป็นมา

อำเภอเมืองนกทา เดิมเป็นกิ่งอำเภอขึ้นอยู่ในความปกครองของอำเภอย่านางเจริญ จังหวัดอุบลราชธานี (ปัจจุบันคือจังหวัดอำนาจเจริญ) โดยรวมเอาตำบลกุดเชียงหมี ตำบลหนองสิม ตำบลบุ่งคำ ของอำเภอย่านางเจริญ และตำบลส้มค้อ ตำบลห้องแซง ของอำเภอไฮสร้อย ตั้งเป็นกิ่งอำเภอเมืองนกทา เมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๘๐ ตั้งที่ว่าการกิ่งอำเภอเมืองนกทา ที่บ้านเมืองนกทา (ปัจจุบันเป็นบ้านสวาท หมู่ที่ ๑๑ ตำบลสวาท อำเภอเมืองนกทา) ต่อมาได้ยกฐานะขึ้นเป็นอำเภอเมื่อวันที่ ๑ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๘๐ และได้รับอนุมัติให้ย้ายสถานที่ราชการออกมตั้งอยู่ติดถนนขยางกูร ภายอุบลราชธานี - นครพนม บริเวณหลักกิโลเมตรที่ ๑๑๖ บ้านสามแยก หมู่ที่ ๑๘ ตำบลสวาท อำเภอเมืองนกทา (ปัจจุบันเป็นหมู่ที่ ๑๑ ตำบลสามแยกอำเภอเมืองนกทา) เมื่อ พุทธศักราช ๒๕๐๖ จนถึงปัจจุบัน คำว่า "เมืองนกทา" มาจากคำว่า เมือง + นกทา

เมือง หมายถึง ที่ลุ่มมีแม่น้ำ

นกทา หมายถึง นกชนิดหนึ่งคล้ายไก่ต๊อกอาหารของนกชนิดนี้ ได้แก่ ผลไม้ ไม้ผล ปลูกเหตุที่เรียกที่นี้ว่า "เมืองนกทา" เพราะสมัยก่อนมีนกทาเป็นจำนวนมากอาศัยอยู่ตามทุ่งและหนองน้ำ แต่ปัจจุบันแทบไม่เหลือให้เห็นแล้ว เพราะสภาพพื้นที่เปลี่ยนไป เนื่องจากมีคนเข้าไปตั้งบ้านเรือน และทำมาหากินอยู่ทั่วไป

สภาพทางภูมิศาสตร์

๑. ที่ตั้งและขนาด

อำเภอเลิงนกทาเป็นอำเภอหนึ่งของจังหวัดยโสธร อยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของ จังหวัดยโสธร ห่างจากจังหวัดยโสธรประมาณ ๖๕ กิโลเมตร ห่างจากกรุงเทพมหานคร ประมาณ ๖๐๐ กิโลเมตร มีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ ๑,๐๓๓ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๖๕๕,๕๒๕ ไร่

๒. อาณาเขต

ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอนิคมน้ำอ้อยและอำเภอหนองสูง จังหวัดมุกดาหาร

ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอเสนางคณิกม จังหวัดอำนาจเจริญ อำเภอกุศชุม และอำเภอไทยเจริญ จังหวัดยโสธร

ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอกอนคาต จังหวัดมุกดาหาร และอำเภอขามุนาม จังหวัดอำนาจเจริญ

ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอไทยเจริญ จังหวัดยโสธร และอำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด

๓. ลักษณะภูมิประเทศ

อำเภอเลิงนกทา มีสภาพพื้นที่เป็นที่ราบและภูเขาเป็นบางส่วน เป็นป่าคอน้างสมบูรณ์ ติดต่อกันเป็นเทือกเขาในอำเภอหนองสูง จังหวัดมุกดาหาร ด้านทิศตะวันออกเป็นเทือกเขา ติดกับอำเภอขามุนาม จังหวัดอำนาจเจริญ ด้านใต้มีเทือกเขาติดกับอำเภอเสนางคณิกม จังหวัดอำนาจเจริญ พื้นที่ส่วนหนึ่งเป็นป่า ที่เหลือเป็นที่ราบ ป่าไม้หลายแห่งมีการบุกรุก ของราษฎร ลักษณะของดินเป็นดินร่วนปนทราย

๔. สภาพภูมิอากาศ

มีลักษณะภูมิอากาศแบบมรสุม ๓ ฤดู ฤดูหนาวก่อนข้างหนาวจัด ฤดูร้อนร้อนจัด มีฝนตกชุกพอสมควร ปริมาณฝนเฉลี่ย ๒๐๓.๔๓ มิลลิเมตร/ปี อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย ๓๒.๐๘ องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย ๒๐.๑๘ องศาเซลเซียส ประชากร

อำเภอเลิงนกทา มีประชากร ทั้งหมด ๕๕,๒๖๕ คน แยกเป็นชาย ๔๗,๘๓๑ คน หญิง ๔๗,๔๓๔ คน มีครัวเรือนจำนวน ๒๑,๐๗๕ ครัวเรือน

ความหนาแน่นของประชากร

- ความหนาแน่นเฉลี่ย ๕๑.๕๖ คน/ตารางกิโลเมตร

รายได้เฉลี่ย

ประวัติส่วนตัว ผอ.บุญมี พุ่มจันทร์

ชื่อ นายบุญมี พุ่มจันทร์

วันเกิด 27 กรกฎาคม 2507 อายุ 43 ปี

ภูมิลำเนา บ้านโนนโพธิ์ ต.อ่างศิลา อ.พิบูลมังสาหาร จ.อุบลราชธานี

ที่อยู่ปัจจุบัน 591 ม. 12 ค.สามแยก อ.เลิงนกทา จ.ยโสธร 35120 โทร 045-781599,086-2565019

คู่สมรส นางรจนา พุ่มจันทร์ ครูโรงเรียนเลิงนกทา มีบุตร 2 คน

บุตรคนที่ 1 นายวิศกร พุ่มจันทร์ ม. 6 โรงเรียนเลิงนกทา

บุตรคนที่ 2 ค.ญ. ปิยพร พุ่มจันทร์ ม. 3 โรงเรียนเลิงนกทา

การศึกษา ปริญญาตรี(กศ.บ.) วิทยาลัย-คณิตศาสตร์ (เกียรตินิยม 2) มศว. มหาสารคาม จบปี 2529

ปริญญาโท (ศษ.ม.) การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง จบปี 2543

การรับราชการ

29 กรกฎาคม 2530 อาจารย์ 1 ระดับ 3 โรงเรียน บ้านนาแคน อ.บุญจาริก จ.อุบลราชธานี

20 มิถุนายน 2531 อาจารย์ 1 ระดับ 3 โรงเรียนก้าแมคซันดิธรรมวิทยาคม อ.กุศุม จ.ยโสธร

1 ตุลาคม 2538 ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ โรงเรียนก้าแมคซันดิธรรมวิทยาคม

1 ตุลาคม 2540 ผู้ช่วยผู้อำนวยการ โรงเรียนก้าแมคซันดิธรรมวิทยาคม

16 พฤศจิกายน 2543 ผู้ช่วยผู้อำนวยการ โรงเรียนเลิงนกทา

24 ธันวาคม 2547 รองผู้อำนวยการ โรงเรียนเลิงนกทา

22 มิถุนายน 2548 ผอ.โรงเรียนคำแก้ง ต.โคกสำราญ อ.เลิงนกทา จ.ยโสธร

1 ตุลาคม 2550 ผอ. โรงเรียนบ้านม่วงกาซัง ต. สวาท อ.เลิงนกทา จ.ยโสธร

งานอื่นๆ

1.เป็นคณะกรรมการของสมาคมผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งประเทศไทย ปี 2539-2546

2.วิทยากรคอมพิวเตอร์ proDesktop ของสพฐ. ปี 2546

3.เป็นอาจารย์นิเทศฯ.บัณฑิต ของ ม.ราชภัฏอุบลราชธานี ปี 2546

4.เป็นคณะกรรมการสมาคมโรงเรียนขนาดเล็กเขตพื้นที่ การศึกษา ยโสธรเขต 2 ปี 2550

5.เป็นที่ปรึกษาหน่วยบรรเทาทุกข์วังน้ำทิพย์ตั้งแต่ ปี 2548 – ปัจจุบัน

6.ที่ปรึกษาพุทธบุตรวังน้ำทิพย์ตั้งแต่ ปี 2546

7.ที่ปรึกษาหมู่บ้านปลอดภัยชุมชน บ้านคำแก้ง ปี 2549

“เมื่อมีโอกาสให้เร่งทำความดี คนอื่นจะชมว่าดีหรือคำหนึ่งว่าไม่ดีก็แล้วแต่เขา”

ประวัติที่ปรึกษางานวิจัย

1. ชื่อ นายสุระศักดิ์ นามสกุล เนตรวงศ์
2. เกิดวันที่ 30 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2504 อายุ 46 ปี
3. วุฒิการศึกษาสูงสุด ปริญญาตรี สถาบันการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
4. สถานที่ศึกษาที่ทำงานปัจจุบัน โรงเรียนบ้านม่วงกาซัง
ตำบล/แขวง สวาท อำเภอ/เขต เลิงนกทา
จังหวัด ยโสธร รหัสไปรษณีย์ 35120
โทร. (บ้าน) - โรงเรียน 045 - 739232
มือถือ 081 - 5498420 , 086 - 7746002
5. ที่อยู่ติดต่อได้ 223 / 1 หมู่ที่ 14 ตำบลสวาท อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร

ประวัติที่ปรึกษา

นายวรชาติ โพธิ์แท่น อายุ 42 ปี อาศัยอยู่บ้านเลขที่ 33 หมู่ที่ 5 บ้านห้วยสะแบก ตำบลโคกสำราญ อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร จบการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาเอกสังคมศึกษา จากสถาบันราชภัฏอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี ปัจจุบันดำรงตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มแผนงานวิชาการ ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร หมายเลขโทรศัพท์ 089-7198240 โทรศัพท์บ้าน 045-739075

-ประวัติหัวหน้าโครงการ

นางวิไลลักษณ์ เกศกุล อาศัยอยู่บ้านเลขที่ 174 ม.2 ต.สวาท อ.เลิงนกทา จ.ยโสธร อายุ 39 ปี กำลังศึกษาระดับปริญญาตรี ประสบการณ์ เคยเป็นผู้ประสานงานประชาสัมพันธ์ อำนาจเจริญ ผู้ประสานงานช่วยเหลือตรวจสอบการเลือกตั้ง ผู้ช่วยผู้ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นชุดโครงการเกษตรอินทรีย์ยโสธร และเป็นวิทยากรกระบวนการโรงเรียนชาวนาเกษตรอินทรีย์ จ.ยโสธร หมายเลขโทรศัพท์ 081-7182466 E-mail oa_yaso@yahoo.com ketkullucky@yahoo.co.th

ประวัติที่มิวิจัย

นางจุฑารัตน คาลิศ อายุ 32 ปี อยู่บ้านเลขที่ 177 ม.5 บ.นากระเดา ต.สาหร่าย อ.นาหว้า จ.กาฬสินธุ์ กำลังศึกษาระดับปริญญาตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ หลักสูตรสหวิทยาการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ประสบการณ์ เคยทำกิจกรรมโครงการเยาวชนปลูกพืชหลังฤดูการทำนา ปี 2545 - 2546 เป็นนักส่งเสริมธุรกิจชุมชน มีประสบการณ์การทำบัญชีกลุ่มเกษตรกรทำนาสาหร่าย และเป็นผู้จัดกระบวนการเรียนรู้โรงเรียนชาวนา หมายเลขโทรศัพท์ 089-7127059

ประวัติที่มิวิจัย

นายทองอินทร์ โพธิ์พาด เกิดวันที่ 1 เมษายน 2492 บ้านม่วงกาซัง หมู่ 9 ตำบลสวาท อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร ปัจจุบันอายุ 58 ปี เป็นบุตรของพ่อทิ และแม่เบาะ โพธิ์พาด สถานภาพสมรสกับนางวิไล ชุนทอง มีบุตรชาย 3 คน การศึกษาจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากโรงเรียนบ้านม่วงกาซัง จบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นจากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอเลิงนกทา

ประสบการณ์การทำงาน

ผู้ใหญ่บ้านศรีเจริญชัย หมู่ที่ 14 ตำบลสวาท
ผู้ทรงคุณวุฒิสภาตำบลสวาท 8 ปี
อ.ศ.ม.ประจำหมู่บ้าน
มรรคทายกวัดป่าวังน้ำทิพย์
ตำรวจบ้าน / ลูกเสือชาวบ้าน
สมาชิกเกษตรอินทรีย์
หมอดินหมู่บ้าน
กรรมการ สภาวัฒนธรรม ตำบลสวาท
ทีมวิจัยโรงเรียนชาวนา

ประวัติที่มวิจัย

นางหนูพร สิงห์ชู อายุ 45 ปี อยู่บ้านเลขที่ 130 ม.9 บ.ท่าลาด ต.สร้างมิ่ง อ.เลิงนกทา จ.ยโสธร จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนบ้านท่าลาด ปัจจุบันเป็นสมาชิกเกษตรอินทรีย์เลิงนกทาและไทยเจริญ จำกัด หมายเลขโทรศัพท์ 045-734389

ประวิทย์ ลั่นนาม

นางสาว สติฉกัฏ โปธัสามิณ (ฉันทนิ)

ความหมายของบทเพลงจากอดีต - ปัจจุบัน

ผมเกิดวันที่ ๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๓๕ แต่ก่อนก็เกิดอยู่ที่ ก.ท.ข.
พ่อและแม่ก็มาลงมาอยู่ที่ ยโสธร และพอผมเกิดนั้นประมาณ ๕ ขวบ พ่อแม่ของ
ผมก็พาไป ก.ท.ข. อีกครั้ง และทำงานที่ฝ่ายผมเอง อ.พ. ๑ ที่ ก.ท.ข. พ่อก็มี
ผมและแม่ก็ไปทำอยู่ เมื่อก่อนผมก็ไปทำงานที่ ก.ท.ข. ต่อมา
ก็ไปอยู่ อ.พ. ๒ - พ. ๑ พ่อและแม่ก็ไปทำงานที่ ก.ท.ข. อีกครั้ง
อีก อยู่ พ. ๒ พ่อกับแม่ผมก็ไปทำงานที่ ก.ท.ข. แต่ครั้งนี้ผมก็ไปทำงานที่
ผมก็ไปอยู่ แต่ผมก็ไปทำงานที่ ก.ท.ข. แต่ครั้งนี้ผมก็ไปทำงานที่
แล้วผมก็ไปทำงานที่ ก.ท.ข. อีกครั้ง อยู่ พ. ๓ อยู่บ้านแม่
พ. ๔ อยู่ พ. ๕ อยู่ พ. ๖ อยู่ พ. ๗ อยู่ พ. ๘ อยู่ พ. ๙ อยู่
พ. ๑๐ อยู่ พ. ๑๑ อยู่ พ. ๑๒ อยู่ พ. ๑๓ อยู่ พ. ๑๔ อยู่
พ. ๑๕ อยู่ พ. ๑๖ อยู่ พ. ๑๗ อยู่ พ. ๑๘ อยู่ พ. ๑๙ อยู่
พ. ๒๐ อยู่ พ. ๒๑ อยู่ พ. ๒๒ อยู่ พ. ๒๓ อยู่ พ. ๒๔ อยู่
พ. ๒๕ อยู่ พ. ๒๖ อยู่ พ. ๒๗ อยู่ พ. ๒๘ อยู่ พ. ๒๙ อยู่
พ. ๓๐ อยู่ พ. ๓๑ อยู่ พ. ๓๒ อยู่ พ. ๓๓ อยู่ พ. ๓๔ อยู่
พ. ๓๕ อยู่ พ. ๓๖ อยู่ พ. ๓๗ อยู่ พ. ๓๘ อยู่ พ. ๓๙ อยู่
พ. ๔๐ อยู่ พ. ๔๑ อยู่ พ. ๔๒ อยู่ พ. ๔๓ อยู่ พ. ๔๔ อยู่
พ. ๔๕ อยู่ พ. ๔๖ อยู่ พ. ๔๗ อยู่ พ. ๔๘ อยู่ พ. ๔๙ อยู่
พ. ๕๐ อยู่ พ. ๕๑ อยู่ พ. ๕๒ อยู่ พ. ๕๓ อยู่ พ. ๕๔ อยู่
พ. ๕๕ อยู่ พ. ๕๖ อยู่ พ. ๕๗ อยู่ พ. ๕๘ อยู่ พ. ๕๙ อยู่
พ. ๖๐ อยู่ พ. ๖๑ อยู่ พ. ๖๒ อยู่ พ. ๖๓ อยู่ พ. ๖๔ อยู่
พ. ๖๕ อยู่ พ. ๖๖ อยู่ พ. ๖๗ อยู่ พ. ๖๘ อยู่ พ. ๖๙ อยู่
พ. ๗๐ อยู่ พ. ๗๑ อยู่ พ. ๗๒ อยู่ พ. ๗๓ อยู่ พ. ๗๔ อยู่
พ. ๗๕ อยู่ พ. ๗๖ อยู่ พ. ๗๗ อยู่ พ. ๗๘ อยู่ พ. ๗๙ อยู่
พ. ๘๐ อยู่ พ. ๘๑ อยู่ พ. ๘๒ อยู่ พ. ๘๓ อยู่ พ. ๘๔ อยู่
พ. ๘๕ อยู่ พ. ๘๖ อยู่ พ. ๘๗ อยู่ พ. ๘๘ อยู่ พ. ๘๙ อยู่
พ. ๙๐ อยู่ พ. ๙๑ อยู่ พ. ๙๒ อยู่ พ. ๙๓ อยู่ พ. ๙๔ อยู่
พ. ๙๕ อยู่ พ. ๙๖ อยู่ พ. ๙๗ อยู่ พ. ๙๘ อยู่ พ. ๙๙ อยู่
พ. ๑๐๐ อยู่

6/16

ককাদিলা

Retrospect

ความรู้สึกที่มีต่อพี่สาว

ผมมีความรู้สึกที่ว่าข้างผมว่า เหมื่อนไม่มีใครเคยเข้าใจถึงใจ
ในหมื่นที่อยู่กับแม่ตัวเอง แต่ท่านก็คอยพิทักษ์ผมโดยตลอดมา
ในยามที่ผิดๆ ผมไม่คิดถึงอะไรเลย ผมเอง จม ม ๑ กทม จไปมีทัศนคติ
ที่ตัวเอง ตาปักษ์ของผมนั้น และคงจะไม่รู้เลยว่าพี่สาวก็ กลืนมาตามๆ เพราะ ขลุ่ย
เคยเลี้ยงมาๆ พอคิดถึงก็ไปนอนตา

ความรู้สึกในใจฉัน

ความรู้สึกในใจของพี่ ผมก็คิดถึง พี่ แม่ และ พี่สาวอยู่เสมอ
แต่ผมก็รู้ใจใจดีดีว่า ผมกับ พี่ แม่ ก็อยู่ห่างกัน ห่างด้วย ท่านเองก็มา
กับพี่พี่พี่พี่พี่พี่ พี่สาวพี่พี่พี่พี่พี่พี่ พี่สาวพี่พี่พี่พี่พี่พี่ พี่สาวพี่พี่พี่พี่พี่พี่
และพี่พี่พี่พี่พี่พี่ พี่สาวพี่พี่พี่พี่พี่พี่ พี่สาวพี่พี่พี่พี่พี่พี่ พี่สาวพี่พี่พี่พี่พี่พี่
พี่สาวพี่พี่พี่พี่พี่พี่ พี่สาวพี่พี่พี่พี่พี่พี่ พี่สาวพี่พี่พี่พี่พี่พี่ พี่สาวพี่พี่พี่พี่พี่พี่

มีนุณาการเขียน

ก็ไม่ได้ค่อยจะรู้ จะมีก็แต่ความสบายใจที่ได้อยู่กับพี่สาว
ส่วนพี่สาวก็เป็นเรื่องธรรมดาๆ เพราะผมไม่ชอบการใด ๆ อยู่มาแต่เด็กกับผม
จะไม่ได้ และจะอะไรก็ไปทำแต่อย่างนั้น

ความคาดหวังในอนาคต

ผมก็หวังแต่ผมเรียนจบ ไปทำงานอยู่กับแม่ หรือพ่อ และช่วยท่านทำ
งานบ้าน ตั้งใจในอนาคตของพี่สาว แต่ผมก็ตั้งใจแล้ว ที่จะช่วยพี่สาว
จะ จะเลี้ยงดูท่านตอนท่านแก่ๆ จะตอบแทนท่าน เพราะท่านก็เคยเลี้ยงผมมา

ความรู้สึกก่อนแบกัมวิชัย และนอเบกัมวิชัย รู้สึกว่าผม
 จะทำอะไรในคดีอยู่เสมอ ในเรื่องคดีนี้ แต่ก่อนผมไม่ทันได้แบก
 กัมวิชัย ผมก็อยู่อย่างสบาย อยู่ไปเรื่อยๆ ไม่รู้จุดหมายปลายทาง
 แต่พอแบกแล้วผม ก็คิดถึงสิ่งต่างๆที่ผมทำ หรือคิดถึงหัวใจของสิ่งที่ผมทำ
 เสมอ และความรู้สึกนี้ มันก็มาจากรอบผม ทำให้ผมได้เห็นว่าผมได้ทำอะไร
 ผมก็ตั้งใจว่า ผมแบกัมวิชัย ผมก็ตั้งใจที่จะทำอะไรก็ตาม ที่ผมได้เคยคิด
 และทำมาทั้งหมด และผมจะทำต่อไป

 สดุดีทำย ลมดีใจมาก

ที่ได้เข้ามาโครงการโรงเรียนชาว-
 ษาภาษาอังกฤษอินทรีและสิ่งเสริม
 คุณธรรม จริยธรรม ให้แก่เยาวชน
 ค. เลื่อนงอก จ. ยโสธร

ผมขอบคุณมากครับที่รับผมไว้ในโครงการนี้
 ผมจะตั้งใจทำสิ่งต่างๆให้มันดีในการมอบแทน ผมจะไม่ทำอะไร
 ให้เลวหรือให้มันด้อย มีแต่ดีและจริงจริงที่สุด (คนจริง)

คุณแม่ปองเงา คืนใจ Retrobee

6 สัญญาณที่ดีคืออะไร จุด ๑๕

- สัญญาณจากการเปลี่ยนแปลงที่ไม่ต่อเนื่องในกราฟ
- ค่าเฉลี่ย สัญญาณที่เกิดขึ้นตามแนวโน้มอยู่ในระดับสูง
เช่น การมอง ๒๐ ไม่ต่อเนื่องกัน แต่อย่างอื่น
ปรากฏขึ้น

๗ ความหมายของข้อมูล

ข้อมูลจำนวนมากเริ่มขึ้นในข้อมูล ในหน่วยข้อมูล

- ข้อมูลเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดให้
ข้อมูลตามลักษณะเฉพาะที่กำหนดให้
เช่น การกำหนดเกณฑ์ที่กำหนดให้
หรือข้อมูลอื่น

ข้อมูลที่มีลักษณะเฉพาะที่กำหนดให้
เช่น การกำหนดเกณฑ์ที่กำหนดให้

ข้อมูลที่มีลักษณะเฉพาะที่กำหนดให้
เช่น การกำหนดเกณฑ์ที่กำหนดให้

1. ชื่อ อ.อ. อ.อ. อ.อ. อ.อ.
ชื่อเล่น... น้อย

2. ความเป็นมาของตนเองจากอดีต-ปัจจุบัน

เกิดวันที่ 3 เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2536 ตอนเด็กๆ เป็นคนไม่ค่อยพูด ชอบอยู่เงียบๆ ไม่ชอบคนเสียงดัง คนที่หาย เป็นคนรักสันโดษ ปัจจุบันนี้พูดเก่งขึ้น อาชีพที่ชอบ : ผักกาดหวานปลูก
ส้มตำ

3. อาศัยอยู่กับใคร

ตอนนี้อาศัยอยู่กับ 3 ยาย พ่อ แม่

4. ความรู้สึกที่มีต่อผู้ปกครอง

รักและเคารพท่านมาก ๆ ๆ ๆ ๆ ๆ ๆ ๆ ๆ

5. ความรู้สึกในปัจจุบัน ..

รู้ทันแล้วชอบแบบที่คุณพ่อคุณแม่โดยที่ตัวเองเรียนหนังสือเพื่อจะได้มีงานทำ มีเงินใช้ แล้วส่งเงินมาที่บ้าน

6. มีปัญหาอะไร

- การเรียน เรียนอังกฤษไม่ค่อยเข้าใจ ไม่สนุก
- ส่วนตัว -

๓. คณสมิตตแห่ง ๕ ในอนาคต

อนาคตขณะนี้เป็นอนาคต เพราะหาได้รู้แล้ว ว่าจะมีคนป่วย

๔. คณมรุตีก่อนตอนเวลาตอนเช้าที่มรุตย์และนักรบเข้ารวมที่มรุตย์ ๒ เดือน
รุตีก่อนตอนเวลาได้เรียนรู้อะไรบ้าง

คณมรุตีก่อนเข้าที่มรุตย์ คือ ตอนแรกหนูไม่ได้ยินกัณฑ์ใดกัณฑ์เลย

เพราะติดกับเสียงกลองนั่นแหละ คือ เสียงกลองกลอง เสียง-ตึกตึก แต่พอ

มากหน้าอกก็บอยอย่างลวดยอดหนูก็เปลี่ยนใจสมัครเข้าร่วมที่มรุตย์เพราะมรุตย์

หนึ่งเทวี่ ลูกชาวด นักรบจากหนูได้เข้าร่วมที่มรุตย์ ๒ เดือน รุตีก่อนหนู

ได้เรียนรู้อะไรต่าง ๆ นานาอย่างเช่น การประพฤติตนเป็นสมาชิกของหมู่บ้าน

ที่ตนอยู่โดยแบ่งงานกันทำตามหน้าที่ แต่พอเข้าร่วมโครงการนี้หนูก็รู้

ประวัติของหมู่บ้านมากขึ้น รู้จักการทำประโยชน์ ได้เรียนรู้นกกลองที่

ได้รู้จักการทำโดยใช้มือขึ้นทั้ง และ รุตีก่อนหนูได้คณมรุตย์หลาย

อย่างมากมายทีเดียว ได้โครงการนี้หนูคิดว่าเป็นโครงการที่ดีเพราะ

จะจัดทำโปรเจกต์นี้ที่หมู่บ้านทุ่งโพธิ์แก้วแบบค่อยเป็นค่อยไปจะได้ผลดี

ค่ะ